

Cur:
in
Loo:

1666. 227br.

Contenta hujus Voluminis

1. Quaestiones in Genesis D. Chemnitzij.
2. Annotata Antigrotiana in }
    } Esaiam 53. }
    } Jerem: Thren: } D. Caloky:
    } Ezech: Dan: }
    } Prov: & Eccles: }
    } Michaeam }
3. De virtutis altissimi obumbratione D. Gerhardij. Luc. 1.
4. De visione diei Xri ab Abrahamo Joh: 8. D. Gerh:
5. De bonorum operum necessitate D. Chemn:
6. Dissertatio Synodalis Historico: Englica Theologica M. Emmer.
7. Friedens Aufschriften D. gautz Ordnung, Wie sie aufgestellt
    Cman finden in der Drucksch. Manusk. gehalten M. Mich. Emerl.
8. Laudes Panegyrica novi Augusti M. Siefertmichler.
9. Inuitas Facult: Theol: Lips: ad Actum pro Lic:
10. Disputatio pro Licentia de Impitaoe M. Rappoldij. Hof: Loes:
11. Unicum Jesu Xri Englm Gal. 1, 6.
12. De Peccato in Sprm Sand: M. Siefertmichler.
13. De iterata collatione Remissionis peccatorum M. Siefertmichler.
14. Epitome Confessionis Catholicae.
15. De causis Iustificatiois nrae coram Deo.
16. De Passione Christi memoriae Ritschij.
17. De decreto divino circa Passionem.
18. De Sponsalibus.
19. De Permissione divina circa peccata.
20. De Termino Vitae humanae.
21. De Angelologia Apostolica M. Olearij.
22. De custodia Angelorum. D. Gerh:

23 ~~24~~

EPITOME
CONFESSIONIS
CATHOLICÆ,

in quâ ea,
Quæ in Tomis Confessionis Catholicæ

JOHANNE GERHARDO b. m.

uberius sunt exposita, in Compendium redacta

operâ ac studio

JOHANNIS ERNESTI GER-

HARDI, SS. Theol. D. & Prof. Publ.

Eodem Præside

Lib. II. Part. II. Art. IX.

DE PURGATORIO.

Publico Θεολογικῶν Examinii

submittit

M. JOHANNES REICHENBACHIIUS,

Heckstad. Saxo-Mansfeldicus.

Ad diem 28. Febr.

in Auditorio Theologico

horis pomeridianis.

J E N Æ,

Typis SENGENVALDIANIS.

ANNO M. DC. LXII.

18

VIRIS,

*Summè Reverendo, Nobilissimis atq; maximè
Strenuis,*

DN. JOHANNI BERNHARDO,
Ecclesiæ Cathedralis Halberstadi-
ensis Canonico longè di-
gnissimo.

&

DN. LUDOVICO,

Fratribus Germanis, Hæreditariis
in Salckenstein & Neudorff &c.

*Dominis Patronis atq; Promotoribus suis
aternum observandis*

Disputationem hanc
In sui commendationem,

&

*Studiorum suorum promotionem
dare dicare deiccare
uti voluit sic debuit*

submissè observantiss.

M. Johannes Reichenbachius, Heckstadiensis.

EPITOME

CONFESSIONIS
CATHOLICÆ

JOH. ERNESTI GERHARDI,
SS. Theol. D. & Prof. P.

ARTICULUS IX.

DE PURGATORIO.

THESIS. Purgatorium dari, non est fi-
dei articulus.

ΕΙΡΩΣΙ. 1. Status quæstionis hic est. Num ani-
mæ piorum post suum à corporibus discessum
ob adhærentes peccati sordes & debitum luen-
dæ pœnæ prius flammis cujusdam ignis in lo-
co subterraneo inferno, expurgandæ sint, antequam in re-
gnum cœlorum assumantur? 2. Et an *dogma* hoc sit *fidei* re-
ticulus, omnibus Christianis scitu ac creditu ad salutem neces-
sarius? Pontificii utrumq; affirmant, nos utrumque negamus.
3. Purgatorii nomine Pontificii intelligunt tum *purgationis me-*
dium, videlicet ignem illum, quo animas piorum à corporibus
separatas ustulari arbitrantur; tum *locum purgationis*, quem in-
ferno vicinum ac contiguum statuunt. Nos utrumq; negamus.
Anti-

Antithesis. Concil. Tridentin. in Decreto de Purgatorio primâ die sessionis nonæ & ultimæ sub Pio IV. Pontif. die 3. Decembr. Ann. 1563. publicato. *Cum Catholica Ecclesia Spiritu sancto edocta, ex sacris literis & antiquâ Patrum traditione in sacris Conciliis, & novissimè in hac œcumenica Synodo docuerit, purgatorium esse, animasq; ibi detentas fidelium suffragiis, potissimum verò acceptabili altaris sacrificio iuvari; præcipit Synodus Episcopis, ut sanam de purgatorio doctrinam à sanctis Patribus & sacris Conciliis traditam à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari diligenter studeant &c. Idem Concil. sess. 6. Can. 30. Si quis post acceptam justificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exolvenda, vel in hoc seculo, vel in futuro in purgatorio, antequam ad regnum cœlorum aditus patere possit, anathema sit. Conf. Canisius in opere Catechetico loc. de pœnit. Sacram. q. 9. pag. 304. Bellarmin. lib. 1. de Purgatorio cap. 1. §. 3. & lib. ejusdem cap. 15. Qui tale purgatorium negat, in gehenna sempiterno incendio cruciandus erit. Add. Bartholomæus Fumus in aurea armilla pag. 692. Dionysius Carthusianus de quatuor novissimis artic. 53.*

Nostram sententiam probamus.

I. Purgatorium destituitur Scripturæ suffragio. Ergò non est articulus fidei.

II. Purgatorium insuper pugnat cum Scriptura, videlicet. 1. Cum illis Scripturæ dictis, quæ omnes omninò homines in duas duntaxat distinguuntur classes, *credentes scilicet & incredulos, bonos & malos, oves & hœdos.* Matth. 7. v. 13. 14. 17. 18. 24. & 26. cap. 8. v. 11. & 12. c. 13. v. 24. 25. 38. & 48. c. 25. v. 32. 33. 34. 41. & 46. Marc. 16. v. 16. Luc. 16. v. 8. 22. 25. Joh. 3. v. 6. 18. 20. 21. 36. cap. 5. v. 29. c. 15. v. 2. Act. 26. v. 18. Rom. 2. v. 6. 7. & 8. c. 6. v. 20. & 21. c. 8. v. 5. & 13. Gal. 6. v. 8. Purgatorium enim nititur hâc hypothesi, quòd tria dentur hominum genera perfectè scilicet *boni, perfectè mali, & intermedii, utriq; operans scilicet ac pessimis. interjecti.* Illis cœlum beatorum, istis infernum damnatorum, hisce purgatorium post mortem esse præparatum. 2. Cum illis dictis, quæ docent, solum hujus vitæ tempus esse tempus laborandi, currendi, certandi, hoc est, respiciendi, credendi, piè operandi,

& per consequens gratiam DEI, peccatorum remissionem, pœnarum relaxationem & vitam æternam assequendi; post mortem verò nullum amplius superesse tempus resipiscendi, credendi & benè operandi, hoc est, cœlestia illa beneficia acquirendi. Eccles. 9. v. 4. 5. & 10. cap. 11. v. 3. c. 12. v. 5. Matth. 25. v. 10. Johan. 9. v. 4. 1. Corinth. 7. v. 29. c. 9. v. 24. Ephes. 5. v. 16. Gal. 6. v. 8. & 10. 2. Timoth. 4. v. 7. Hebr. 12. v. 1. Apoc. 2. v. 5. Si enim in hac duntaxat vita datur tempus resipiscendi, benè operandi, ac ἐπιπέρας peccatorum remissionem & pœnarum condonationem impetrandi, frustra in purgatorio culpæ venialis expiatio, & pœnæ pro peccato mortali debita, inq; temporalem mutatæ, persolutio & relaxatio speratur. 3. Cum illis dictis, quæ de purgatione peccatorum loquuntur, Scriptura duplicis purgationis mentionem facit, una est *purgatio externa* & *Leviticæ*, facta ad emundationem carnis; altera verò *interna* & *spiritualis*, facta ad emundationem cordis. Illa tribuitur Ceremoniis Leviticis, Levit. 12. v. 8. cap. 13. v. 6. cap. 14. v. 9; hæc verò tribuitur Christo, ut *causa efficiens*. Esai. 43. v. 25. Johan. 13. v. 8. Hebr. 1. v. 3. sanguini Christi, ut *causa meritoria* Hebr. 9. v. 13. & 14. 1. Johan. 1. v. 7. Apoc. 1. v. 6. c. 7. v. 14. verbo Evangelii & Sacramento Baptismi, ut *causa instrumentali ex parte Dei*, Malach. 3. v. 3. Ioh. 15. v. 3. Ephes. 5. v. 26. Tit. 3. v. 5. ac fidei salvificæ, ut *causa instrumentali ex parte nostri* Act. 15. v. 9. 1. Cor. 6. v. 11. Utraque purgatio tantum in hac vita locum habet, tertiæ alicujus purgationis post hanc vitam expectandæ nullâ uspiam in tota Scriptura fit mentio. 4. Cum illis Scripturæ dictis, in quibus præcepta, promissa & exempla *evangelica* proponuntur, quæ non tantum nullam futuri cujusdam cruciatus ac tormenti formidinem piis in Christum credentibus incutiunt, sed etiâ spei, fiducia & exultationis materiam ipsorum animis ingerunt. Iob. 19. vers. 23. Psal. 30. v. 6. Psal. 27. v. 13. Psal. 116. v. 7. & 9. Luc. 2. v. 19. Act. 7. v. 59. 2. Corinth. 5. v. 1. 2. & 8. Philip. 1. v. 23. 1. Thessal. 4. v. 13. 2. Timoth. 1. v. 12. cap. 4. v. 6. 7. & 8. 1. Petr. 4. v. 19. Apoc. 2. v. 10. Quod si enim piis verè in Christum credentibus post mortem metuendæ essent purgatorii flammæ, ab inferni igne solâ duratione differentes,

non

non possent ad lætam *ἐνδραστία* divinitus animari, nec possent in pace, quiete, fiducia ac desiderio cœlestis beatitudinis discedere. Consequens hoc repugnat præceptis, promissis & exemplis *ἐνδραστίας* in Scriptura propositis, ubi cum primis evidens est exemplum conversi latronis, cui Christus Luc. 23. v. 43. ejusmodi dat promissionem. *Hodie mecum eris in Paradiso.* 5. Cum illis Scripturæ dictis, quæ testantur, omnes verè in Christum credentes statim à morte felices ac beatos esse, ac animas ipsorum quamprimum corporis nexu solvuntur, è vestigio & immediatè in ipso solutionis momento sine ulla intercapedine aut intervallo in Paradisum transferri, ut testantur exempla *Henochi*, Genes. 5. v. 24. *Sirac.* 44. v. 16. cap. 49. v. 16. Hebr. 11. v. 5. *Elia* 2. Reg. 2. v. 11. *Lazarus* Luc. 16. v. 22. & 25. *Stephani* Act. 7. v. 59. *Omnia* *piorum* Sap. 3. v. 1. & 3. cap. 4. v. 1. *Eccles.* 12. v. 7. *Esai.* 57. v. 2. *Iohan.* 3. v. 18. & 36. cap. 5, 24. cap. 12. v. 16. c. 17. v. 24. 2. *Corinth.* 5. v. 1. & 8. *Philip.* 1. v. 23. Hebr. 4. v. 3. *Apoc.* 7. v. 14. 15. 16. cap. 14. v. 13. Hæc *ἀνάστασις* καὶ ἀνεπιτόβησθαι animarum in cœlum translatio purgatorii somnio directè adversatur. 6. Cum illis Scripturæ dictis, quæ duo duntaxat *Ἰουδαϊκῆ* sive animarum post mortem receptacula enumerant, tertium verò locum intermedium prorsus ignorant 1. *Samuel.* 25. vers. 29. *Matth.* 3. vers. 12. cap. 7. vers. 13. cap. 8. v. 11. cap. 25. vers. 45. *Marc.* 16. v. 16. *Luc.* 16. vers. 22. *Iohan.* 3. v. 36. 7. Cum illis Scripturæ dictis, quæ peccatorum remissionem, gratiam Dei & salutem consequendam ad hanc vitam eo modo restringunt, ut ministerio verbi & Sacramentorum: Itemque potestate clavis solventis, intercedente fide cujusque proprie in his terris beneficia illa obtinenda esse asserant, post mortem verò nullum tempus ea consequendi superesse innuant, *Pf.* 39. v. 14. *Pf.* 95. v. 8. *Matth.* 9. v. 6. cap. 16. v. 19. cap. 18. v. 18. 2. *Cor.* 6. v. 2. Quod si enim in hac duntaxat vita peccatorum remissio & salus per fidem ministerio verbi & Sacramentorum accensam obtinetur vel amittitur, frustra quædam pro peccatis satisfactio in purgatorio statuitur. Huc referri possunt dicta, quæ testantur, ea, quæ in hac vita egimus bona in iudicium adduci, non autem quæ vel ipsi in purgatorio sumus passi, vel a-

līi pro nobis satisfactionis loco fecerunt Matth. 25. v. 35. 1. Cor. 3. v. 8. 2. Cor. 5. v. 10. Gal. 6. v. 5 & 7. Apocal. 14. v. 13. Item, quæ pœnas temporales non nisi hujus vitæ termino circumscribunt & quæ post mortem irrogantur, æternas fore docent 2. Cor. 4. v. 18. Apocal. 10. v. 7. &c. 8. cum illis dictis, quæ negant, suffragiis vivorum mortuos post hanc vitam juvari posse Psalm. 49. vers. 8. 9. & 10. Eccles. 9. v. 4. Matth. 5. v. 26. cap. 25. v. 8. & 9. Marc. 3. v. 31. Quòd si enim mortui non possunt juvari suffragiis vivorum, frustra animabus in Purgatorio sudantibus spes veniæ & salutis à vivorum meritis expectandæ proponitur. 9. cum illis dictis, quæ conditionem degentium in inferno, cujus sinus aliquis est Purgatorium describunt, Psalm. 6. v. 6. Ps. 49. v. 15. Eccl. 9. v. 11. Luc. 16. v. 26.

III. Purgatorium pugnat *cum fidei analogia*; quia labefactat. 1. *articulum de Dei misericordia*, quæ in Scripturis nobis sic describitur, quod sit sincera, seria & perfecta, ita ut per ac propter eam verè pœnitentibus remittatur non solum *culpa*, sed etiam *pœna* Matth. 18. v. 27. Quòd si enim Deus ex gratuita misericordia propter perfectam Christi satisfactionem peccatorum debita verè pœnitentibus & in Christum credentibus plenè ac perfectè remittit, utique nec satisfactionem ab illis exigit, nec pœnam quandam ipsis infligit. 2. *articulum de Dei justitia*, quæ non permittit, ut remissâ culpâ adhuc irrogetur pœna. Jam verò credentibus in Christum culpa perfectè remittitur. Ergò nihil pœnæ ipsis persolvendum restat. Item, si animæ in Purgatorii pœnis tolerandis divinæ justitiæ satisfacere possunt, quidni damnati in igne infernali per multas annorum myriadas excarnificati tandem poterunt divinæ justitiæ satisfacere & ex inferno liberari. 3. *articulum de Christi merito*, Christus sanctissimâ & perfectissimâ suâ obœdientiâ ac passione acerbissimâ non tantum pro *originali*, sed etiam pro *actualibus peccatis* nostris plenissimè satisfecit ac pœnas peccatorum nostrorum in se recipiendo, pro pœnis temporalibus & æternis propter peccata nobis debitæ plenissimam satisfactionem Deo præstitit Esai. 53. v. 4. 5. 6. Johann. 1. v. 29. Gal. 3. v. 15. 1. Petr. 2. v. 24. &c. Pro quo igitur in Purgatorio nobis
satisfa-

fatisfaciendum? cur animæ piorum verâ fide Christi satisfacionem amplectentium in Purgatorium ablegantur? cur satisfactio exigitur pro eo, quod Christus jam antè per solvit?

4. articulum de Evangelio. Propria enim Evangelii doctrina est, offerre credentibus peccatorum gratuitam condonationem, non autem pœnæ aternæ in temporariam commutationem. At si Evangelium nostram satisfacionem vel satisfacionem exigeret, ac commutationem tantum, non autem translationem pœnæ factam esse doceret, non amplius foret annuntiatio gratiæ & misericordiæ, sed potius pœnæ in hac vita vel in Purgatorio sustinendæ.

5. articulum de saluari fructu pœnitentiæ. Fructus veræ ac salutaris pœnitentiæ est peccatorum remissio Psal. 32. v. 5. Jerem. 36. v. 2. Sapient. 12. v. 19. Marc. 1. v. 4. Luc. 24. v. 47. Actor. 3. v. 19. cap. 5. v. 31. Atqui ubi peccatorum remissio, ibi non amplius est necessaria pro peccatorum pœnis satisfactio, vel in hac vita, vel in Purgatorio præstanda.

6. articulum de peccatorum remissione. Deus per filium suum reconciliatus in justificatione eò modò peccata credentib. in eum remittit, ut eorum non recordetur amplius Psal. 25. 7. Jerem. 31. v. 31. Ezech. 18. v. 22. ut projiciat ea post tergum Esai. 38. v. 17. demergat in profundum maris Mich. 7. v. 19. deleat instar nubis Esai. 44. v. 22. non imputet, sed regat Psal. 32. v. 1. ut iam longè ea removeat, quàm longè distat Oriens ab Occidente Psal. 103. v. 12. At si Deus post remissionem peccata adhuc punit, utique eadem imputat, si pœnas pro illis adhuc exigit, utique ad calculos revocat; si vindicat, eorum recordatur; si examinat, post tergum non projecit; si ad judicium vocat, testis non habet &c. Item, Deus condonat peccatâ ex merâ gratia, inde peccatorum remissio, non per solutio appellatur. Atqui hæc gratuita peccatorum remissio cum satisfacione propria, vel in hac vita, vel in purgatorio præstanda nunquam conciliari poterit. Quod enim per propria merita & proprias satisfaciones obtinetur, illud non potest dici gratis dari & vice versâ.

7. articulum de justificationis fructu & hominum justificationum statu. Fructus justificationis est pax conscientiæ Rom. 5. vers. 1. & 2. nihil damnationis est in eis, qui sunt in Christo Rom. 8. v. 1. sed illi spe

salvo

salvi facti sunt v. 24. nec quisquam est, qui eos accuset vel condemnet, verſ. 33. & 34. cū certi ſint de gratia & favore Dei v. 38. ac vitam æternam habeant Iohan. 3. v. 36. quā ſpe etiam gaudent Rom. 12. v. 12. cum fiducia ad thronum gratiæ accedunt Hebr. 4. v. 16. & Deo ſine timore ſerviunt Luc. 1. v. 74. unde in pace beatam ex hac vita ἀνάλοιον & emigrationem ad Dominum expectant Luc. 2. v. 29. 2. Cor. 5. v. 8. At ſi fide iuſtificati, nondum tamen plene purgati, ſciunt, deſcendendum ſibi eſſe in Purgatorium quendam ignem, cuſus flammæ ſolā duratione ab infernalibus diſtant, inque eo per multas annorum decadas deſudandum eſſe, quomodo in ſconſcientia pacem haberent? quomodo nihil damnationis ſibi metuendum eſſe ſtatuerent? quomodo ſine timore Deo ſervirent? 8. articulum de extremo iudicio. In extremo iudicio nullus ablegabitur in ignem Purgatorium, ſed pii evehentur in cælum, impii detrudentur in infernum. Ergo nec hoc tempore eſt aliquis Purgatorius ignis, quia cauſæ iuſtificationis & ſalutis, Dei ſc. miſericordia, Chriſti meritum, verbum Evangelii & vera in Chriſtum fides ſunt ejuſdem, & æqualis virtutis tam ante iudicium, quàm in ipſo iudicio; ac ſi iuſtitia divina non repugnat, eos, quos dies noviffimus vivos deprehendet, ſine Purgatorii ignis interventu in Paradifum transferri, utique etiam eidem non adverſabitur, eos, qui ante iudicium in DOMINO moriuntur, à Purgatorii flammis immunes ac liberos in cælum emigrare.

Noſtræ ſententiæ ſuffragatur. 1. Quòd quidam agnoſcunt, Purgatorium non gaudere Scripturæ ſuffragio. (Iam, verò nullum dogma poteſt vel debet pro fidei articulo haberi, niſi ex Scripturis poſſit probari, ut ex quorundam Pontificiorum confeſſione ſuperius lib. 1. part. 1. cap. 1. oſtendimus.) Sane Rayhingius adhuc Pontificius in Enchir. Cathol. contra D. Hõe pag. 970. negat, poſſe proferri aliquem ex Scripturibus Pontificiis, qui confeſſus fuerit, Purgatorium deſtitui Scripturæ ſuffragio. Synodus Tridentina ſeſſ. 25. dicit: Eccleſiam ex ſaceris literis docere, quòd ſit Purgatorium. Sed præſtò ſunt confeſſiones aliquot Scriptorum Pontificiorum. Vid. Johann. Fiſcherus

rus Episcopus Roffensis contra Lutherum art. 18. & 37. Idem tamen Fischerus sibi contradicens art. 37. col. 718. scribit: *Non est credibile, Purgatorium non posse ex Scriptura sacra probari, cum sit ea res Christianis omnibus usque adeò scitu necessaria.* Petrus à Soto in assertionè Catholica fol. 83. *Non est, cur mirari debeamus, (quòd nec Prophetica nec Apostolica scripta aliquid certi & perspicui de Purgatorio tradiderint,) cum certum sit, multa sine Scripturis esse tradita.* fol. 85. *Nec eorum qui hoc (Purgatorium) negant, argumenta efficacia sunt, sumta ex eo maxime, quòd in Scriptura nihil perspicue de eo traditur, cum jam constet, multa non scripta fuisse eorum, qua credenda sunt, sed Ecclesiastica autoritas satis est.* Idem in Instructione Sacerdotum lect. 1. de Purgat. prefatur, *minùs apertas, minùs efficaces esse & minùs probare auctoritates Scripturae, qua à Doctoribus afferuntur, illis itaque non esse utendum ad probandum Purgatorium.* Ludovicus Nogarola in libello de Apostolicis institut. tradit. 32. & Martinus Peresius libr. de tradition. fol. 159. agnoscunt, *orationem pro defunctis non esse ex Scriptura, sed ex traditione.* (Jam vero in oratione pro defunctis primum ac præcipuum fundamentum Purgatorii quæritur, ut patet ex Becano lib. 1. Manual. cap. 8.) Conf. Tannerus in Compend. relatione Colloquii Ratisbon. part. 2. cap. 6. p. 37. Huc referri potest, primò, quòd Suarez tom. 4. in p. 3. Disp. 45. sect. 1. agnoscit, *infirmam esse, qua pro astruendo Purgatorio ex Scripturis afferuntur.* (Atqui pro fundamentalibus fidei articulis astruendis non infirma, sed firma & evidentia ex Scripturis afferri debent argumenta.) Secundò quòd Perionius in Topic. Theolog. *unicum duntaxat locum.* 2. Maccab. 12. *pro Purgatorio stabiliendo extare, afferit, qui aperte doceat, preces & sacrificia prodesse defunctis.* Item quòd Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 3. §. Ad septimum &c. concedit, *omnia V. Test. loca, excepto unico. 2 Maccab. 12. solùm probabiliter suadere, quòd sit ejusmodi Purgatorium.* Schoppius Bellarmini hyperaspistes in Apologetic. c. 55. fol. 77. sic scribit: *Notandum, Bellarminum multa Scripturarum loca adduxisse, ideò quòd quidam (nota quidam tantùm) ex sanctis Patribus ea de Purgatorio interpretati fuerunt, tametsi non nesciret, aliter etiam ea accipi posse &*

solere. (Atqui ostendimus superiùs lib. 2. art. 1. cap. 1. sect. 2. thesi 8. quosdam ex ipsis Pontificiis agnoscere, *librum secundum Maccabaorum non esse in Canone.*) Tertio, quòd Petrus à Soto in assert. Cathol. fol. 84. scribit: *Illis Scriptura dictis (quæ pro Purgatorio afferuntur) fatemur, non apertè Purgatorium probari, sed quod ex certa fidei regula credimus, id autoritatibus illis advertimus indicari.* (Atqui fundamentales fidei articuli non tantùm in Scripturis indicantur, sed apertè proponuntur.) Quarto, quòd idem Petrus à Soto d. 1. fol. 83. scribit: *Quare non citatis locum, ubi contrarium docetur (videlicet non esse Purgatorium) sed tantùm negativè argumentamini, quia nec Christus, nee Paulus dixit? Clingius libr. 4. Loc. Theolog. cap. 50. pag. 456. Nusquam legitur in Scripturis. Injusta & insalubris cogitatio est orare pro defunctis. Ostendant hoc clarè scriptum adversarii. Ergò sanctum & salubre est Deum pro defunctis orare. Jesuitæ in Colloquio Durlacensi Anno 1615. habendo, à nostris postularent, ut ἀπολογεῖσθαι ac in terminis terminantibus ostenderent, Purgatorium non esse. (In dogmaticis non tantùm affirmativè, Hoc scriptum est, ergò credendum est; sed etiam negativè, Hoc non est scriptum, ergò non est credendum, argumentari possumus, ut suo loco fuit demonstratum. Ergò non opus est, ut negativa nostra, quòd non sit Purgatorium, in specie & κατὰ τὴν εἰρήνην ex Scripturis probetur, sed sufficit generalis illa negatio, quòd nullum Scripturæ dictum pro austruendo Purgatorio proferri possit.) Quinto, quòd Conradus Klingius lib. 4. Locor. Comm. cap. 50. p. 456. scribit: *Scriptura Catholicè (juxta mentem Romani Pontificis) intellecta virtualiter probat Purgatorium, etsi hoc apertè non exprimat.* (Observa tria 1. quòd Scriptura apertè non probet Purgatorium. 2. sed tantùm virtualiter. 3. & quidem tum demùm, si Catholicè intelligitur, hoc est, *juxta mentem Ecclesie Catholice, in Tridentino Concilio declaratae*, ut exponit Bellarminus lib. 1. de Verbo Dei cap. . . ac ut ultima analysis docet, *juxta mentem Romani Pontificis intellecta* Sexto, quòd Wilhelmus Lindanus lib. 4. Panopl. cap. 52. p. 314. Purgatorium appellat *rem, quæ liquidius ex Patrum testimoniis, quàm ex Scripturarum sententiis, certis, non tamen omnibus adeo manifestis, quæcui describi* (Atqui articu-*

ticu-

ticulos fidei ex claris & perspicuis Scripturæ dictis liquidissime oportet demonstrari.) Septimò, quòd Jesuita Cottonius ex ipso Cacodæmone sciscitari non dubitarit, *ecquo totius N. Test. loco Purgatorium commodissime fulciri ac statuminari possit?* referente Jacobo Augusto Thuano Histor. lib. 132. ad Annum 1604. Daniele Tileno part. 2. Disp. 65. §34. & Andrea Riveto in refutat. Catechism. controv. Jesuitæ Bailii tract. 2. q. 43. quam inscribit Catholicum orthodoxum. (Atqui si claris ac perspicuis Scripturæ dictis Purgatorium probari posset, haudquaquam opus foret, talia ex Cacodæmone quærere.) Octavò, quòd Franciscus Sonnius Demonstrat. tract. 4. cap. 3. interroganti discipulo, *an loci ex Matth. 5. Luc. 12. 1. Cor. 3. (qui solent in disertissimis numerari) reverà demonstrant, esse locum & ignem, quibus probet & puniat Deus animas justorum post hanc vitam,* responderet: *per se quidem non demonstrant: non enim loquuntur claro sermone de statu animarum post hanc vitam, & aliam apud nonnullos Patres recipiunt interpretationem.* Nonò, quòd nomen Purgatorii in sensu Pontificio acceptum in Scripturis inveniri non posse fatentur. Vid. Bellarmini Disputationem de Purgatorio lib. 1. de Purg. cap. 1. §. 1. Quamvis verò quædam in Scripturis extent *secundùm rem*, licet *secundùm literam & vocem* in eis non habeantur, ac proinde à prætermissione nominis ad negationem rei non liceat absolute & simpliciter concludere, tamen cum *& nomen & res ipsa* Purgatorii Pontificii à Scripturis exulet, ut ex confessione quorundam Pontificiorum ostendimus, ideò meritò hanc nominis prætermissionem contra ipsos urgemus.) Denique, quòd dicta Scripturæ, quæ à quibusdam Pontificiis pro stabilendo Purgatorio afferuntur, ab aliis Pontificiis longè aliter applicantur, ut inferiùs apparebit.

2. Quòd quidam agnoscunt, Purgatorium destitui Ecclesiæ primitivæ ac Græcæ Orientalis Ecclesiæ suffragio. (Atqui nullum est fidei dogma pro quo stabilendo non possint adduci quædam manifesta Ecclesiæ primitivæ testimonia, cum ex utraque parte & nostra & Pontificiorum concedatur, in primitiva Ecclesiæ traducem veritatis ab Apostolis propaga-

tæ fuisse adhuc conservatum. Græcæ Ecclesiæ consensum ideo
 producimus, tum quia Græci nobiscum docent, nec in Scri-
 pturis nec in Primitivæ Ecclesiæ doctoribus Purgatorium in-
 veniri, tum quia ex eo manifestum est, Purgatorium non esse
 dogma à tota Ecclesia Christiana hodierna receptum, tum quia
 ex eo colligi potest, Purgatorium olim non fuisse pro fidei ar-
 ticulo habitum. Adrianus I. Pontif. Rom. cum Græcis, qui Pur-
 gatorium non crediderunt, communionem habuit, & ad Sy-
 nodum Nicenam II. Legatos misit, & in Decreto de colendis
 imaginibus eum ipsis consensit. At communionem illis haud
 dubiè denegasset, si Purgatorii dogma à Græcis non rece-
 ptum pro fidei articulo habuisset.) Nili Archiepiscopi The-
 salonicensis liber contra Purgatorium ex ipsa Pontificia Bibli-
 otheca prodiit. In eo ostendit Nilus, *ignem hunc temporalem*
à V. Concilio condemnatum fuisse; quemadmodum adhuc hodie Ec-
clesie Græcæ, Russicæ, Abyssinæ & Armeniæ Purgatorium rejiciunt.
 Idem Nilus docet, *nullum Græcorum Patrum id credidisse.* Et
revera in Concilio VIII. Ferraria ac Florentiæ habito Græcis nul-
li ex suis Doctoribus pro hoc igne objiciebantur. Postea de-
 mum aliqua veterum Græcorum testimonia, partim recentia,
 excogitata, partim malè accepta, partim malè intellecta,
 produxerunt. Videatur Nilus l. i. de Purg. Thomas in Opu-
 sculo contra errores Græcorum hoc nomine Græcos perstrin-
 git, *quòd non credant Purgatorium.* De Irenæo Lugdunensi E-
 piscopo (qui Græcè scripsit) Erasmus judicat, *eum ita loqui*
ut qui nullum Purgatorium sciverit, (quòd deleri jussum in In-
dice Expurgat. Belgico pag. 172.) Johann. Fischerus Episc. Ro-
fensis in confut. Lutheri artic. 18. pag. 496. Legat, qui velit,
Græcorum veterum commentarios, & nullum, quantum opinor,
aut quàm rarissimum de Purgatorio sermonem inveniet &c. (Sa-
nè idem Roffensis postea artic. 37. colat. 725. verba illa, quòd
Græcis adhuc usque diem non sit creditum, Purgatorium esse, de
vulgo Græcorum intelligi vult, non de Patribus Ecclesiæ Græcicæ,
quos putat favisse Purgatorio. Sed quis credat, aliam fidem fuisse
Patrum vel Doctorum, aliam vulgi vel auditorum? Accedit,
quòd idem Roffensis ipsos etiam Patres Græcos quoad doctri-
 nam

nam de Purgatorio errasse, nimirum illud non recipiendo, expressè scribit libro 1. de unica Magdalena col. 1409. Conf. & Polydorus Vergilius lib. 8. de rerum invent. cap. 1. Alphonfus à Castro lib. 12. adversus hæreses tit. Purgatorium f. 258. *Unus ex notissimis erroribus Græcorum & Armenorum est, quo docent, nullum esse Purgatorium locum. ac vid. idem f. 319. Idem lib. 8. in tit. de Indulgentiis. Usque in hodiernum diem Purgatorium non est à Græcis creditum.* (Non distinguit Alph. à Castro inter Græcos veteres & recentiores, ut faciunt Salmeron in 1. Cor. 15. Disp. 25. & Staplet. part. 2. promt. Cathol. pag. 284. sed in genere eum tribuit Græcis, noverat enim à Roffensi etiam veteribus Græcis eum fuisse attributum, quinimò contextus ostendit, Alphonsum loqui de Græcis veteribus. Armilla aurea in voce Purgatorium pag. 692. tradit, *negare Purgatorium, esse errorem Græcorum.* Similia habent Præcolusc. 7. Elenchi p. 203. Sixtus Senensis l. 6. Biblioth. annot. 2. 9. p. 528. Sigism. ab Herberstein in lib. de rebus. Moscovit. Jodoc. Coccius t. 2. Thesauri l. 7. art. 5. p. 846. Synodus Græcorum & Apologia de Purgatorio Concilio Basileënsi exhibita. *Ignem, ait Synodus, Purgatoriu messe, penamq; per ignem temporalem suam habituram, à Doctoribus nostris profusus nihil accepimus, neque Ecclesiam Orientalem (sicut & alias dictum est) ita sentire compertum habemus.* In tota Apologia respondent Græci ad loca ex Maccabæis, Evangelio Matthæi, Basilio Magno, Epiphanio, Johanne Damasceno, Dionysio, Gregorio Nyseno; ex Augustino, Ambrosio, Gregorio Magno & aliis Latinis de Purgatorio allegata, & contra ex verbo Dei & Ecclesiæ Græcæ Doctoribus copiosè & firmiter probant, *nullum planè Purgatorium ignem post hanc vitæ esse posse.* (Edita est hæc Apologia cum tractatu Nili de primatu Papa. Bellarminus libr. 1. de purgat. cap. 1. non invenit antiquius Concilium, quod purgatorii meminerit, quàm *rennum Carthaginense, celebratum Anno 397. Bracarense I. celebratum Anno 63. Cabilonense Anno 662. habitum: nullum etiam ex Patribus in primis tribus seculis producit.* In seculo quarto & quinto purat se quadam invenisse in Athanasio, Nazianzeno & aliis nonnullis, quæ non purgatorium asserant, sed quæ ostendant aliqua vestigia præcurre-

(quæ tamen potius sunt vota & desideria mentis ergâ rem præteritam aut præsentem, non futuram; quam preces unice respiciunt) pro *mortuis*, unde postmodum se purgatorium per consequentiam probaturum sperat. Conf. idem Bellarminus lib. 1. de purgator. cap. 2. §. 6. item c. 15. §. adferunt

3. Quod agnoscunt, purgatorio in Ecclesiâ à multis fuisse omni tempore contradicium (quorum sententiam veritati magis conformem esse ex illis, quæ pro nostra sententia superius sunt adducta, perspicuum est. Nec obstat, quod Romana Ecclesia pro hæreticis illos damnavit, hoc enim *facti* est, non *juris*.) Illud affirmant Alphonsus de Castro lib. 12. adv. hæreses verbo Purgatorium hæresi 1. Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 2. §. 2. & seqq.

4. Quòd fatentur, purgatorium esse dogma Ethnicum, Judaicum & Turcicum. (Bellarminus quidem ex eo ipso purgatorium probat, quod *naturæ communi opinionæ omnium gentium*, lib. 1. de Purgat. cap. 11. §. Tertia ratio &c. Sed communis illa opinio excœcatorum Judæorum, blasphemorum Mahumetanorum & idololatricorum gentilium est potius argumentum erroris, quàm veritatis. Nam *lumen Naturæ*, extra & præter verbum novos fidei articulos excogitans, corrigendum est *ex lumine gratiæ*, quòd in verbo revelato nobis proponitur.)

Primò, quòd sit dogma Ethnicum, agnoscunt Bellarminus lib. de Purgat. cap. 2. Quanquam ac cap. 11. §. Tertia ratio, Ingolstadienses Jesuitæ in Disp. de Purgat. Salmerò tom. 14. Disp. 25. pag. 226. Xaiverius lib. 4. Epist. Indic. 1. Petrus Thyreus Append. 2. ad lib. de Spirit. apparit. capit. 5. Beierlinck select. concion. 28. pag. 524. Lodovicus de la Cerda in 6. Æneid. p. 676, a. pag. 684. b. pag. 695. a. Confer Natalem Comitum lib. 3. Mytholog. cap. 9. pag. 274. cap. 10. pag. 186. Atque ut eò magis de conformitate doctrinæ Pontificiæ atque Ethniciæ constare possit, confer *præter illud florentissimum, lucidissimum, odoratum, amœnum, in quo degunt anime, visioni divinæ nondum idonea*, quòd describit Bellarminus lib. 2. de purgator. cap. 7. cum descriptione *camporum Elysiorum* apud Virgilium lib. 6. Æneid. Quomodo *universaria* sacra pro defunctis, Item

septem

Septendialia in Romana Ecclesia recepta, ex gentiliū ritibus originem traxerint, latè exponit polydorus Vergilius lib. 6. de Rerum invent. cap. 9. & 10.

Secundò, quòd sit dogma Judaicum, agnoscunt Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 11. Bailius Jes. in Catech. contr. tractat. 2. q. 44. (Prudentiores hac in parte fuere Inquisitores Hispani, qui ex tomo 4. Bibliothecæ Patrum iusserunt expungi librum, cui titulus est, *Extremum lugentium officium*. ex libro precationum Hebraicarum, qui inscribitur Mahzor sanctæ Synagogæ Romanæ. Videatur Index Expurgatorius Cardinalis Quirogæ in Expurg. Biblioth. patrum fol. 19.)

Tertiò, quòd sit dogma Turcicum, agnoscit Bellarminus, d. 1. sic scribens: *Mahometani Purgatorium in Alcorano diserte confitentur*. Salmeron tom. 14. p. 225. Belonius lib. 3. Observat. cap. 30.

5. Quòd agnoscunt, Christum pro culpa & pœna satisfecisse. (Quòd si enim Christus plenissimè pro omnibus peccatis nostris tam *venialibus*, quàm *mortalibus*, ac pro omnibus peccatorum nostrorum *pœnis* tam temporalibus quàm *æternis* satisfecit, utiq; nihil restat, pro quo nobis adhuc vel in hac vita, vel in purgatorio satisfaciendum sit.) c. Filius Dei dist. 4. de consecrat. ex Augustino *Filius Dei carnem peccati suscepit, & pœnam sine culpa, ut in carne peccati & culpa solveretur & pœna*. Similia habet Thomas p. 3. q. 49. art. 3. ad quæstionem, *an per passionem Christi liberati sumus à pœna peccati*. Bellarminus lib. 1. de Indulgent. cap. 4. resp. ad 6. object. *Quidam Lovanienses tenuerunt, solius Christi satisfactionibus remissam pœnam temporalem*. Idem lib. 2. de Indulgent. cap. 10. §. Ac primum &c. *Christus satisfecit Deo Patri plenissimè pro reatu culpæ & pœna temporalis & æternæ omnium peccatorum*. pro quo igitur nobis satisfaciendum erit? Plura hac de re dicemus art. 16. cap. 5. thes. 2.

6. Quòd agnoscunt, piis in hac vitâ perfectè remitti peccata. (Plenaria peccati remissio & *culpæ* & *pœnæ* remissionem complectitur. Quòd si ergò in hac vita peccatum perfectè remittitur, utique nihil pœnarum in purgatorio adhuc persolvendum piis restat.) c. Impudicas caus. 27. quæst. 1. ex Concilio

lio

lio Triburiensi pœnitentia vocatur *purificatorius ignis pœnitentis, quo peccata decoquantur.* (Nimirum hoc est verum purgatorium, quo virtute sanguinis Christi per fidem peccata in hac vita purgantur, ne eorum pœnæ in futura vita nos maneat.) Lombardus lib. 3. sent. dist. 19. lit. A. *Si rectè fidei intuitu in illum respicimus, qui pro nobis pependit in ligno, à vinculis Diaboli solvimur, hoc est, à peccatis, & ita à Diabolo liberamur, ut nec post hanc vitam in nobis inveniatur, quod puniat &c.* Thomas part. 1. 2. q. 87. art. 7. *Omnis pœna, quæ merè & propriè est pœna, est propter aliquam culpam.* Idem part. 3. quæst. 86. artic. 3. ex Augustino. *Deus omnia peccata remittit simul & perfectè.* Benedictus Pererius in Genesin cap. 9. num. 163. pag. 541. *Si pœna propriè sumatur, necessariò respondet peccato, nec sine eo potest esse, siquidem per pœnam compensatur ac rescitur equalitas justitiæ, per peccatum violatæ.* Similia habet Bellarminus lib. 1. de pœnitent. cap. 7. §. Adhæc &c. lib. de Laicis cap. 11. §. Sextò probatur &c. (Ubi ergò plenaria & perfectæ remissio culpæ locum habet, ibi omnis pœna propriè dicta est sublata; quinimò culpæ remissio nihil aliud est, quàm pœnæ relaxatio & condonatio. Sed quid opus est, per consequentias ex hypothesebus adversariorum, deductas hoc confirmatum dare, cum ipsimet hoc fateantur?) Toletus Cardin. lib. 6. Inst. cap. 22. pag. 526. *Peccatum non integrè remittitur, nisi cum & pœna auferatur.* Similia habet Bellarminus lib. 1. de purgator. cap. 4. §. 4. ac lib. 5. de amiss. gratiæ & statu peccati c. 20. §. 6. (Aut ergò perfectæ peccati in hac vita remissio, aut purgatorium post hanc vitam erit negandum. Ultraque simul stare non possunt.) Schoppius in Apologet. cap. 57. f. 82. *in regeneratione propter Christi sanguinem omnem culpam & pœnam etiam temporalem remitti asserit.* (Ergò omnes regenerati quàm tales ab omni pœna etiam temporali sunt immunes, & per consequens non veniunt in purgatorium.) Huc referri etiam potest, quòd peccatorum remissionem definiunt per totalem eorum deletionem & per extinctionem. (At si peccata in remissione penitus delentur & extinguuntur, utique nihil pœnæ propriè sic dictæ pro illis persolvendum restat.) Illud affirmat Bellarminus lib. de Baptismo cap. 13. §. Quartum caput

caput & c. a lib. 2. de justificat. cap. 2. §. Quòd si & c. & c. 13. §. 3. (Quòd si ergò in piis, Deo in hac vita reconciliatis & justificatis, peccatum penitus deletur, quid in illis remanet adhuc in purgatorio mundandum, abluendum, expurgandum? Sic igitur concludimus: Qui in purgatorium à Pontificiis ablegantur, aut sunt Deo reconciliati & justificati, aut non sunt Deo reconciliati & justificati. Posterius dici nequit, quia qui Deo reconciliati non sunt, non moriuntur in statu gratiæ, sed in infernum præcipitantur. Si prius, nihil in illis expurgandum restat, cum per infusam gratiæ lucem omnes peccatorum tenebræ penitus sint discussæ ac fugatæ.)

7. Quòd agnoscunt, homines non posse pro peccatis suis satisfacere. (Ergò nec pro pœnis peccatorum satisfacere possunt, quia ut remissio peccati est relaxatio pœnæ, ita satisfactio pro pœna peccati est satisfactio pro ipso peccato. Negatâ autem satisfactione propriâ pro peccatis & peccatorum pœnis, tolli purgatorium, agnoscit ipse Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 2.) Bernhardus serm. 38. in Cant. *Peccata tua maxima sunt & nimium multa. Nequaquam pro tot actantis, nec si te excories, sufficis satisfacere.* Similia habet idem in tract. de pass. Domini cap. 30. col. 1635. Plura hujus generis adducentur in articulo de pœnitentia.

8. Quòd agnoscunt, animas piorum post mortem rectâ in coelum ferri. (Ex quo spontè sequitur, eas non detrudi prius in purgatorium.) Clemens Romanus lib. 8. Constitut. Apostolic. cap. 47. in orat. ad Deum loquens de piorum animabus à corpore separatis: *Omnium anime apud te vivunt, & iustorum Spiritus in manu tua sunt, quos non attinget tormentum. Omnes enim sanctificati sub manu tua sunt.* Anastasius ejus nominis primus, Episcopus Romanus Epist. 2. *Indecens est de illis tædio afflictionis addici, quos credendum est ad veram moriendo vitam pervenire.* Similia habent Johannes IX. aliàs IIX. dictus tom. 3. Conciliorum part. 2. fol. 963. Epistol. 144. ad quosdam Episcopos. Innocentius IV. in Decretalib. Gregorii lib. 3. tit. 42. cap. 4. Thomas in 2. Corinth. 5. *Pro certo habemus, quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationis, id est, corpus dissolvatur, id est, cor-*

rumpatur per mortem, habemus statim non in spe, sed in re meliorem domum seu adificationem, domum non factam, id est, gloriam cœlestem. Gemella habet Peltanus de Purgat. cap. 11. p. 380. ad dictum Apostoli 2. Corinth. 5. v. 1. (At si illi vi præsentis dicti continuo post mortem ingrediuntur cœlum, cur non idem de aliis quoque justis erit dicendum, cum omnes ratione justitiæ inhærentis imperfectè, ratione justitiæ Christi per fidem imputatæ sint perfectè justis?) Benedictus Justinianus in Comment. Philipp. 1. scribit, quod non verè pro lucro sit habenda mors, nisi statim justorum animi, omniq; prorsus labe peccati expiati ad immortalem Dei conspectum evehantur. Conf. & Bellarminus lib. 1. de Beatitud. Sanct. c. 3. test. 6. Förnerus im aufgezogenen Goliaths Schwert artic. 12. cap. 6. pag. 614. Wir Catholische bekennen eben das, daß alle/die in fide formatâ, in wahren Lieb- und merckreichen Glauben abdrucken/das ewige Leben alsbald nach ihrem Tode haben. (Jam verò omnes verè credentes ac pii fide formatâ, hoc est, vivâ & per caritatem efficaci præditi sunt. Ergò nulli verè credentes & pii veniunt in purgatorium.)

9. Quòd agnoscunt, duo tantùm dari animarum post hanc vitam receptacula. (Ergò non datur tertius locus, videl. purgatorium.) Illud affirmat Gregorius Homil. Domini, XXI. post Pentecost. Rabanus Archiepiscopus Moguntinus in Epistola ad Hadubrandum. *Nusquam omnes boni (defuncti), nisi in cœlo: nusquam omnes mali, nisi in inferno.* Bernhardus in sentent. moralibus cap. 9. *Tria sunt loca, Cœlum, terra, infernus, & habent singuli habitatores suos; cœlum solos bonos, terra mixtos, infernus solos malos.* Hinc pertinet, quòd omnes Pontificii communi suffragio docent, *in extremo judicio purgatorium habiturum finem, ac duotantum fore receptacula æterna, videlicet cœlum & infernum.* (Quòd si enim post extremum judicium nullus erit purgatorius ignis, utique etiam ante illud non erit. Ratio connexionis potest dari duplex. Prior à justitia Dei, quæ non permittit, ut multa hominum millia paulò ante novissimum diem defunctorum citissimè ex purgatorio dimittantur, ac multa millia hominum, quos dies novissimus deprehendet vivos, in purgatorium non demittantur, cum iisdem peccatis fuerint poluti,

luti, quibus illi, qui ex hypothefi Pontificia per centum ac plures annos in purgatorio defudârunt. Posterior *ex vi & efficacia meriti Christi*. Si enim Christi meritum in piis paulò ante noviffimum diem defunctis, vel etiam à die noviffimo deprehensis adhuc vivis tantæ est efficaciz, ut vi illius meriti vel non descendant in purgatorium, vel citiffimè ex eo liberentur, utique eandem vim obrinebit in illis, qui diù ante noviffimum diem in verâ fide, Christi meritum amplectente, moriuntur, cum unius ejusdemque perpetuò fit efficaciz. Actor. 4. v. 12. c. 10. v. 43. c. 13. v. 38. c. 15. v. 11. Heb. 13. v. 8. Apoc. 13. v. 8.) Illud difertè docet Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 12. resp. ad 5.

10. Quòd agnofeunt, converfum latronem absque purgatorii interventu ftatim in Paradifum fuiffe translatum. (Certè fi quis alius purgatione aliquà post mortem ante Paradifi ingreffum indigeret, hic latro vel maximè eà indigere videbatur, nullius enim boni operis; nedum plenariæ satisfactio- nis pro peccatis à fe præftitæ fibi confcius erat. Atqui Chriftus non ablegavit eum in purgatorium, ut per illud sordes peccati priùs expurgarentur, fed rectà in Paradifum ipfum, introduxit. Nec ullæ hîc intervenerunt *vigilie*, nullæ *Miffæ*, nulla *feptendialia*, *trigefimalia*, *anniverfaria*, fed fides gratuita Chrifti promiffioni adhærens in Paradifum cœleftem ipfum tranftulit.) Illud affirmant Clemens Romanus lib. 5. Conftitut. cap. 16. Johann. Gerson Cancell. Parifienf. in fefto Pachat. tom. 4. fol. 36. lit. G. Petrus Michaël in Catech. Colon. Ann. 89. impreffo pag. 18. Barradius in tom. 4. Concord. Evangel. lib. 7. cap. 15. pag. 354. Förnerus im aufgezogenem Goliaths- Schwerdt art. 11. cap. 10. p. 619. Bellarminus lib. 1. de purgator. cap. 12. resp. ad 6. Becanus in Append. Difp. de Purgat. Calvin. pag. 109.

11. Quòd agnofcunt, in hac duntaxat vita locum effe pœnitentiæ, post hanc vitam nec satisfactio- ni locum dari. (Ergò etiam non datur purgatorium, in quo pro peccatis venialibus & pœnis temporalibus satisfaciendum.) Siricius Epifcopus Romanus purgatorium feu purificatorium ignem pofuit in contritione cordis & pœnitentia, quæ in hac vita juffu Ecclefiz fiat. tom. 1. Concil. fol. 530. Epift. 1. Leo I. Epift.

Epist. 91. tom. 1. Concil. fol. 993. (Negat, casum munere Indulgentiæ præsentis post temporalem vitam aliam consequi posse.) Gregorius lib. 8. mortalium cap. 8. *Dum tempus vite præsentis abscinditur, ad operationem promerenda venia ulterius non reditur.* Conf. Bernhardus sermon. ad Cleric. cap. 5. c. Quibus peccata caus. 13. q. 2. c. In præsentis caus. & quæst. iisd. ex Hieron. Glossa Ordin. in 1. Johan. 5. *Peccatum, quod in hac vita non corrigitur, frustra post mortem ejus venia postulat.* Addantur Discipulus de temp. serm. 103. Alphonfus de Castro lib. 3. advers. hæres. verbo Baptismus, hæres. 3.

12. Quod agnosunt, qualis unusquisque in morte corporalis à Christo invinitur, talem quoque ab eodem judicatum iri. (Ergò à quibus peccatis non est liberatus ac mundatus in morte, ea secum afferet ad judicium, & per consequens non datur purgatorium, in quo eadam abluantur.) Illud docent Gregorius lib. 4. Dial. cap. 39. lib. 9. moralium cap. 8. Homil. Dominic. II. post Pentecost. Luc. 16. Thomas in Comment. 1. Tim. 6. lect. 2. Bellarminus de quatuor novissimis Conc. 1. de morte, §. Ut igitur &c. scribit, *hominem moribundam pro comperto habere, post duas horas vel in æternis gaudiis, vel in æternis suppliciis se futurum.* (Hac ipsa assertionem purgatorii supplicia & universa pro mortuis suffragia tolluntur.) Addit quidem ibidem, *illos quò in purgatorio degunt, inter beatos ac felices numerari.* Sed quis inter beatos ac felices adeoque in gaudiis æternis degentes numeret illos, qui atrocissimis suppliciis, sola duratione ab inferni suppliciis distantibus, in purgatorio torquentur? Bellarmin. libr. 2. de purgat. cap. 17. §. 1. Pœnas purgatorii dicit esse *atrocissimas & cum illis nullas hujus vite pœnas esse comparandus.* Ad stipulatur Gregorius de Valent. tom. 4. Disp. II. q. 1. punct. 3. §. Quarta &c. Idem ibid. §. Puniantur &c. Dicit, *animas in purgatorio puniri per illum ignem ad eum modum, quo animas damnatorum cruciantur ab igne in inferno.*

13. Quòd statuunt, per Indulgentias Papales obtingere homini plenariam relaxationem à pœnis peccatorum, pro quibus vel in hac vita, vel purgatorio erat satisfaciendum: (Atqui si per indulgentias liberantur homines ab omni reatu pœnæ
GORAM

coram Deo, cur post acceptas & magno ære redemptas Indulgentias adhuc in purgatorium relegantur?) In Antidotario animæ dicuntur à Johanne XXII. Pontif. Rom. concessa *decem millia dierum Indulgentia, orationem, Salva sancta facies nostri Redemptoris &c. de votè coram Veronica linteo recitantibus.* Conf. Bellarmin. lib. 1. de Indulgent. cap. 7. propol. 4.

14. Quòd statuunt, Papæ jurisdictionem esse illimitatam & extendere se in purgatorium, ita ut animabus in purgatorio æstantibus Indulgentias per modum absolutionis communicare possit. (Quòd si enim Pontifex talem absolutam ac liberam potestatem habet, animas è purgatorio liberandi, profecto admodum durum, avarum ac Tyrannicum esse oportet sanctissimum illum Patrem, quòd miseras animas ex flagrantè illo purgatorii igne, qui solà duratione ab infernali distare dicitur, non statim liberat, sed propter pecunias sibi in jubilæo numerandas in co-torqueri & ustulari sinit.) Godscalcus Holem Domin. II. post Pascha serm. 2. ac Bonaventura lib. 4. sent. dist. 20. q. 5. talem *illimitatam jurisdictionem* in purgatorium se extendentem, qualem jam descripsimus, Pontifici tribuunt, unde etiam Theodoricus Morung. Canonicus Herbipolensis, Bambergensis & Eyehstedensis Anno 1489. *pro heretico declaratus est*, quod hoc concedere noluerit. Vide Appendic. Fasciculi temporum à Johanne Pistorio editam Francofurt. Ann. 1584. Angelus de Clavasio in Summa. *Animæ existentes in purgatorio sunt de jurisdictione Papæ, & Papæ, si vellet, posset totum purgatorium evacuare.* Francisc. Middenf. in Elucidat. Cathol. verit. *Pontifex omnes è purgatorio liberare posset.* Id ipsum etiam quosdam ex Jesuitis statuere, apparet ex Disputatione Anno 1600. de Indulgentiis Ingolstadt. habita, quam Petrus Stevartius in Censura vocat *elegantem, doctam & orthodoxæ veritati consentaneam* th. s. 52. Idem statuit Michaël Medina Disp. 7. cap. 34. & Disp. 8. cap. 41. de Indulgentiis.

15. Quòd statuunt in purgatorio non esse amplius merito locum. (Ergò nec *satisfactioni* in purgatorio locus erit, cum eadem sint requisita *meriti ac satisfactionis*, & omnis satisfactio sit meritoria.) Illud adserunt Alphonsus de Castro lib. 12. adv.

hæreses, verbo Purgatorium hæresi 2. Bellatminus lib. 2. de Purgat. cap. 2. (Excipit quidem Bellarminus ad argumentum nostrum (In purgatorio non est locus merito. Ergò nec satisfactio) lib. 1. de Purgat. cap. 14. resp. ad 5. *quòd plura requirantur ad meritum, quàm ad satisfactionem, videl. libertas & status vitæ.* Sed respondemus, omne opus *satisfactorium* esse etiam *opus meritorium*, ut constat ex obœdientia Christi, quæ non solum est satisfactoria, sed etiam meritoria. Quocunque enim opere Deo verè satisfit, eodem etiam meritum aliquod, videl. liberatio à malo & donatio boni acquiritur. Unde Concil. Trident. sess. 6. Can. 32. hæc duo conjungit, *quòd reatorum operibus nihil desit, quò minus legi divina plenè satisfecisse & vitam æternam verè promeruisse censeantur.* Diversitas loci non mutat ipsum boni operis effectum. Si opera & passiones hujus vitæ sunt non solum satisfactoriæ, sed etiam meritoriæ, utique etiam passiones in purgatorio tales erunt. Et vicissim, si passiones in purgatorio non sunt meritoriæ, ergò nec satisfactoriæ.

16. Quòd concedunt, animas in purgatorio non posse peccare, proinde nec pœnitentiam agere. Bellarm. lib. 1. de Purgator. cap. 14. & lib. 2. de Purg. c. 2. in epigr. (Ergò nec remissio culpæ venialis, nec satisfactio pro pœna locum habere possunt post hanc vitam. Prius probamus hoc modo: Ejus est à culpa resurgere, cujus est in culpam incidere. Sed post hanc vitam non possunt animæ committere peccata venialia. Ergò &c. Præterea peccata omnia remittuntur per pœnitentiam. Sed post hanc vitam non datur locus pœnitentiæ. Ergò nec remissioni. Denique in hac vita sicut potest homo justus ex hypothese Pontificiorum *mereri gratia augmentum*, ita etiam *remissionem venialium offensarum*. At post hanc vitam nullum datur meritum. Ergò nec remissio venialium offensarum. Posterius probamus hoc modo: Pœna est propter culpam. Ergò remotâ culpâ, removetur pœna, & per consequens satisfactio pro pœna post remissionem culpæ in hac vita non potest habere locum in purgatorio. Scholastici variè respondent. Vid. Bell. orthod. testis. p. 372. seqq.

17. Quòd purgatorii dogma laboreat perpetuis contradictioni-

ditionibus. (Illæ enim contradictiones magnum falsitatis argumentum exhibent, cum verum vero semper consonet, falsum verò & cum veritate & secum ipso pugnet.) Dissentiunt enim Pontificii & contradictoria proferunt.

1. *In nomine purgatorii.* Purgatorium in lingua Germanica communiter vocant das Fegfeuer / ac communis est opinio, instrumentum illud, quo anima post hanc vitam à sordibus peccati expurgantur, esse ignem, & quidem Elementarem. At si res ita habet, cur Johan. Fischerus Episc. Roffensis & alii pro stabiliendo purgatorio adducunt locum Ps. 66. v. 11. *Transivimus per aquam & ignem?* Cur Peltanus de Purg. c. 7. p. 317. ad purgatorium applicat locum Jobi 24. v. 19. *A nimio calore transeunt ad aquas nivium?* (quem Paludanus lib. 4. sent. dist. 21. tantum de pœnis damnatorum agere agnoscit.) Cur Gregorius lib. 4. Dialogor. c. 40. & 55. refert, *animam Paschasii & cujusdam alterius in balneis quibusdam purgatas?* Ecce approbant revelationem descriptam à Beda lib. 5. Hist. c. 13. Confer Bellarm. lib. 2. de gemitu columbæ cap. 9. ubi hanc Historiam non dubitat esse verissimam, ac sit consentaneam Scripturæ dicenti Job. 24. v. 19. *Ad nimium calorem transeunt ab aquis nivium.* Cur Petrus Damianus in Epistola de miraculis sui temporis describit visionem *de purgatione anime S. Severini in quodam flumine?* Conferantur Bonaventura libr. 4. sent. dist. 20. Speculum exemplorum dist. 3. exemplo 3. Dionysius Carthusianus in Dial. de judic. anim. post hanc vitam art. 24.

2. *In probandi principio,* ex quo purgatorii dogma stabilendum & quidem multis modis. Primo, quidam agnoscunt, purgatorium non posse ex Scriptura probari, vel certè non extare de eo evidentia, expressa & perspicua in Scripturis testimonia, quorum verba adduximus superius membro 1. Sed reliqui Scriptores Pontificii magno conatu varia Scripturæ testimonia conquirunt, ac Synodus Tridentina sess. 25. *Ecclesiam sacris literis edoctam purgatorium statueret,* asserit. Vid. Viguerius in Inst. cap. 16. §. 4. v. 28. Peltanus c. 6. de purgatorio p. 239. & 241. Martinus Eisengrein in der dritten Leichpredigt fol. 38. b. Secundo, quidam latentur, *unicum duntaxat locum,* nempe 2. Macc. 12.

in

in Vet. Test. extare, qui apertè doceat purgatorium, quorum dicta itidem superiùs membro primo §. 2. adduximus. Alii contra non unum duntaxat, sed *multa illustria testimonia Vet. Test. pro purgatorio stabiliendo adduci posse*, asserunt. Fevardentius in sua Theomachia ex singulis libris Biblicis purgatorium demonstrare conatus est. Tertio, quidam pro astruendo purgatorio pauca tantùm, quidam verò multa Scripturarum testimonia proferunt. Sylvester Delaval Capucinus iustarum magnitudinum Ecclesie Romanæ lib. 4. cap. 13. gloriatur, se *quadraginta locos Scripturae enumerare posse, quæ claros, quæ obscuros, idq; absque ulla hyperbole & Deo teste, quanquam ex tanto numero sex tantùm in medium proferat*. Lancellottus in hæretico Quare pag. 400. non nisi *tria testimonia* allegat, videl. 2. Maccab. 12. Matth. 12. 1. Cor. 3. Peltanus cap. 6. de purgatorio p. 281. *tria tantùm* pro illustribus & evidentibus testimoniis habet, videl. Matth. 12. 1. Cor. 3. Phil. 2. Becanus lib. 1. Manualis cap. 8. p. 147. *quatuor loca* adducit, videl. Matth. 12. Luc. 23. 1. Cor. 3. & 1. Cor. 15. (Id verò ideò ab ipsis factum videtur, quia reliqua Scripturæ testimonia, quæ ab aliis magno numero allegantur, pro inefficacibus ad probandum habuerunt.) Gregorius de Valent. in lib. de purgat. itidem *quatuor duntaxat testimonia* Scripturæ pro astruendo purgatorio adducit, videl. 2. Macc. 12. 1. Cor. 3. Matth. 12. & 1. Joh. 5. Quarto, quidam fatentur, primitivæ Ecclesie Doctoribus ignotum fuisse purgatorium, quorum dicta citavimus superiùs membro 2. Sed plerique Scriptores Pontificii ex omnibus ferè Patribus Græcis & Latinis per singula secula pro astruendo purgatorio testimonia anxie conquirunt. Facit hoc Bellarminus lib. 1. de purgatorio cap. 10. Wilhelmus Lindanus lib. 4. panopl. cap. 53. p. 314. *Veteres Patres concorditer uno ore statuunt purgatorium*. Conf. Clingius lib. 4. Locor. Comm. cap. 59. pag. 453. Quinto quidam agnoscunt, purgatorium destitui veterum *Patrum Græcorum* suffragio, quorum dicta itidem adduximus superiùs membro 2. Alii verò ad illorum etiam consensum provocant. Salmeron Disp. 25. in 1. Corinth. 15. *omnes veteres Græcos Patres & agnovisse purgatorium, & scriptis suis luculentissime prodidisse* asserit. Peltanus

tanus cap. 9. de purgatorio p. 334. *Græcos, Græcisq; cognatos plurimos allegat. Conf. Bellarminus libr. de purgatorio cap. 15. Quidam mediam viam eligunt, & Græcos cum Latinis in doctrina de purgatorio partim consentire, partim non consentire afferunt. Videantur Maldonatus tom. 2. Disputat. de Sacramentis pag 143. Jodocus Ravenstein in Apolog. cap. 20. fol. 368. Gretferus in Disputat. de anim. recept. thes. 19. Purgatorium duplices habet hostes hoc tempore, hæreticos & Græcos, quiq; Græcis addicti. Hæretici penitus id inficiantur. Idem ex Græcis nonnulli faciunt, ut apparet ex Gennadio. Alii ex illis agnoscunt quidem expurgationem aliquam post mortem, si quis non omnis macula purus hinc decedat, sed non igne, nec per ignem. Nos, inquiunt Græci in Concilio Florentino, purgatorium non ignem, sed obscurum quendam lacum ac laborum plenum esse censemus, in quo quidem existentes animæ lumine divino priventur, donec, coadiuvante Ecclesiâ expientur ac liberentur. Idem ferè habetur in Apologia, Latinis à Græcorum conventu oblata. (Cùm ergò ipsimet Pontificii de Græcorum sententia tam dissimiliter loquantur, quomodo possunt eos pro testibus consentientibus allegare? Quomodo etiam, Græci cum Latinis in dogmate de purgatorio consentiunt, cùm, omissis aliis dissensionibus, Græci statuunt, purgatorium futurum post resurrectionem, ut animæ simul cum corporibus puniantur; Pontificii verò non nisi animarum ante resurrectionem purgationem credant, & post factam resurrectionem ignem purgatorium extinctum iri statuunt?) Sextò, quidam purgatorium probant ex dicto Zachariæ 9. *Eduxisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua.* Salmeron Disput. 26. in 1. Cor. 15. Bellarminus lib. 1. de purgatorio cap. 3. loc. 9. Alii verò illud probant ex Psal. 66. *Transivimus per aquam & ignem &c.* quin & ipse Bellarminus d. 1. hoc dictum producit loc. 5. (At hæc dicta non possunt simul ad purgatorium applicari. Si enim in purgatorio non est aqua, quomodo de animabus in purgatorio dici potest, quòd *per aquam & ignem* transeant? Septimò, quæ Scripturæ dicta à quibusdam Pontificiis ad purgatorii ignem succendendum & alendum adhibentur, ea ab aliis de purgatorio agere negantur, ut ex sequentibus manifestum fiet. Locum*

Apostolicum 1. Corinth. 3. in quo præcipuum purgatorii fundamentum statuunt, Martinus Esengrein conc. 4. funebri f. 57. habet *pro maximè claro & perspicuo*, sed Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 5. dicit, *eum esse unum ex difficilioribus totius Scripturæ locis*. Quinimò unus idemque scriptor unum eundemque Scripturæ locum pro purgatorio asserendo alicubi adducit, quod tamen alibi ex eo probari posse negat. Bellarminus lib. 1. de purgatorio c. 14. ex loco Hebr. 10. *insigne argumentum pro purgatorio haberi asseri*. Sed idem Bellarminus lib. 1. de Verbo Dei cap. 17. resp. ad 5. argumentum, statuit, *Apostolum loqui non de quocunque peccato, sed de eo, qui peccat in Spiritum sanctum, id est, qui voluntariè oppugnat cognitam & exploratam veritatem*. (Quæ hypothesis *insigne illud argumentum*, quod pro purgatorio ex hoc loco peti posse Bellarminus vigilans somniavit, penitus evertit. Nam peccantibus in Spiritum sanctum nulla in purgatorio medicina expectanda.) Sic Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 3. de loco Zach. 9. scribit. *Etsi hunc locum passim pro liberatione Patrum ex limbo adducunt, tamen meliùs convenit liberationi animarum ex purgatorio, quam expositionem duobus probat argumentis*. Sed idem Bellarminus lib. 4. de Christo cap. 11. *limbum* ex hoc dicto Prophetico fulcire conatur, cum tamen *limbus ac purgatorium* sint distincti sinus inferni. Octavò, quando ex Patribus purgatorium confirmare cupiunt, talia producunt dicta, quæ desumpta sunt ex illis Patribus & illis Patrum libris, quos alibi ipsimet repudiant, ut constare potest ex illis, quæ dicta sunt lib. 1. part. 2. cap. 13.

3. In assignanda præparati purgatorii *causâ*. Quidam statuunt, purgatorium esse præparatum propter peccata venialia, ut ab illis animæ abluantur & purgentur. Alii verò hoc ipsum negant: Alexander Alensis negat, *illum peccatum veniale quoad offensam in purgatorio remitti*, ut patet ex Vasquez tom. 4. in 3. p. q. 87. art. 1. Maldonatus hanc dissensionem non negat, Ceu patet ex tom. 2. Disputat. de Sacrament. p. 174.

4. In doctrina de receptione purgatorii in Ecclesiam: Johannes Fischerus art. 18. contra Lutherum col. 496. statuit, *articulum de purgatorio in N. T. serè cognitum & receptum fuisse ab Eccle-*

Ecclesia. Verba ejus adducta sunt superiùs membro 2. Sed hanc sententiam alii ex professo refellunt. Vid. Maldonatus tom. 2. Disputat. de Sacram p. 144. & 195. Rutlandus in Loc. Comm. tit. 12. pag. 301. 3. 4. 351. Possevinus in Refutat. resp. Chytrai pag. 288. Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 15. Fe. ardentis lib. 11. Theomachie cap. 3. num. 6.

5. In *objeto*, sive personis in purgatorium relegandis. Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 1. scribit. *Multi Patres, Origenes, Ambrosius, Hilarius, Hieronymus, Rupertus, statuunt, purgari debere post hanc vitam tam bonos, quam malos, uno Christo excepto, adeò ut ipsa quoque Maria per ignem illum purgatorium transeat.* Hanc sententiam acceptam ut sonat, Bellarminus dicit *continere errorem*, Patres tamen uno Origene excepto, excusat. Franciscus Middensis in Elucid. Verit. Cathol. in annot. disertis verbis eam confirmat. Conf. & Maldonatus tom. 2. Disp. de Sacramentis p. 147. & 159. (Et sanè, si Pontificii per ignem in loco Apostolico 1. Cor. 3. v. 13. intelligere velint ignem purgatorium, statuere cogentur, tam eos, qui super fundamentum ædificârunt *aurum, argentum & lapides preciosos*; quam eos, qui *strawum & stipulas* super ædificârunt, hoc est, tam bonos, quam malos in illum ignem descendere.) Pleriq; tamen contra statuunt, *tantum eos venire in purgatorium, qui cum macula peccatorum venialium & debito pœnarum temporalium decedunt.* Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 2. Schoppius Comment. de Indulgentiis cap. 45. f. 34. Huc referri potest, quòd Rayhingius in Manuali p. 566. statuit, *ignem in die judicii Christum judicem antecessurum fore purgatorium ignem.* Sed præterquam, quod Psalm. 96. v. 3. ignis ille dicitur *devoraturus inimicos*, refellit hanc expositionem prolixè Suarez Disp. 45. sect. 1. num. 24.

6. In quaestione de *ministro* seu tortore ac carnifice purgatorii. Vid. Archangelus Rubeus in opere Sacramentorum dist. 21. Salmero tom. 14. pag. 232. Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 13. §. 1. Quatuor autem in universum opiniones de hac quaestione apud Pontificios inveniuntur. Quidam ex relatione Diaboli putant, *animas sui duntaxat exilii vi & ignis vehementiâ*

etiã affligi. Specul. Exempl. dist. 4. exemplo 44. & dist. 6. exemplo 89. Quidam ignem flatu omnipotentis excitari & accendi statuunt. Ita sentit Legenda aurea Hist. 158. Bonaventura lib. 4. sent. dist. 40. §. 29. *animas ab Angelo bono in purgatorium duci ac educi asserit.* Alii ex revelationibus probare conantur, *animas purgatorii à Demonibus torqueri.* Et sanè, si purgatorium est *sinus quidam inferni*, si locum Matth. §. v. 25. *ne iudex tradat te ministro* ad purgatorium accommodare velimus, si Diabolum *divine iustitie executorem* agnoscimus, eecur torquendi partes alteri quàm Diabolo assignare velimus? Hoc ipsum tamen, videlicet quòd *animas purgatorii torqueantur à Demonibus*, à quibusdam negatur, videlicet à Viguerio in Institut. cap. 16. §. 4. pag. 506. Maldonato tomo 2. Disput. de Sacramentis pag. 171. Lorichio in voce Purgatorium num. 9. Vischero lib. 7. Syft. Theol. cap. 2.

7. In quæstione de animab. *tempore descensus Christi ad inferos* in purgatorio æstuantibus. Vid. Thomas part. 3. quæst. 52. art. 8. in 3. dist. 22. quæst. 2. art. 2. q. 4. Durand. dist. ead. q. 4. Richardus art. 3. q. 2. Abulensis in Parad. 5. cap. 118. & c. Bonavent. 3. sent. dist. 22. Biel q. un. art. 2. dub. 3. Marsilius q. 13. art. 2. dub. 3. Alphonsus Mendoza in Controv. Theol. q. 6. Schol. p. 485. Bellarminus dubius est, ceu patet ex libr. 4. de Christo cap. 16. dub. 4. §. De animabus & c.

8. In quæstione *de medio purgationis.* Primò, medium purgationis communiter dicunt esse *ignem*, unde Germanicè vocant, *das Feugfeuer.* Thomas Morus contra Lutherum scribens acriter contendit, *in purgatorio non esse aquam*, idque probare contendit ex Zach. 9. *Eduxisti vinctos de lacu, in quo non est aqua.* Sed quidam etiã aliis modis ac mediis purgationem fieri & factam esse asserunt, ut ostendimus superiùs contrad. 1. de nomine purgatorii. vid. Paludanus 4. sent. dist. Martinus Esengreth concion. funèbr. 2. f. 37. Peltanus c. 6. de purgat. pag. 239. Bellarminus itidem cespitat lib. 2. cap. 6. *Certum est, inquit, in purgatorio, sicut etiam in inferno, esse pœnam ignis, sive iste ignis accipiatur propriè, sive methaphoricè: & sive significet pœnam sensus omnes sive damni.* It. Theologi ferè docent, *eodem loco esse & eodem igne torqueri*

queri damnatos & animas purgatorii. Secundò, de qualitate ignis purgatorii, dissentiunt. Vid. Albertus 4. sent. dist. 20. Antonius part. 4. tit. 14. cap. 10. §. 4. Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 10. & 11. Benedictus Justinianus in Comm. 1. Cor. 3. Rayhingius in Manual. Cathol. cont. D. Hoë p. 861. Bazmannus in Hodeg. nihil certi ponit, sed vel de reali igne, vel de alio quodam tormento accipiendum putat.

Tertiò, ex hypothesi illa, quòd ignis purgatorii sit ejusdem speciei cum nostro Elementari, oritur magna difficultas, quomodo ignis corporeus Elementaris urat animas incorporeas? Bellarminus d. l. cap. 12.

9. In quaestione de statu animarum in purgatorio.

Primò, quidam statuunt, animas in purgatorio adhuc posse mereri. Thomas 4. sent. dist. 21. quaest. 1. art. 3. ad 4. disputat, post hanc vitam non posse reperiri meritum respectu premii essentialis, sed tantum respectu accidentalis. &c. Antiodorensis in Summa lib. 4. refert quorundam sententiam, quòd statuerint, animas in purgatorio posse mereri vel demereri. Sed contrarium statuit Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 2. videlicet, in purgatorio non amplius locum esse meritis. De Thoma respondet, quòd sententiam suam mutaverit.

Secundò, quidam statuunt, animas in purgatorio non orare pro nobis. Idem docet Thomas 2. 2. q. 83. artic. 11. ad 3. Sed Nicolaus de Orbellis in 4. sent. dist. 45. quaest. 4. Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 15. §. Quod autem &c. Oforius t. 3. concion. pag. 721. affirmant. Conf. Alphonsus Mendoza in Controv. Theol. q. 6. Scholast. p. 485. de hac quaestione prolixè disserens.

Tertiò, quidam negant, animas in purgatorio esse de salute sua certas, quidam verò illud affirmant. Salmero tom. 14. 231. Quidam Catholici sentiunt, aliquos defunctos salutis ignorantia puniri, & illo vehementissimo dolore, qui inde exsurgit, affligari. Idem testatur Bellarminus lib. 2. de purgatorio c. 4. Alphonsus de Castro lib. 12. advers. hæreses verbo, Purgatorium hæresi 3 inter hæreses recenset illam opinionem, quæ negat, animas in purgatorio esse de salute securas. Illam tamen certitudinem

nem Bellarminus dicit esse *mediam inter eam, quæ est beatorum in vita æterna, & piorum in hac vita, quam vocant conjecturalem.* (Verùm enim verò, si animæ in purgatorio sunt certæ de sua salute, cur Ecclesia Romana pro eis hac preceationis formâ orat *Libera, Domine, animas omnium fidelium d. sanctorum de pœnis inferni & de profundo lacu. &c.* Bellarminus anxie quærit varias responsiones, sed nec lectori, nec sibi ipsi satisfacit. Præterea, *pœna purgatorii solâ duratione differunt à pœnis damnatorum in inferno ex hypothesi Pontificiorum. Atqui pœna damnatorum essentialiter includit desperationem salutis* docente Bellarmino lib. 4. de Christo cap. 8. quomodo igitur animæ in purgatorio possunt esse certæ de salute?)

10. In quæstione *de loco purgatorii.* Primò, Thomas 4. sent. dist. 21. *De loco purgatorii non invenitur aliquid determinatum in Scripturis, nec ad hoc possunt rationes efficaces induci.* Similia habent Raynerus in Pantheol. tom. 2. p. 572. Maldonatus tom. 2. Disp. de Sacrament. pag. 171. Peltanus de purgat. cap. 5. Bellarminus lib. de purgat. cap. 6. qui etiam d. l. varias opiniones hæc de re recenset. In Legendis & Speculis exemplorum memoratur, quod *animæ aliæ religatæ fuerint in vepres, aliæ in montes, aliæ in convalles, aliæ in puteos, aliæ sub umbras arborum, aliæ in aërem, aliæ sub stillicidia, aliæ in glaciem, aliæ in flumina, aliæ in antrum Patricii.* Rationem diversæ illius circumgyrationis exponit Bonaventura lib. 4. sent. dist. 4. § 34. Conf. & Albertus 4. sent. dist. 20. Paludanus lib. 4. dist. 21. Majolus in dieb. Cantic. Colloq. 2 p. 61. Martinus Becanus de purg. Calvin. c. 3. p. 32. Fevardentius lib. 1. Theomach. Calv. c. 9. p. 17. Alberti sententiam secutus *geminum* statuit purgatorii locum, unum vocat *ordinarium*, qui sit *subterraneus inferno proximus*; alterum *extraordinarium*, qui sit *varius, in igne, in aëre, in aquis, in terra, in balneis, in glacie, in umbris arborum, prout supremo judici Deo placuerit.* Idem statuunt Viguerius in Institut. Theol. cap. 16. § 4. v. 32. Rutlandus in Loc. commun. tit. 12. pag. 335. Peltanus cap. 4. de purgatorio p. 221. Vischerus lib. 7. System. Theolog. cap. 3. fol. 417. Gretserus in Disput. de anim. recept. th. 47. & seqq.

Secun-

Secundò, *de situ generalis & ordinarii purgatorii* non omni ex parte inter omnes convenit, quâ de re videantur Chemnitius part. 3. Exam. Concil. Trident. p. 77. Peltanus de purgatorio cap. 3. p. 230. edit. Colon. Anno 1576.

Tertiò disputant; an præter *cælum & purgatorium* sit aliquis alius locus post hanc vitam pro animabus justis. Quâ de re itidem differit Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 7. Conferatur & Lorichius in voce, Purgatorium. num. 10.

11. In quæstione *de tempore purgatorii*. Primò, Salmero tom. 14. Disp. 25. pag. 220. refert, quosdam asserere, quòd ante Christi mortem quidem fuerit purgatorium, quia nondum fuerat consummata iniquitas, nec sinem acceperat peccatum, verum post Christi mortem sublatum esse de medio. Quibus opponit locum. 1. Corinth. 3. & Ecclesie confessionem. Secundò, Dominicus à Soto lib. 4. sent. dist. 19. q. 3. art. 2. disputat, *tempus purgationis non durare ultra decem annos*. Idem placet Maldonato t. 2. Disp. de Sacram. p. 174. Sed discipulus de tempore serm. 156. tempus pœnarû purgatorii multò longius esse affirmat. Conf. & Raynerius in Pantheologia tom. 2. p. 579. Alii rem in medio relinquunt ac nihil definiunt. Bellarminus postquam lib. 2. de purgat. cap. 9. Dominici à Soto opinionem repudiâisset, eisdemque opposuisset visiones Sanctorum, quæ testantur, *quasdam animas usque ad diem iudicii in purgatorio mansuras*; Item. Romana Ecclesia consuetudinem, *quæ anniversaria sacra celebrat pro defunctis, etiamsi constet, eos ante centum vel ducentos annos esse mortuos*, tandem concludit, *rem esse incertissimam, nec nisi temerè defini posse*. (At hæc ratione omnes illæ Indulgentiarû annorum & dierum computationes erunt ludus & jocus, in dolo turpissimus. Becanus tom. 2. opusc. 10. cap. 3. pag. 2. scribit, *aliquos in purgatorio manere tantùm paucis horis, alios certis diebus nonnullos aliquot annis*. Conf. Antoninus part. 4. tit. 14. cap. 10. §. 6.

Tertiò communiter statuunt, purgatorium in extremo iudicio finem suum habiturum; Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 12. resp. ad 5. Maldonatus tom. 2. Disput. de Sacram. p. 169. Stapletonus part. 2. Prom. Cathol. pag. 377. Schoppius in Apolo-

Apologia cap. 58. f. 82. Loricus in voce Purgatorium num. 8. Balduinus Junius in Manuali Theologico lib. 21. c. 1. dogm. 4. Sed veteres. quorum auctoritatem in hac controversia Pontificii nobis opponunt (Origenes, Ambrosius, Lactantius &c.) *ultra finem seculi* extendunt quorundam purgationem. Nec potest dari evidens ratio, cur in fine seculi purgatorium sit extinguendum, cum tamen multi paulò ante novissimum diem mortui reatu poenarum temporalium pro peccatis suis persolvendarum adhuc teneantur obstricti. Sed & Pontifices Romani *in multa annorum millia*, & sic ultra finem seculi indulgentias suas protendunt.

12. De *gravitate poenarum* in purgatorio. Primò communiter asserunt, *poenas purgatorii esse majores poenis hujus vite*. Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. q. 2. conclus. 1. p. 151. Fevardentius lib. 11. Theomachix Calvinist. cap. 22. n. 5. Viguerius in Institut. Theol. cap. 16. §. 4. v. 32. Costerus in Enchiridio cap. 16. p. 494. Rutlandus in Loc. Comm. tit. 12. pag. 336. addatur Antoninus part. 4. tit. 14. cap. 10. §. 4. Discipulus de temp. serm. 60. Dubitant tamen ac disceptant, quomodo poenæ purgatorii majores sint hujus vitæ poenis. Thomas 4. sent. dist. 20. q. 1. art. 2. docet, *poenam damni in purgatorio esse maximam poenarum, tam que in purgatorio, quam que in hac vita reperiri possint. Et minimam poenam vel scintillam purgatorii esse majorem maximâ poenâ hujus vite*. Idem statuunt Sebastianus Vischerus in System. Theolog. lib. 7. cap. 2. f. 416. Balduinus Junius in Manuali Theologico lib. 21. cap. 2. dogm. 13. ArchAngelus Rubeus in Opere Sacramentorum dist. 21. Gregorius de Valent. lib. de purgat. &c. Theodorus Peltanus de purgat. cap. 12. ubi contrariæ sententiæ argumenta refellit. Sed Bonaventura in 4. sent. dist. 20. art. 1. q. 2. statuit, *poenam damni in purgatorio non esse majorem omni poenâ sive purgatorii, sive hujus vite; ac purgatorii poenas esse majores poenis hujus vite solum in hoc sensu, quia maxima poena purgatorii est major, quam sit maxima poena hujus vite, licet aliqua poena purgatorii reperiat minor aliquâ poenâ hujus vite*. Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 14. magis probat sententiam Bonaventuræ, quam Thomæ. Idem placet Stapletono

no part. 2. Prompt. Cathol. p. 286. Lorchio in voce Purgatorium, num. 9. Conf. plura in hanc rem in Bellarmino Orthod. teste p. 358. seqq.

13. De apparitione animarum in purgatorio existentium. Primò, quidam negant, *ullas animas defunctorum apparere viventibus, & afferunt, apparitiones illas esse Damonum, fingentium, se esse animas de purgatorio exeuntes & suffragia postulantes*, ut referunt Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. quæst. 2. conclus. 4 & Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 8. Alii verò *apparitiones animarum acriter propugnant*, ut Peltanus capit. 4. de Purgatorio pag. 226. Secundò quidam ex sectatoribus Thomæ generatim docent, *animas à corporibus separatas non habere vim movendi se localiter, ac proinde vel ab Angelo, si bonæ sunt; vel à Demonibus, si malæ sunt, ad diversa loca deportari*. Alii verò tradunt, *animam rationalem extra corpus posse se movere localiter, licet in corpore non possit*. Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. q. 2. pag. 153. Peltanus cap. 2. de purgat. p. 196. Tertio, in utramque partem disputant de hac quæstione. *Num anima separata à corpore possit naturali suâ virtute res corporeas movere, januas aperire, commovere scamna, excitare strepitum, turbare dormientes?* Negativam tenet Thomas part. 1. quæst. 110. artic. 3. ad 3. & quæst. 117. artic. 4. quâ negativâ *suspectas reddi omnes apparitiones & terrores, qui putantur ab animabus fieri*, ait Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. quæst. 2. §. 18. Affirmativa placet plerisque aliis Pontificiis, quâ tamen *infirmum reddi argumentum, quo pleriq; patant, se efficaciter probasse, Angelos in rerum Natura existere*, scribit iterùm Becanus d. 1. qui propterea rem in dubio relinquit, & tandem ita concludit §. 7. *Eligat lector, quam velit, partem.*

14. De liberatione animarum ex purgatorio. Primò, *animas sanctorum defunctorum cum Christo regnantes orare pro animabus in purgatorio laborantibus, ut eò citius ex eo liberentur*, negat Dominicus à Soto lib. 4. sent. dist. 45. quæst. 3. art. 1. Contrarium statuunt Bellarminus lib. 2. de purgatorio cap. 15. Viguerius in Institut. Theolog. cap. 16. §. 4. v. 33. pag. 507. Secundò, *ex purgatorio animas liberari posse, ex inferno non posse, communis*

T t

munis

munis ferè omnium est sententia. Sed in Missæ sacrificio pro defunctis hoc modo orant: *Domine libera animas fidelium defunctorum de pœnis inferni & de profundo lacu libera eas de ore leonis, ne absorbeat eas tartarus, ne cadant in obscurum.* (In quibus verbis dextrè explicandis plurimum laborant Bellarminus & Salmero, nec tamen sibiipsis satisfaciunt.) Damascenus in orat. pro mortuis dicit, *orationibus Tecla liberatam de inferno animam cujusdam Falconilla femina pagana, & orationibus Gregorii Papæ animam Trajani Imperatoris, quam Historiam defendit Andradius Payva, ut & Salmero tom. 14. Disp. 27. p. 236. Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 8. dubius est. Sed quia hoc statuere perquam durum, idè Bellarminus tandem propendet in Cani & aliorum sententiam, quæ hanc Historiam rejicit ut confictam, quâ ratione apertis tibiis contradicit Andradio, Alphonso Salmeroni, Ciaconio & aliis Pontificiis. Tertio, inter remedia, quibus animæ in purgatorio æduantes juventur, referunt *Indulgentias Pontificis.* Sed quomodo illæ animabus defunctorum applicentur, de eo non conveniunt. Quidam existimant, *Papæ jurisdictionem extendere se in purgatorium, ita ut animabus in purgatorio per modum absolutionis eas communicare possit.* Illorum dicta citata sunt superius membro 14. Quidam verò statuunt, *jurisdictionem Papæ non extendere se in purgatorium, idèq; Indulgentias defunctis concedi non per modum absolutionis sed per modum suffragii.* Bellarm. lib. 1. de Indulg. c. 14. & lib. 2. de Purgatorio cap. 16. Förnerus de Jubilæo p. 207. Ex illo porro sequitur, quòd quidam statuunt, *Papam, si vellet, posse totum purgatorium evacuare.* (dicta citata sunt superius membro 14.) Sed Antoninus part. 8. tit. 22. cap. 5 §. 6. dubius est. Quarto, si queratur, ubi modus ille *suffragii*, per quem indulgentiæ Papales defunctis profunt, sit fundatus? quidam, recurrunt ad *Scripturas malè detortas*, quidam ad *Patres*, quidam ad *Romanæ Ecclesiæ autoritatem.* Quintò, dissentiunt etiam de *suffragiis particularibus.* Cajetanus tom. 7. Opusculor. tractat. 16. quæst. 5. docet, *omnes quidem animas juvari posse, & juvari etiam communibus suffragiis. At particularibus, quæ pro illis fiunt, non juvari nisi illas, quæ particulariter meruerunt, ut sibi talia prodesse sent**

desse. Dicit autem, eas peculiariter mereri, quæ hisce in terris habuerunt specialem devotionem ad claves Ecclesie, & solliciti fuerunt pro animabus aliorum. Sed Præpositivus Presbyter Leodiensis in compend. Theolog. & alii, quos citat Thomas in 4. sent. dist. 45. quæst. 2. artic. 4. dicunt, suffragia, quæ sunt pro uno, non ei solum prodesse, verum etiam omnibus aliis, nec minus omnibus aliis &c. Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 18. sententiam communem dicit esse in medio, quod nimirum suffragia particularia omni & soli illi profint in ratione satisfactionis pro quo fiunt. Sexto, discrepant invicem, an suffragia præstita ab iis, qui sunt in peccato mortali, profint defunctis? Quidam affirmantem, quidam negantem amplectuntur sententiam. Septimo communiter negant, penitentiam locum habere post hanc vitam. Item Bellarminus lib. 2. de purgat. cap. 1. §. Ad quartum. Gregorius de Valent. de purgat. cap. 1. pag. 272. Sed Conradus Clingius lib. 4. Locor. Comm. cap. 49. pag. 453. ex hac ipsa hypothesi purgatorium probare conatur. Si post hanc vitam, inquit, nulla penitentia esset, nullaq; remissio peccatorum, haberemus de salute penè desperare, cum quotidie graviter peccemus & commensuratum penitentiam non agamus. Et Deus hæc præterit condignam castigationem. Quare credamus Ecclesie &c. (dari scil. purgatorium & penitentiam ac remissionem peccatorum post hanc vitam.) Quinimo Bellarminus ipse lib. 1. de purgat. cap. 14. §. Est ergo, non planè inficiatur. scribit enim, post hanc quidem vitam non esse penitentiam de mortalibus, tamen in animabus purgatorii bene esse posse displicentiam peccati, eamq; ex caritate & proinde utilem. (At quid aliud est displicentia peccati utilis, quam vera penitentia?) Idem statuit Peltanus cap. 11. de purgat. pag. 388.

Exceptiones Adversariorum, Illustris locus contra purgatorium extat Apoc. 14. v. 13. Beati mortui, qui in Domino moriuntur à modo; profectò dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Contra eum excipiunt tripliciter, 1. Non significari à morte uniuscujusque, sed ab extremo judicio. Bellarm. lib. 1. de purgat. cap. 8. Costerus in Enchirid. cap. 16. Resp. 1. Ex Ribera in h. l. Aretas ita verba ordinat, ut Spiritus eos, qui tunc vivunt & certabunt, consoletur. at semper beati sunt, qui in Domino moriuntur.

A modo igitur significat à tempore mortis, ut exponunt Augustinus, Haymo, Beda ex Psal. 126. Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini. (Potuisset addere non solum Andream Cæsariensem, & Ambrosium, sed etiam Richardum de S. Victore, qui sic exponit, à modo, id est, ab ipsa morte.) 2. Ex Blasio Viega in h. l. Sanctus David sic cecinit Psal. 4. In pace dormiam. & requiescam. Et sanctus Simcon Luc. 2. Nunc dimittis servum tuum in pace. De Lazaro quoque legimus. Amicus meus Lazarus dormit. Et de B. Stephano Act. 7. obdormivit in Domino &c. Ergo à modo, seu deinceps est à tempore mortis, ut communis docet expositio. Conf. 3. Peltanus, cap. ii. de purgat. pag. 393. ac 4. Gregorius de Valentia, lib. de purgat. cap. 8. p. 285. 5. Bellarminus ipse explanationi suæ non multum confidit, addit enim: Itaque si id minus alicui probetur, respondere possumus cum Richardo de S. Victore & Haymone &c. 6. Jacobus Tirinus Jesuita ad illum locum. A modo, id est, ex nunc, iam, non expectando diem extremi iudicii, vel generalis resurrectionis.

Exceptio 2. Loqui S. Johannem de viris perfectis, ac presertim de sanctis Martyribus, eos enim in illo loco consolari voluit, qui simpliciter moriuntur in Domino, neque aliquid purgandum secum ferunt, nam qui discedunt cum peccatis venialibus, non simpliciter moriuntur in Domino. Resp. 1. Ex Viega in h. l. §. 2. n. 1. Quidam recentiores in Commentariis huius loci existimant, hic sermonem esse de Martyribus, & idem esse in Domino & propter Dominum mori. Verum verior videtur communis sententia, quæ hunc locum non ad Martyres tantum refert, sed ad Sanctos universos. Eam enim tradunt Beda, Andreas Cæsariensis, Primasius, Pannonius, Joachimus Abbas, Ansbertus, Haymo, & Richardus de S. Victore. Sic etiam eam intellexit Bernhardus Epist. 98. Non putemus, inquit, solos Martyres esse dilectos, cum recolamus dictum: Beati in Domino morientes, non solum pro Domino Martyres, sed in Domino Confessores beati. Idem statuunt Ribera in h. l. Lotinus in cap. 7. Act. super verba. Obdormivit in Domino. Jacobus Tirinus ad h. l.

Exceptio 3. Sensum esse ut requiescant à laboribus huius vite. Remenses in h. l. Requies est dulcissima, carere verba conscientia, tales sunt, qui sunt in purgatorio. Salmero in 1. Cor. 13. Disp. 26.

Conf.

Conf. Tirinus in h.l. Resp. Communis est Pontificiorum hypothesis, ignem purgatorii solâ duratione ab infernali igne differre. (Quomodo igitur beatitudo & requies à laboribus sudantibus in purgatorio tribui poterit? Ribera in h.l. *Beatum esse, est perfectam beatitudinem percipere.* Similia habet Viega in h.l.

2. Contra purgatorium urgemus etiam locum Eccles. 9. v. 6. *Mortui non habent ultra mercedem, nec partem in hoc seculo in opere, quod sub Sole geritur; & ex eo probamus, mortuos non posse juvari vivorum suffragiis.* Excipit Bellarminus lib. 2. de purgatorio cap. 15. sermonem esse de bonis hujus vite; quod mortui non sciant, quid agatur de rebus, quas hic reliquerunt. Resp. Latina verbo quæ per Concil. Trid. Pontificiis est authentica, notanter dicit, quod non habeant partem in hoc seculo in opere, quod sub Sole geritur. Ergò non est communicatio operum & suffragiorum inter viventes & defunctos.

3. Contra purgatorium urgemus etiam hoc argumentum. *Si anima in purgatorio æsuantes per temporarii cujusdam ignis poenam divine justitiæ pro peccatis satisfacere possunt, utiq; justitiæ divine congruit, ut anima damnatorum, quæ in inferno torquentur, per pœnas diuturniores & graviores divine justitiæ satisfaciunt, & ex inferno tandem liberentur: Consequens Scripturis est adversum. Ergò & antecedens.* Excipiunt Pontificii, esse rationem disparem. Constitutos enim in inferno esse extra statum gratiæ, constitutos in purgatorio esse in statu gratiæ, illos igitur satisfacere non posse, hos verò posse. Resp. Bellarminus & alii Pontificii ex Matth. 5. & Luc. 12. docent, ab animabus in purgatorio sudantibus tam severè ac rigide integri ac universi debiti per solutionem exigi, ut non pareat illis ex purgatorii carcere exitus, nisi ultimum quadrantem persolverint. At ubi tam rigide ac severè integri debiti solutio exigitur, ibi non dominatur indulgens gratia, sed puniens justitiæ.

4. Contra argumentum ex promissione Christi, converso latroni facta Luc. 23. v. 43. petitum. Quidam excipiunt, verba sic distinguenda esse, *Amen dico tibi hodie, mecum eris in Paradiso.* Atqui 1. pugnat hoc contra omnium Græcorum, Latinorumq; exemplariam distinctionem. 2. Maldonatus in Matth. 27. v. 44. hanc responsionem habet *pro insipida ac enervis.* 3. Bel-

harm. lib. 1. de beat. sanct. c. 7. eam irridet, *Hæc expositio, inquit, est prorsus ridicula &c.* Confer dicta superius membro 10.

Argum. Advers. I. ex Vet. Testamento. 1. Genes. 3. v. ult. *Deus collocavit ante Paradisum Cherubim & flammeum gladium, atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ. Per illum præfiguratum est purgatorium.* Pererius lib. 6. in Genes. §. 202. Gregor. de Valent. tom. 1. in Thom. Disput. 6. punct. 1. col. 1528. Pannigarolla lect. 12. Vigor. serm. 2. de Purgatorio. Fevardentius in Theomach. &c. Resp. 1. Glossa ordinaria in h. l. sic commentatur: *Flammeus gladius sunt tribulationes & dolores & labores hujus vitæ, quibus nos exercemur, vel sententia justæ damnationis, quæ homini est data.* Similia habet Hugo de S. Victore in h. l. (Allegoria de igne purgatorio non convenit textui, siquidem flammeus ille gladius erat positus ad custodiendam viam ligni vitæ, sive ut Dionysius Carthusianus loquitur, *ad hoc, ut iter ad Paradisum faceret omni homini inaccessibile.* Inde in Historia Scholastica dicitur, *ministerio Angelorum positum fuisse ignem, qui intercluderet Paradisi ingressum.* At purgatorium fingitur constitutum, ut præparet homines ad ingressum cælestis gloriæ.) 3. Augustinus Steuchus in cap. 3 Genes. fol. 88. *Describitur gladius absolutus, quod videlicet tum esset vitidus, rutilans, scintillans; tum anceps. Quibus potius ab ipsa Theologia, quàm à nobis declaratis, patet, fragmenta, meræq; animi arbitria, gladium esse vel zonam torridam; vel ignem aliquem materialem.* 4. Dionys. Carthus. in h. l. *Et collocavit Deus ante Paradisum Cherubim & flammeum gladium, i. e. Ecclesiam suam munivit Angelorum custodiâ ac plenitudine sapientiæ salutaris, rigore quoque justitiæ, ad custodiendam viam ligni vitæ, id est, ingressum & aditum ad Ecclesiasticam unitatem & Christi communionem, ad quas iniqui redire non valent, nisi per pœnitentiam veram.* (Quod si ergò allegoria placeat, cur non has potius, quàm illam de igne purgatorio amplectuntur?) 5. Cornelius à Lapide in h. l. citatis variis expositionibus, inter quas & ea est, quæ textum Mosaicum de igne undique Paradisum ambiente accipit, subjungit; *Dico, hæc omnia propriè, ut sonant, accipienda esse, quod Angeli ex ordine Cherubim positi sint ante Paradisum &c.* Idem statuit 6. Jacobus Tirinus ad

ad h. l. 7. Si urgere velint, *Ambrosium & Rupertum per hunc flammam gladium intelligere ignem purgatorii.* Resp: ex *Thoma & aliis lib. 2. artic. 1. cap. 3. thes. 4. citatis, Theologiam Symbolicam non esse argumentativam.* Urgemus & illud, quod *Cornelius à Lapide d. l. subjungit. Ambrosius, Origenes, Lactantius, Basiliius, Rupertus, ex hoc loco putant, ante cælum positum esse ignem, quem omnes animæ etiam S. Petri & Pauli post mortem transire debeant, ut eo examinentur, & si impure reperiantur, ut per eum purgentur.* (At huic igni non convenit descriptio purgatorii Papifici.)

Argum. 2. *Genes. 15. v. 17. Cum Sol occubisset, facta est caligotenebrosa, & apparuit clibanus fumans & lampas ignis transiens inter divisiones illas. Per illum clibanum fumantem, ignemque transiensem prefiguratum est purgatorium.* *Fevardentius lib. 1. Theomachiae cap. 10. n. 16. Resp. Glossa Ordin. cap. 15. Genes. Nonnunc primò ignis visus est, cum foedus inter Deum & Abraham pangeretur: Lex quoque per Moysen interventu ignis promulgata est. Cum enim lex in medio ignis lata proponat piis præmia, transgressoribus statuatur poenas, merito accessit ignis, ut portenderet impiis conflagrationem, piis illuminationem præberet.* (At qui nec illuminatio piorum, nec conflagratio impiorum ad ignem purgatorium referri potest.) 2. *Pererius in allegorica hujus loci explicatione in c. 15. Gen. Disp. 5. n. 67. nullam purgatorii facit mentionem* 3. *Cornelius à Lapide in h. l. Allegoricè hæc facula transiens significabat, gloriam Dei fidei & gratia à Judæis transituram ad gentes. Ita Rupertus. Analogicè hæc facula significat diem judicii & ignem conflagrationis mundi, qui dirimet electos & reprobos. Id Augustinus lib. 16. Civ. cap. 24.*

Argum. 3. *Genes. 24. v. 63. Isaac egressus in agrum, ut oraret. Ergo pro salute matris ex purgatorio liberanda oravit.* *Fevardentius lib. 1. Theomach. cap. 10. num. 18. Resp. 1. Cajetanus statuit, Isaacum ad confabulandum cum operariis processisse. 2. Pagninus vocem *וַיִּשְׁכַּח* ex Rabbi David explicat per *deambulare.* 3. *Pererius fusissime hunc locum enarrans, nullam facit purgatorii mentionem.* 4. *Franciscus Georgius sect. 3. Problem. 109. Cur Isaac suscepturus uxorem suam Rebecca oravit? Nonne id heri debuit**

debut in negotio tam arduo, quam est indissolubile vinculum matrimonii? &c. 5. Jacobus Tirinus ad illum locum. Chaldeus ad orandum; Græcus, ad se exercendum, scil. spiritali exercitio orationis, agendo & colloquendo cum Deo de rebus tum naturalibus & terrenis, tum supernaturalibus, cœlestibus & divinis. Ita S. Ambrosius. Augustinus, Hebræi, Lyranus & Toftatus.

Argum. 4. Genes. 47. v. 29. & cap. 50. v. 25. Patriarchæ desiderabant sepeliri in terra promissionis, ut essent participes precum & sacrificiorum, quæ inibi offerebantur. Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 3. Peltanus de Purgator. cap. 8. p. 315. Resp. 1. Patriarchæ ex hypothese Pontificiorum non devenerunt in purgatorium, sed in limbum. 2. Petrus Comestor, Autor Historiæ Ecclesiasticæ in Genes. 47. Cura fuit Sanctis sepeliri in terra, quæ sciebant Christum resurrecturum, ut cum eo resurgerent. Similia habet 3. Lyranus in cap. 47. Genes. 4. Pererius in cap. 47. Genes. num. 21. & in cap. 50. Genes. n. 180. ac Tirinus ad d. l. v. 30. varias causas hujus desiderii Patriarchalis recensent, suffragiorum autem pro defunctis, & purgatorio liberandis, hœc locô non meminerunt.

Argum. 5. 1. Sam. 2. v. 6. Dominus deducit ad inferos & reducit. De inferno autem damnatorum non datur reductio. Ergo intelligitur purgatorium. Rutlandus in Locis Comin. tit. 12. p. 300. Peltanus cap. 7. de purgat. p. 309. Resp. 1. Glos. ord. in h. l. accipit de redemptione ex inferno per Christum nobis parata, & per fidem applicata. Deducit ad inferos Judæos obstinatos, dimittendo eos deduci; & reducit gentiles, ab Idololatria, per quam digni erant inferni poenâ, revocando. 2. Lyranus in Comment. accipit de liberatione ex morbis lethalibus. 3. Cajetanus in Comment. de liberatione ex carcere accipit. 4. Gregorius lib. 2. expos. in 1. Regum exponit de liberatione ex terroribus inferni in hac vita, quæ expositio est textui & aliis Scripturæ locis maximè conformis. 5. Huic expositioni conforme est, quod Sanctius in h. l. statuit, per infernum hîc denotari non locum infernalem, sed statum miserum & abjectum. Idem sentit 6. Hugo Cardin. in h. l. 7. Bulengerus contra Plessæum lib. 3. de Euch. c. 6. hunc locum accenset iis, quos negat satis firmos esse ad probandum purgatorium,

rium. Bellarm. eum prorsus omisit. 8. Dionysius Carthusianus in h. l. *Reducit mortuos suscitando, vel eos, qui lethaliter infirmantur, curando. Tales enim erant quasi in via ad inferos* 9. Emanuel Sa in h. l. *Ad inferos, id est, sepulchrum. Repetitio præcedentium.* 10. Jacobus Tirinus in h. l. *Inferi vel propriè sumuntur; vel pro extrema miseria & calamitate, quæ morti vel inferis opinione vulgi comparari solet.*

Argum. 6. I. Sam. 25. v. 29. *Anima Davidis ligata in fasciculo viventium, i. e. purgatorio.* Fevardent. lib. 11. Theom. cap. 13. n. 6. Resp. 1. Galatinus lib. 6. de arcan. Cath. verit. cap. 9. Pagninus in voce $\Gamma\Gamma$ non de purgatorio, sed de limbo exponunt. 2. Lyra in h. l. sic commentatur. *Anima tua à Deo protegetur contra omnes insidias malorum. Dicunt hic aliqui, quòd loquatur metaphorice, quoniam sicut ramusculi alibi transplantandi vel inserendi in fasciculo ligantur &c. sic iusti in presenti vita conservantur in humore gratiæ, ut transplantentur in terra viventium per adeptionem gloriæ.* 3. Sanctius ad h. l. *Sensus ergò est, quòd Deus Davidem ab omni vi atque hostili machinatione prestiturus sit incolumem.* Eodem modo explicat Tirin.

Argum. 7. I. Sam. 31. v. ult. *incole Gades, Gilead & David cum suis planxerunt & jejunaverunt septem diebus super Saul & super Jonathan & super populum Dei, quòd corruissent gladio.* Confer 2. Samuel. 1. v. 18. 1. Paral. 10. v. 12. *Ergò simul obsecraverunt Deum pro animabus eorum ex purgatorio liberandis.* Bellarmin. lib. 1. de purgat. cap. 3. Cøsterus in Enchirid. cap. 16. Propos. 7. Viguierius in Instit. cap. 16. §. 4. v. 28 Sanctius in Comm. illius loci. Resp. 1. Ex Bellarmino lib. 2. de purgat. cap. 6. resp. ad 3. *Cum inter filios Saulis esset etiam Jonathan iustus, non erant descensuri ad eundem locum Saul & Jonathan.* (At si hoc jejunium ad animas eorum juvandas susceptum fuisset, utiq; in uno eodemque loco & statu, videlicet in purgatorio, ipsos constitutos fuisse oportuisset.) 2. Idem Bellarminus lib. 4. de Christo cap. 11. §. 1. *animam Jacobi Patriarchæ in limbum, non in purgatorium collocat, de quo Genes. 50. v. 3. & 10. dicitur, quòd filii ejus & Egyptii septem diebus ipsum planxerunt & septuaginta diebus defleverunt.* (At si ex jejunio septem dierum à civibus Gileaditicis post

mortem Saulis ac Jonathanis suscepto colligi posset, animas
 eorum in purgatorium descendisse, utique ex planctu totidem
 dierum & fletu 70. dierum post Jacobi mortem à filiis Israëli &
 Aegyptiis suscepto colligi posset, ipsius animam in purgato-
 rium fuisse delatam.) 3. Hugo Cardinalis in h. l. super verba,
*jejunaverunt septem diebus Ecclesiastici 22. Luctus mortui septem
 dies, fatui autem & impii omnes dies vitae illorum.* 4. Peltanus cap. 8.
 de purgat. pag. 329. scribit, *non esse orandum pro iis, qui scientes
 volentesq; mortem sibi consciverint.* (Talis verò fuit Saul, de
 quo Scriptura dicit, *quod mortuus fuerit in peccatis suis* 1. Paral.
 11. v. 13. adeoque in infernum detrusus fuerit Joh. 8. v. 25. Ergò
 David non oravit pro ipso, nec Giliaditæ pro ejus liberatione
 ex purgatorio jejunârunt.) 5. Lyranus in Comm. dicit, *Gilea-
 ditæ jejunâsse in signum tristitiæ pro morte Saul & filiorum ejus.*
 Similia habent 6. Toftatus in h. l. quaest. 19. ac 7. Eman. Sa in h. l.
 Argum. 8. Psal. 6. v. 1. Psalm. 38. v. 1. orat David. *Domine,
 ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Per furo-
 rem, qua brevis est anima passio, poena purgatorii, & per iram, qua
 diu insidet, inferorum tormenta designantur.* Bellarmin. lib. 1. de
 purgat. cap. 3. Schoppius in Comment. de Indulgent. cap. 45.
 fol. 34. Fevardent. lib. 11. Theomach. cap. 16. num. 1. Resp. 1.
 Non consentiunt in applicatione hujus dicti ad purgatorium:
 Fevardentius *furorem* exponit de purgatorio; *iram* de inferno.
 Sed Bellarminus & Schoppius contra *furorem*, de inferno &
iram de purgatorio interpretantur. 2. Lyranus, Lombardus,
 Lorinus, Bellarmius, Cajetanus, Eugubinus, Folengius,
 Genebrardus, Arias Montan. & Jansenius in psal. 6. *iram* ac *fu-
 rorem* pro verbis unam eandemque rem significantibus acci-
 piunt, sensu eo, quòd David precetur, *ne Dominus ipsum puniat
 secundum rigorem justitiæ, sed magis secundum dulcorem suæ miseri-
 cordiæ.* (Stante hac hypothesi, non potest purgatorium ex h. l.
 probari.) 3. Repugnat etiam hæc explicatio hypothesibus
 Papistarum. Psaltes enim æquè deprecatur *furorem* ac *iram*. Per
furorem igitur non possunt intelligi poenæ purgatorii, quip-
 pe quas ex hypothesi Pontificiorum Deus non potest condo-
 nare. salvâ suâ justitiâ. 4. Gregorius Magnus in Psal. 6. *Hic*

me potius argue, dum tempus est misericordie, corripe; dum dies salutis est, exerce. Quisquis in hac vita flagellis atteritur, in mansuetudine corripitur, quia correptionibus emendatur. In illo autem tremendo examine iniquus omnis in furore arguitur, quia poenam interminabilem venia nulla comitatur. 5. Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 13. resp. ad 8. Post hanc vitam non erit locus, ubi flagitiosi convertantur & mores suos corrigant. (Ergò post hanc vitam non amplius locum habebit castigatio illa paterna ad correctionem & emendationem, de qua Psaltes loquitur.) 6. Idem Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 3 dicit, hac verba variè exponi posse. (Ergò ad fulciendum purgatorium parùm roboris habebunt, quia dogmata fidei ex claris & perspicuis Scripturæ dictis probari oportet.)

Argum. 9. Psal. 39. v. 12. Si reprehensionibus pro iniquitate castigas quempiam, liquefcere facies, ut tineam, desiderium ejus. Hoc fit in purgatorio. Resp. 1. Nec Lyranus, nec Cajetanus, nec Eububinus, nec Folengius, nec Genebrardus, nec Jansenius, nec Bellarminus, nec Tirinus in Comment. h. l. ullam purgatorii mentionem faciunt, sed de castigatione in hac vita locum exponunt. 2. Origenes solus ex veteribus ad purgatorium hunc locum accommodat, sed ostendimus lib. 1. part. 2. cap. 13. Pontificios Origenis autoritatem repudiare. 3. Origenis purgatorium bonos & malos, adedque omnes homines suscipit, quod Bellarminus lib. 2. de purgator. cap. 1. numerat inter errores.

Argum. 10. Psal. 49. v. 16. Deus redimet animam, de manu inferni. Fevardent. lib. 11. Theomach. cap. 16. n. 3. Eifengrein in der dritten Leichpredigt / fol. 39. Resp. 1. Pagninus in voce *hinn* de manu inferni, aut potius sepulchri, quia scilicet non consumetur consumto corpore, sed jungetur superioribus. 2. Bellarmin. in Comment. h. l. accipit de limbo Patrum. Ita enim ipse: Videtur hoc loco predicere redemptionem, qua est in Christo Jesu, & descensum ejusdem Christi ad inferos &c. Sic veteres Patres, Basiliius, Augustinus, Ambrosius, Hieronymus & Euthymius. Eandem explanationem amplectitur. 3. Aignanus in h. l. ac 4. Franciscus de puteo in Catena. (Atqui limbus Patrum est à purgatorio distinctus.)

stinus.) 5. Dionys. Carthusianus in h. l. accipit de redempt. ab inferno. Similiter 6. Cornelius Jansenius ac 7. Lorinus in h. l. Argum. II. Psal. 66. v. 12. *Transivimus per aquam & ignem, & eduxisti nos in refrigerium. Ergo datur purgatorium.* Filcherus Roffensis Episcopus art. 37. contra Lutherum. Bellarm. lib. 1. de purgat. cap. 2. Lorichius in voce Purgatorium. n. 3. Vigor. in probatione Purgatorii n. 2. Resp. 1. Glossa ordinar. accipit de Martyriis Confessorum. Lyranus in Comm. hunc loc. accommodat ad *servitutem Egyptiacam Israelitarum.* Cajetanus & Genebrardus ad *tribulationes, quas tum in Agypto, tum in deserto ante ingressum in terram Canaan populus Israeliticus sustinuit.* Blasius de Viega in capit. 10. Apocal. pag. 418. approbat expositionem Bernardi. *Transiit per ignem & aquam, quem non tristia frangere, nec detinere molli potuerunt.* Ribera in Com. Zach. 13. n. 17. Genebrardus in h. l. Emanuel Sa in h. l. Hector Pintus in Comm. Es. 43. Cornel. Jansen. in h. l. sequuntur simplicissimam & textui accommodatissimam interpretationem, quâ per *ignem & aquam* metaphoricâ loquendi consuetudine *omnis generis adversitates* intelliguntur, quib. David & omnes pii in hac vita fuere subjecti. Similiter Aignanus in h. l. 2. Estius in Com. 1. Cor. 3. agnoscit, *ex hoc loco minus commodè probari purgatorium.* 3. Bellarm. sequitur Originem & Ambrosium, qui ad *ignem purgatorium* hunc locum accomodant. (At quâ fronte illorum auctoritatem nobis in hac quæstione opponit, quorum sententiam, quod sc. *omnes tam boni quàm mali post hanc vitam igne illo purgari debeant*, inter errores recenset lib. 2. de purgat. cap. 1.?) Quinimò idem Bellarmin. in Comm. Palm. 66. exponit de *varis calamitatibus hujus vitæ.* 4. Johannes Filcherus Episc. Roffensis hunc locum deserit; sic scribens art. 37. *Quod alii sic nugantur, (purgatorium scilicet ex hoc loco eliciendo) ego non probo.* 5. Bellarminus concedit, *locum hunc posse habere varios sensus.* (At dogma fidei controversum non potest certo probari per dictum varii & consequenter incerti sensus.) 6. Si in purgatorio est *aqua & ignis*, juxta hujus loci hypothesein, quomodo dictum Propheticum *de lacu, in quo non est aqua*, ad purgatorium accommodari poterit?

Arg. 21.

Arg. 12. Psal. 86. v. 12. *Confitebor tibi, Domine Deus meus, in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum in aeternum.* v. 14. *Quia misericordia tua magna est super me. & cruxisti animam meam ex inferno inferiore.* Fevardentius in Theomach. hunc locum accommodat ad purgatorium, quod vocari putat *infernum inferiorem* vel ratione limbi patrum, vel respectu istius terrarum orbis. Resp. 1. Dionysius Charthus. in h. l. ad limbam applicat. Dionysium sequitur Tirinus. 2. Lorinus in h. l. sic commentatur. *Augustinus hoc loco explanat solum infernum inferiorem de loco damnatorum, vel illo, in quem Christus descendit, qui erat limbus justorum, non autem de purgatorio, quod eidem auctori, atque Cassiodoro & Brunoni Carthusiano Fevardentius tribuit, qui nihil aliud, quam Augustinus docent. Nec ullum legi, qui probe hoc testimonio purgatorium.* (Sic ergo Lorinus Fevardentium subleste accusat fidei.) 3. Bellarminus in h. l. itemque lib. 4. de amiss. grat. & statu peccati cap. 16. resp. ad 3. testim. accipit de liberatione ab inferno, *non quasi in illum Propheta incidere, sed quia periculum erat, nisi gratia Dei illud evasisset.* Similiter 4. Emanuel Sain in h. l. ac 5. Lyranus.

Argum. 13. Psal. 107. v. 14. *Reduxit eos de tenebris & umbra mortis, hoc est, ex purgatorio.* Eisengrein in dex 3. Reichpredigt. fol. 40. Respond. 1. Lyranus interpretatur de mortis periculo. Cajetanus in hunc Psalmum de malis carceris. 3. Lorinus in h. l. exponit de calamitat. hujus vitæ.

Argumentum 14. Eccles. 4. v. 14. *De carcere interdum quis egreditur ad regnum, id est, de purgatorio ad caelum.* Clingius lib. 4. Locor. Comment. cap. 49. pag. 452. Resp. 1. Lyranus ac 2. Dionysius Carthusianus Josephi exemplo hunc locum illustrant; purgatorium in eo non quarunt. 3. Pineda in Comm. h. l. eandem expositionem amplectitur. 4. Qui allegorias sectantur, referunt ad Christum, ex carcere sepulchri ad regnum Patris exaltatum. Hugo Cardin. in h. l.

Argum. 15. Esai. 4. v. 3. *Abluet Dominus sordes filiarum Sion, & sanguinem Jerusalem lavabit in Spiritu iudicii & Spiritu ardoris.* Per filias Sion intelliguntur anime; per sordes & sanguinem, peccata; peccatisque debita poena; à quibus lavantur anime in

purgatorio. Bellarminus libr. 1. de purgat. cap. 3. Alphon-
 sus de Castro libr. 12. advers. hæreses in voce Purgatorium.
 pag. 249. Fevardentius, Thyraus, Costerus, Vigor, Pel-
 tanus & alii. Resp. 1. Glossa ordinari. accipit de tribulatione.
 2. Glossa Interlin. *Laverit, per pœnitentiam, unde Lavamini,
 mundi estote: in Spiritu judicii, leviora: & Spiritu ardoris, gra-
 viora. Ardoris, ferventis caritatis, quâ sanguinem fudit.* 3. Hugo
 Cardinal. exponit de Spiritu sancto. 4. Lyranus in Comment. sic
 exponit: *Abluet sordem filiarum Sion, id est, Ecclesiam Spiritu
 judicii, quia Christus per viam justitiæ pro nobis satisfecit, & Spi-
 ritu ardoris, quia hoc ex maxima caritate fecit.* 5. Bellarminus
 fatetur, *Patres in expositione hujus loci variare, Augustinum ad
 purgatorium cum applicare.* (Atqui Augustinus non ad purga-
 torium, sed ad ignem extremi judicii hunc locum applicat.
 Jam verò purgatorium ex hypothese Pontificiorum in die judi-
 cii extinguetur.) 6. Propheta non loquitur de peccatis venia-
 libus, sed moralibus, quæ sanguinum nomine juxta usitatam,
 Scripturæ phrasin denotat. (Jam verò ex hypothese Pontifi-
 ciorum venialia tantum, non autem mortalia peccata in purgato-
 rio abluuntur.) 7. Cornelius à Lapide in h. l. genuinum sensum
 dicit hunc esse: *Spiritus sanctus est Spiritus judicii, quia facit
 primo, ut nostrâ videamus, judicemus & damnemus peccata. Se-
 cundo, quia judicat, id est, discernit fidelem ab infideli, pium ab im-
 pio. Tertio, quia mentem illuminat per fidem, tribuens remissionem
 peccatorum, faciensq; ut pia, sancta, coelestia judicemus, id est,
 estimemus, discernamus & amplectamur præ vanis, foedis & terre-
 stribus opibus & voluptatibus &c.* 8. Ribera in Comment. Ma-
 lach. 3. pag. 797. eandem expositionem amplectitur. 9. San-
 chez & Sanctius accipiunt de captivitate Babylonica Israëlita-
 rum. 10. Suarez tom. 4. Disput. 45. sect. 5. scribit, *sensum Pro-
 pheta literalem aliam esse, (quàm de purgatorio,) & se hunc lo-
 cum omittere.* Eadem est sententia Estii in Comment. 1. Cor. 3.
 11. Franc. Toletus in cap. 3. Luc. *Hoc utrumque Baptisma (Chri-
 sti scilicet in Spiritu sancto & igne, de quo Baptista loquebatur)
 pradixit Esaias cap. quarto. Si abluerit, inquit, Dominus &c.* 12. E-
 manuel Sa in cap. 4. Esai. etsi vidit, atque adeò admonuit,
 trans.

transferri hunc locum ab Augustino ad Purgatorium, tamen longè aliter exposuit. Sanguinem, id est, homicidia, quæ per reliqua peccata intelliguntur; iudicii scilicet puniendo, vel in ipsis, vel in Christo, per cuius passionem justificamur, adjunctâ tamen etiam nostrâ cooperatione: ardoris, id est, caritatis & divinæ & nostræ. (At purgatorius ignis non habet adjunctam nostram cooperationem, nec est ignis caritatis divinæ vel nostræ.) Argum. 16. Esai. 9. v. 18. Succensa est quasi ignis impietas, veprem & spinam vorabit, & succendetur in densitate salis, & involvetur uti fumus. Ergò datur purgatorium. Bellarminus lib. 1. de Purg. cap. 3. Schoppius in Apologet. cap. 57. fol. 87. Resp. 1. Lyranus in Comment. sic exponit: *Impietas populi provocat iram DEI contra se quasi ignem ardentem, qui consumit vepres, id est, populum omnem.* Similiter 2. Heñor Pintus in Comm. 3. Hugo Cardinalis in h. l. *Impii succendentur igne aeterno pro impietate sua.* 4. Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 1. § ultimo. *Purgatorium pro iis tantum est, qui cum venialibus culpis moriuntur.* (At talia non sunt ea, quæ ignis iste devorabit. Succensa est impietas ut vepres & spina, quibus nominibus venialiter peccantes nunquam nominantur. Unde Cornelius à Lapide & Sanctius agnoscunt, Prophetam loqui de summa instar ignis grassante impietate & futura ejus ultione rigerosa. Eodem modo exponit Tirinus in Comment. 5. Propheta dicit, succensa est quasi ignis impietas. (At purgatorius ignis ex hypothese Bellarmini est verus & corporeus ignis.) 6. Propheta dicit v. 21. *In hoc loco non est aversus furor ejus.* Pontificii verò docent, per pœnas purgatorii Deo satisfieri, ut furor ejus avertatur.

Argum. 17. Dan. 7. v. 9. *Fluvius ignis progrediebatur à facie ejus.* Hunc locum ad purgatorium applicat Panigarolla lect. 12. Resp. 1. Lyranus ad h. l. sic annotat: *Hic ponitur adventus Christi ad iudicium venientis & regnum Antichristi conterentis.* Et postea. *Per fluvium ignis denotatur pœna infernalis, trahens peccatores ad infernum.* Egredebatur à facie ejus, quia solitur impius, ne videat faciem Dei. Similiter, nempe de sententia ultimi iudicii. 2. Pererius ibid. 3. Cornelius à Lapide ad h. l. 4. Jacobus Tirinus in h. l. *Fluvius igneus rapidus q̄ à facie*
et ore

Et ore iudicis quasi ex igneo fonte egrediens, sententia est, quam pronunciat, instar ignis efficacissima simul & celerrima, inquit S. Hieronymus: quam Apocal. 1. v. 16 gladium vocat ancipitem.

Argum. 18. Mich. 7. v. 8. *Ne lateris inimica mea super me. Cum sedero in tenebris, Dominus lux mea est. Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei, donec ipse causam meam iudicet, & faciat iudicium meum.* Hunc locum ad purgatorium accommodat Bellarminus lib. 1. de Purg. cap. 3. Fevardent. lib. 11. Theomachia cap. 22. Panigarolla lect. 12. Schoppius in Apologet. cap. 58. Peltanus cap. 7. de Purgat. p. 317. &c. Resp. 1. Lyranus, Glossa interlinearis, Hugo Cardinalis, Ribera, Cornel. à Lapide, Tirinus, accipiunt ut consolationem, quam pii Israëlita in captivitate Babylonica verâ fide amplecti debeant. 2. Benedictus Arias latè hunc locum explicat, purgatorii verò non meminit. 3. Schoppius ipse ait in Apologetico fol. 82. *Hic sensus (de purgatorio) est allegoricus, ac proinde argumentum non est firmum.*

Argum. 19. Zach. 9. v. 11. *Tu quoque in sanguine Testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua. Nomine vinctorum intelliguntur illi, qui erant in purgatorio.* Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 3. Salmero in 1. Cor. 15. Disp. 26. Costerus in Enhcir. cap. 16. pag. 492. Schoppius in Comment. de Indulg. cap. 45. fol. 34. Petrus Thyraus in Append. 2. libri de apparit. Spirituum. Bailius Jesuita in Catech. controv. tract. 2. q. 43. Resp. 1. Bellarminus lib. 4. de Christo cap. 11. ex hoc loco *limbum Patrum* fulcire conatur. Grodicius concl. 2. in festo Paschatos itidem *de limbo* accipit. Idem faciunt Thomas p. 3. q. 52. art. 1. Ribera in cap. 9. Zach. pag. 722. Barradius tom. 3. Conc. Evang. lib. 4. cap. 5. Viguerius in Institut. cap. 16. p. 4. v. 30. Cornel. à Lapide in Comm. Zachar. 9. Jacobus Tirinus ibid. Becanus in Disput. de Purgat. Calvinist. pag. 25. dubius est, an *ad limbum Patrum*, an *ad purgatorium* referri debeat, tom. 3. opusc. 10. cap. 2. num. 7. pag. 578. sic scribens: *Catholici aut limbum Patrum antiquorum, aut certè nostrum purgatorium intelligi putant.* (Convenient ergò prius, an *de limbo Patrum*, an *de purgatorio* hunc locum intelligere velint: cum enim sint hæc duo receptacula distincta, ideò non possunt simul

mul

mul de utrisque accipi.) 2. Salmero in 1. Cor. 15. Disp. 26. §. Vocatur: *Per lacum, in quo non est aqua, significatur locus, in quo non est consolatio.* (At Bellarminus lib. 2. de Purgator. cap. 4. §. Tertio, quia: *Anime in purgatorio habent admixtam cum summis cruciatibus incredibilem consolationem propter certam spem salutis.* Quemadmodum ergo Bailius & alii, qui negant, hunc locum de limbo Patrum agere, pro sua sententia tale formant argumentum. *Zacharias agit de lacu, in quo non est aqua, In limbo est aqua consolationis, Ergo non agit de limbo: ita contra eos, qui de purgatorio hunc locum accipiunt, eodem argumento uti possumus. Zacharias agit de lacu, in quo non est aqua. In purgatorio est aqua consolationis. Ergo non agit de purgatorio.*) 3. Bellarmin. lib. 2. de Purgat. c. 8. disputat, *animas ex purgatorio ad nos in terris adhuc viventes proficisci posse.* (Ergo non sunt vincæ in purgatorio, Jam verò Propheta loquitur de vincis.) 4. Si purgatorium est lacus sine aqua, cur ad illud applicant dictum Psalm. 66. v. 22. *Transivimus per aquam & ignem?* 5. Ribera in Comment. h. l. p. 725. accipit de liberatione ab inferno per Christum facta. 6. Eodem modo Glossa interlin. interpretatur. 7. Arias Montanus in cap. 9. Zachar. refert scopum Zachariæ ad liberationem populi Israelitici ab omni sua captivitate, in primis quoque à servitute legis moralis. Excipiunt, *fideles non posse dici ex inferno redemptos, cum in infernum non descenderint.* Resp. Redimere dicitur etiam is, qui alium à captivitate præservat, ut ex Psalmis Davidicis constat. Conf. Bernhardus sermone 22. in Cant. Confer dicta superius in resp. ad 12. arg. membr. 3.

Arg. 20. Zachar. 13. v. 8. *Ducam tertiam partem per ignem & uram eos, sicut uritur argentum, & probabo eos, sicut probatur aurum.* Hoc dictum loquitur de igne, quò purgantur peccatrices anime, postquam è corporibus excesserint. Fevardent. lib. II. Theomachix cap. 22. num. 6. Resp. 1. Glossa interlin. ex Hieronymo sic exponit: *Ne ista tertia pars sit delicata & secunda, per ignem tribulationis probatur.* Similiter 2. Ribera in cap. 13. Zachar. p. 753. ac 3. Cornelius à Lapide in Comment. h. l. p. 316. 4. De igne afflictionum etiam accipit Tirinus in Comment.

Argum. 21. Malach. 3. v. 2. *Ipse erit quasi ignis conflans & emundans argentum, & purgabit filios Levi, id est, animas credentium in purgatorio.* Alphonsus de Castro lib. 12. advers. hæreses, verbo, Purgatorium, hæresi 1. Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 3. Viguerius in Institut. cap. 16. §. 4. vers. 28. Canisius in opere Catechet. q. 9. de pœnit. pag. 309. Costerus in Enchir. cap. 16. p. 494. & c. Resp. 1. Lyranus, Hugo Cardinalis, Dionysius Carthusianus, Arias Montanus, Ribera, ac Tirinus Comment. in h. l. exponunt de igne doctrina, Sacramentorum, virtutum & gratiarum, à Christo submittendarum. Item, de igne tribulationis & afflictionis, quo Martyres & electi excoquantur. Propheeta igitur non de pœna mortuorum, sed viventium in hoc dicto agit, fatente Bellarmino. (At purgatorium est pœna mortuorum, non viventium, eod. docente. Ergò hic locus Propheticus non agit de purgatorio.) Franciscus Toletus in cap. 3. Luc. exponit Propheeta verba de ultimo Christi ad iudicium adventu. Hoc ipsum, inquit, fecit Propheeta Malachias, qui de ipso et Johanne prædixit: utrumque enim adventum conjunxit. Statim, inquit, veniet ad templum suum Dominator, quem vos queritis, & Angelus Testamenti, quem vos vultis. Ecce venit Dominus exercituum, & quis poterit cogitare diem adventus ejus, & quis stabit ad videndum eum! ipse enim quasi ignis conflans & quasi herba fulgurum, & sedebit conflans & emundans argentum, & colabit filios Levi. Hac ille. Posteriora enim verba de posteriori adventu rectè interpretatus est Augustinus libri vicefimi de Civitate Dei capite vicefimo quinto. Bellarm. ipse lib. 1. de Purgat. c. 1. §. 1. Tria in Scriptur.veniuntur, quibus tribuitur purgatio peccatorum. Primò, Christus ipse. Secundò, tribulationes hujus vite, de quibus ad literam videtur intelligendus Malachias capite tertio. Et post recitatum hunc locum subjungit. Nam ut rectè exponit B. Hieronymus, hic agitur de tribulatione, que precedet diem iudicii ad purganda peccata fidelium. Gerardus Vossius ad sermonem paræneticum Ephremi de secundo adventu Domini sic annotavit: Verba sunt Propheeta Malachia, cap. tertio, quibus extremi iudicii dies denunciatur. Estius hunc locum Propheticum refert inter eos, de quibus in 4. sentent. dist. 47. & Comment. in 1. Corinth. 3. scribit.

bit, quod cum Bellarmino, Lensæo, Vico, aliisque istos ad purgatorium trahentibus non conveniat, nemini mirandum esse, quia nec ipsi inter se per omnia consentiant.

Arg. 22. Malach. 4. v. 1. *Ecce dies veniet succensa quasi caminus, & erunt omnes superbi & omnes sapientes impietatem stipula, & inflammabit eos dies veniens, dicit Dominus. Ergo datur purgatorium.* Fevard. lib. 11. Theomach. cap. 23. n. 2. Respond. 1. Lyranus, Tirinus, & Ribera in Comment. p. 302. non de purgatorio, sed de die postremi iudicii exponunt. 2. Propheta agit de peccatis mortalibus & gravioribus, quia meminit superbiorum impiorum. At ex hypothesi Pontificiorum tantum venialia peccata in purgatorio abluuntur. 3. Cornelius à Lapide in h. 1. *Dies hic est dies iudicii extremi, huius enim solius precursor erit Elias.* Ita Hieronymus, Cyrillus, Theodoretus, Remigius & alii, uno excepto Aria, qui per diem accipit diem, quo Christus & Christianismus orbi illuxit.

Argum. 23. Tob. 4. v. 18. *Panem tuum & vinum tuum super sepulturam iusti constitue.* Ergo oblationes vult fieri pro defunctis. Bellarminus libr. 1. de Purgatorio cap. 3. Viguerius in Instit. cap. 16. §. 4. v. 28. Costerus in Enchirid. cap. 16. pag. 499. Tirinus in Commentar. h. 1. & reliqui ferè omnes. Resp. 1. Hugo Cardinalis in h. 1. sic scribit: *Nota, quod non precipit fieri parentalia, quæ prohibita sunt, sed ritum aliquem nobis ignotum innuit, vel fortè ad consolationem parentum post sepulturam jubet fieri convivium, quod est opus misericordie.* 2. Tobias dicit, panes esse fundendos, ut habet Græcus textus, *super sepulchrum iustorum.* At iusti sine venialibus peccatis & sine reatu pœnæ temporalis ex hoc seculo discedentes, non veniunt in purgatorium, ac proinde non indigent orationibus vivorum, ex Pontificiorum hypothesi. 3. Bellarminus de hoc & similibus locis scribit lib. 1. de Purgat. cap. 3. *quod probabiliter solum suadeant purgatorium.* (Ergo de firmâ probatione ex hoc loco petenda desperat.) 4. Librum Tobiae Apocryphum esse, agnoscunt quidam, ex ipsis Pontificiis, ut ostendimus lib. 2. artic. 1. cap. 1. sect. 2. thes. 4. 5. Tirinus in h. 1. agnoscit, *consuetudinem apponendi epulas ipsi sepulchro &c. jure merito ab Ambrosio è templis & cœmiseriis*

teris sublatam esse, cujus exemplum S. Augustinus & reliqui Prælati secuti iusserunt ejusmodi epulas domi institui & esculenta pauperibus ibidem erogari. (Ex consuetudine abrogata invalidum ducitur purgatorii fundamentum.)

Argum. 24. Sirac. 7. v. 37. *Mortuo non prohibeas gratiam: ubi per gratiam intelliguntur preces, jejunia, elemosyna & cætera pietatis exercitia, quæ Deo pro defunctorum animabus nuncupantur.* Canis. in opere Catech. q. 9. de pœnit. pag. 308. Costerus in Enchir. cap. 16. p. 499. Peltanus cap. 7. de Purgat. pag. 313. Tirinus in illum locum. Resp. 1. Theologi Lovaniens. hunc locum exponunt de honore sepultura & lachrymis super defunctum, quando in Concordantiis marginalibus nos remittunt ad locum Rom. 12. v. 15. ubi Paulus nos vult flere cum flentibus, Idem facit 2. Glossa Ord. in h. l. (*Συμπάθειαι* ergò Siracides à nobis requirit cum lugentibus adhuc viventibus, non satisfactionem pro iis, qui in purgatorio laborant.) 3. Librum Siracidis non esse in Canone, agnoscunt quidam ex Pontificiis, ut ostendimus lib. 2. art. 1. c. 1. sect. 2. th. 7.

Argum. 25. 2. Maccab. 12. v. 45. *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis orare, ut à peccatis solvantur. Ergò datur purgatorium.* Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 3. Canisius in opere Catechet. pag. 303. Peronius lib. 2. Topic. Theol. f. 138. & omnes reliqui. Resp. 1. Quidam ex ipsis Pontificibus & Pontificiis fatentur, *librum hunc non esse in Canone*, ut ostendimus lib. 2. artic. 1. cap. 1. sect. 2. thesi 8. (Atqui ex libro Apocrypho non potest dogma fidei firmiter probari, si destituatur Canonice Scripturæ fundamentis.) 2. Sanctes Pagninus testatur, *se clausulam illam de sacrificio pro defunctis non reperisse in autographo.* (Nec extat 1. Maccab. 5. ubi eadem habetur narratio, nec in Josepho Gorionide Hebraicè scripto, nec apud Josephum Græcum.) 3. Illi, pro quibus Judas voluit sacrificium offerri, mortui erant *in peccato mortali*, acceperant enim *inæquæ* idolis Jamniensium consecrata. Deut. 7. 25. cap. 13. v. 17. Jos. 7. v. 25. cap. 22. v. 20. 2. Maccab. 12. v. 40. 41. & 42. Ergò hoc exemplum non est accommodatum ad stabiliendum purgatorium Pontificium, quia negant *pro iis, qui in peccato mortali decedunt, sacrifici-*

crificium esse offerendum. Ne ipsi quidem Pontificii sacrificium Missæ pro illis offerrent, quos in flagrante crimine mortuos viderent. Gregorius de Valent. lib. de Purgat. cap. 3. pag. 274. Velle ita orare pro defunctis, ut in extremo iudicio peccata ipsius mortalia remittantur, quibus in vita remissa non fuerunt, atque adeo, ut propter illa tunc non damnentur, minimè est sancta & salubris cogitatio, siquidem perperam id fieret, ut potè contra legem Dei ordinariam. Excipit quidem Bellarminus, peccatum illorum mortuorum fuisse veniale. Atqui peccatum veniale ipse definit, quod fiat vel subreptione, vel parvitate materia, lib. 1. de amiss. gratiæ cap. 3. Jam verò hîc neque subreptio fuit, nec parvitas materia. Ergò nec veniale peccatum. 4. Juxta Bellarmini sententiam Judas existimavit, interfectos illos cum pietate mortuos ac optimam ipsis gratiam fuisse repositam. (At, quibus post mortem optima reposita est gratia, illi non torquentur flammis purgatorii, sed ad cœlestem felicitatem & gloriam perveniunt.) 5. Juxta Pontificiorum hypothésin illi, qui pro peccato suo temporali poenâ à Deo afficiuntur, pro eadem culpa non puniuntur post hanc vitam in purgatorio. (Jam verò milites illi temporali poenâ ob peccatum suum à Deo puniti erant v. 42. Ergò non fuit aliâ poenâ temporali in purgatorio ipsis opus.)

2. Ex Novo Testamento. Argumentum 1. Matth. 3. v. 11. *Qui post me venturus est, ipse vos baptizabit Spiritu & igne, ubi per baptismationem in igne significatur ignis purgatorius. Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 6. Pelitanus cap. 6. de Purgat. pag. 193. Schoppius in Comment de Indulgent. c. 46. f. 36. & c. Resp. 1. Pontificii statuunt, etiam tempore Vet. Testamenti esse purgatorium. (At si per Baptismum ignis hoc loco intelligitur purgatorium, sequetur, ante Christi adventum non fuisse purgatorium.) 2. Pontificii statuunt, perfectè justos non venire in purgatorium. (At si per Baptismum ignis hîc intelligitur purgatorium, sequetur, Apostolos præcipuè flammis purgatorii fuisse subiectos, quia illa Baptistæ verba à Christo præcipuè ad Apostolos accommodantur. Act. 1. v. 5.) 3. Pontificii statuunt, purgatorium esse supplicium, non beneficium; esse poenam, non promissionem gratiosam. (Atqui Baptismus ille ignis vocatur gratio-*

sa promissio & beneficium, Hierosolymis ab Apostolis expectandum, Act. i. v. 4.) 4. Thomas part. 3. Summ. q. 66. art. 3. non meminit purgatorii, sed Spiritus sancti, tribulationis & iudicii. Sic quoque Archangelus Rubeus in 4. sent. dist. 3. Alphons. de Castro har. 2. de Bapt. tantum meminit Spiritus & iudicii. 5. Dionysius Carthus. in h. l. *Baptizabit igni, id est, baptizando caritatem in vobis accendet.* 6. Cajetanus, Erasmus, Johannes Ferus in Comm. h. l. Ribera inc. 2. Joëlis v. 54. Cornel. Jansenius in c. 13. Conc. Evang. p. 112. Luc. Brug. in cap. 3. Matth. Barradius in Conc. Evang. ad h. l. Salmeron. tom. 4. tract. 6. p. 57. Didacus Stella in cap. 2. Lucæ, secuti Lyranum docent, Baptistam loqui de visibili effusione Spiritus sancti, sub specie linguarum ignearum die Pentecostes futura Act. 2. vers. 3. (Eo enim verba Baptistæ accommodat Christus ipse Act. 1. v. 5. & Petrus Act. 11. v. 16.) 6. Maldonatus in h. l. sic commentatur: *Sunt, qui ignem hoc loco purgatorium interpretentur. Sed dubium non est, quin per ignem Spiritus sanctus significetur. Conjunctio enim ET hic non est conjunctiva, sed explicativa. Addita autem est explicatio, ut non qualiscunque Spiritus Sancti communicatio, sed illa illustrissima, quæ die Pentecostes specie ignis facta est, significetur.* 7. Bellarminus ipse dubius est lib. 1. de Bapt. c. 3. scribens, ignem, de quo Johannes loquitur, vel de linguis igneis, vel de igne purgatorii, vel de igne iudicii, vel de igne tribulationis intelligi. Ibid. Quod additur de igne Matth. 3. & Luc. 3. non significat ignem aliquem Elementarem, ut stultè putant Jacobite, sed ignem aliquem coelestem & divinum, nam idè conjungitur cum Spiritu sancto. Similia habet Tirinus in h. l. (Atqui ignis purgatorii non est coelestis, nec Spiritus sanctus.) 8. Archangelus Rubeus in opere Sacramentorum dist. 21. de hoc loco Matth. 3. *Baptizabit vos Spiritu sancto & igne,* sic scribit: *Postrema expositio est Hieronymi, ut per ignem intelligatur Spiritus sanctus, qui super discipulos in linguis igneis apparuit, Act. 2. quæ literalis & propria illorum verborum existit. (Atqui ex solo sensu literali ducuntur firma argumenta, docente nos Bellarm. lib. 3. de V. D. cap. 3.)* 9. Franciscus Toletus in cap. 3. Lucæ, omnibus expositionibus illam sententiam præfert,

quæ diem postremi iudicii, atque adeo ignem æternum dicit. Quasi diceret, Christi est baptizare Spiritu sancto, & baptizare etiam igni. Baptizabit Spiritu sancto in hoc seculo eos, qui in ipsum crediderint, quos vita antea male penituerit: malos autem & incredulos, qui suis voluerint inherere vitis, baptizabit igne gehenne in altero seculo. &c.

Arg. 2. Matth. 5. v. 22. *Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio; qui dixerit fratri suo Racha, reus erit Concilio, qui dixerit fatue, reus erit gehenne ignis.* Ergo dantur quedam poenæ post hanc vitam minores gehennâ ignis, & per consequens purgatorium. Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 8. Maldonatus tom. 2. Disput. de Sacram. p. 144. Pistorius in Hodeget. 12. pag. 547. &c. Resp. 1. Thomas in Catena adducit dictum Augustini contra Faustum. *Penè omnia, quæ monuit vel præcipit Dominus, ubi adungebat: Ego autem dico vobis, inveniuntur & in illis veteribus libris: sed quòd non intelligebant homicidium, nisi peremtionem corporis humani, aperuit Dominus omnem iniquum motum ad nocendum fratri, in homicidii genere deputatum.* (Atqui homicidium non puniri æterna morte, absurdum.) 2. Suarez tom. 4. in Thomam Disput. 45. p. 557. scribit, hunc locum non spectare ad controversiam de purgatorio, cum valde probabile sit, omnia illa membra iudicii, Concilii, gehenne, significare æternam damnationem, & poenam maiorem & minorem pro qualitate delictorum. Idem 3. Barradius tom. 2. Conc. Evangel. lib. 7. cap. 17. pag. 449. latè ostendit. Similiter, nempe de damnatione solùm æternâ, locum hunc exponunt 4. Maldonatus ac 5. Jacobus Tirinus in h. l.

Argum. 3. Matth. 5. v. 25. *non exhibis inde, donec solveris novissimum quadrans.* Intelliguntur minutissima peccata, pro quibus in purgatorio solvendum, priusquam ex eo quis liberetur. Bellarmin. lib. 1. de Purgator. cap. 7. Eccius in Enchir. pag. 217. Coster. in Enchir. cap. 16. Prop. 5. pag. 494. Salmeron tom. 5. tr. 37. Tirin. in h. l. & alii complures Scriptores Pontificii. Resp. 1. Glossa iaterlin. in h. l. *Et mittaris in carcerem, i. e. in tenebras exteriores. Non exhibis inde, donec solvas, i. e. nunquam, sicut ibi, donec ponam inimicos.* 2. Thomas in Catena in Lucam ex Be-
499

do, sed nunquam persolvendo, veniam consequi non poterit, nunquam exinde exibat, sed cum terribilissimo serpente Diabolo perpetuas pœnas luet. — Similiter exponunt 3. Carthusian. in Luc. 12. 4. Idem Carthusianus in caput 5. Matth. artic. 10. 5. Lyranus in h. l. 6. Maldonatus in h. l. *Hic est verus sensus, id enim postulat consequentia sententia, ut adversarius appelletur is, qui habet aliquid adversum nos. Adversarius igitur noster ille, quem lesimus, quem Raca aut stultum appellavimus, qui actionem apud Deum contra nos habet. Via, huius vite tempus; Judex, Christus, qui dicitur est: Quod uni ex minimis his fecistis, mihi fecistis. Minister, Diabolus, qui in torquendis damnandis Deo ministerium prabet. Carcer, infernus; quadrans, minima culpa. Erat enim quadrans minimus nummus, duo continens minuta. Itaque ad ultimum quadrantem solvere, pro summo jure puniri, proverbio dicebatur. Poterit aliquis dubitare, quomodo frater à nobis lesus sit nos judici traditurus, cum & ipse sit judicandus? Hæc ratio movit Augustinum, quò minus hanc interpretationem sequeretur. Sed non debuit, meo iudicio, movere. Loquitur enim Christus accommodatè ad hominum morem & forensam consuetudinem, ubi qui injuriam accipit, adversarium coram iudice sistit: non quòd nos affectus injuriæ frater apud Christum sit accusaturus. Tradet enim nos iudici, quia ejus causa tradetur; tradet non ipse, sed pro illo Diabolus, qui etiam condonata nobis à fratre refricabit injuriam. Quod autem dicit: nos inde non exituros, donec ultimum quadrantem persolvamus, non significat, ut ait Augustinus, exituros postea, sed nunquam exituros, quia qui in inferno sunt, cum semper debitas pœnas solvant, quia pro quolibet peccato mortali infinitas pœnas debent, nunquam persolvunt. Et hoc sensu vox hæc donec sumitur Psal. 109. regnabis, donec ponam inimicos. 1. Corinth. 15. donec subjiciam omnia. Matth. 1. Non cognovit, donec peperit. Similia habent 7. Didacus Stella in cap. 12. Luc. p. 99. 8. Tolemus in cap. 22. Lucæ annot. 90. Inde 9. Cornel. Jansen. in Conc. Evang. cap. 40. p. 180. Non potest ex hoc loco rectè urgere quis probationem purgatorii. Sicut nec ex parabola de conservo, qui noluit parvum debitum denariorum remittere, cum ipse à Domino suo impetrasset remissionem decem talentorum, qui etiam reclusus dicitur*

in carcerem, donec redderet universam debitum &c. 19. Barrad. tomo 10. Conc. Evang. lib. 7. c. 17. p. 451. 11. Cajetanus & Erasmus Chrysoptomi interpretationem amplectuntur, quod Dominus voluerit terrere dissidentes comminatione humani periculi, ut sic per judicem intelligatur homo, per tortorem etidem homo, per carcerem materialis carcer hujus vitæ, per quadrantem verus nummus aureus. 12. Eodem abit Johannes Ferus in Commentar. (Stante hac explicatione, purgatorius ignis nullum in hoc loco invenit fomentum.) 13. Pontificii fatentur, eos, qui non moriuntur in caritate, in infernum, non autem in purgatorium descendere. (Jam verò Christus loquitur de illis, qui nec cum Deo per fidem, nec cum fratre in hac vita per caritatem reconciliantur, sed manent ^{etiam} discordes & irreconciliabiles usq; ad finem vitæ. Ergò loquitur de illis, qui in infernum descendunt.) 14. Rayhingius adhuc Pontificius in Manuali Cathol. pag. 949. fatetur, aliquo duntaxat modo purgatorium ex hoc loco probari posse. Et addit. Dixi, aliquo modo. Neque enim inficias imus, locum hunc à Patribus diversimodè fuisse expositum, ac proinde non omninò certum, infalibile & necessarium argumentum pro purgatorio ex eo desumi posse. 15. Ibidem Rayhingius quatuor tantum Patres adducit, qui hunc locum ad purgatorium retulerint, videlicet Tertullianum, Cyprianum, Bernhardum, Eusebium Emissenum. (At hi quatuor nondum faciunt Universalem Patrum consensum, quem alias à nobis requirunt. Adde, quòd Tertullianus lib. de anima cap. 35. per inferos non intelligat purgatorium, sed infernum, ut patet ex contextu. Cyprianus Epist. 52. etidem non loquitur de purgatorio, sed de receptione excommunicatorum. Bernhardus serm. de obitu Humberti non explicat hunc locum Matth. 5. sed loquitur de eo verbis hujus parabolæ. Eusebii Emisseni Homiliæ de Epiphan. sunt adulterinæ.) 16. Bellarminus illis quatuor Patribus addit Origenem, Ambrosium & Hieronymum. Sed & hi testes causam ejus parùm juvant. Origenes Homil. 35. in Luc. etiam Diabolos & damnatos ex inferni carcere aliquando liberandos statuit. Ambrosius in c. 12. Luc. purgationem illam in fine seculi demùm futuram & ab omnibus sustinendam esse, existimavit. Hieronymus in cap. 5. Matth. ex isto carcere non patere exitum,

rectè iudicavit. Inde Suarez tom. 4. in Thom. Disput. 45. §. 1. pag. 557. scribit: *Citantur Ambrosius in cap. 12. Luc Hieronymus in c. 5. Matth. & Athanasius quest. 26. cum tamen ferè nihil aliud dicant, quàm minima etiam peccata puniri à Deo, & neminem inde exire, donec solvat, an vero aliquis solvat post hanc vitam, non declarant.* Ac Maldonatus in cap. 15. Matth. alios Patres opponit. *Hunc debitorem, inquit, nunquam esse liberandum, quia nunquam debitum solvat, docent Chrysostomus, Euthymius, Theophylactus. 17.* Idem Bellarminus urget scopum parabolæ, quòd similitudo non sumatur ab homicida aut adultero, aut huiusmodi sceleratis, sed à debitore, qui propter debitum pecuniarium in carcerem conjicitur, donec solverit. *Solent autem tales homines ordinariè post aliquod tempus egredi.* Resp. ex Toletò in Luc. 12. annot. 89. *Docet Christus, reconciliationem esse faciendam, priusquam ad iudicis tribunal vocamur, ubi negotium exacto iustitiæ rigore agetur. At ante tribunalis tempus magna misericordiae locus est. Si autem expectamus iudicis tempus, detrudemur in carcerem damnationis, à quo nemo liberabitur, sed propter impœnitentiam erit ei aternus carcer, aeterna damnatio.* Conf. idem annot. 90. 18. Quinimò Bellarmino opponimus ipsum Bellarminum lib. 1. de Bon operibus cap. 6. in expositione Dominicæ orationis sic scribentem: *Peccata dicuntur debita, tum quia omnis, qui peccat, injuriam facit Deo, ac per hoc debitor est satisfactionis: tum quia omnis, qui peccat, legem Dei pravaricatur.* (Atqui utraque ratio propria est peccatis gravissimis, adeoque illis, quæ mortalia Pontificii solent appellare, imò illis propria est eximio quodam jure, cum, docente Bellarmino, peccatum veniale non sit propriè contra legem, sed præter legem. Quòd si ergò debiti nomine omnis generis peccata in Scripturis exprimuntur, utique non potest debitor parabolicus opponi aliis peccatoribus.) Vid. 19. & Auctor Oneris Ecclesiæ cap. 30. §. 5. 20. Stapletonus in Antidoto Matth. 5. Calvinum advertere, paucissimos hodie esse, qui hunc locum eo modo exponant, (ut ad purgatorium applicetur.) Neq; verò ipse in eo vindicando laborat, ut aliàs solet. Gregorius de Valentia prorsus omisit. (Magno disputationis Compendio adversus eos, à quibus vel in primis urgetur instar solidissimæ de-

demonstrationis. Idem Stapletonus locum hunc accenset paulo levioribus, quibus Patres usi sunt paulo alienius.

Arg. 4. Matth. 12. v. 31. *Quicumq; dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in futuro. Ergo aliqua peccata remittuntur in futuro seculo per orationes & suffragia Ecclesiae, & per conseq. datur purgatorium.* Bellarmin. lib. 1. de Purgat. cap. 4. Barrad. tom. 2. Conc. Evang. lib. 8. cap. 17. pag. 557. Gregor. de Valent. lib. de Purgat. cap. 3. p. 278. Maldonatus tom. 2. de Sacramentis pag. 150. Tirinus in h. l. & alii complures. Resp. 1. Dionys. Carthusianus in h. l. *verba illa, non remittetur neque in hoc seculo, neque in futuro, exponit ex Marc. 3. v. 29. non habet remissionem.* Similiter 2. Johannes Ferus in h. l. 3. Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 13. resp. ad 2. *Nemo Catholicorum docet, culpas lethales remitti in purgatorio.* Conf. idem lib. 2. de Purgat. cap. 1. §. ultimò. (Falsum ergo est, quod hoc loco §. Tertio &c. scribit, *peccata gravissima, quale est verbum contra Filium hominis dictum, in alio seculo remitti, quia ibi eorum remissio compleatur.*) 4. Idem Bellarminus lib. 1. de purgat. cap. 4. resp. ad 7. fatetur, *ex verbis Christi hoc non sequi secundum regulas Dialecticorum, quod ex illis probare nititur, (cum ex negatione juxta regulas Logicas non statim sequatur affirmatio) sequi autem secundum regulas prudentiae, quomodo etiam respondet Maldonatus tom. 2. de Sacramentis pag. 151. Itemq; Peltranus in lib. de Purgat. ac Salmeron tom. 8. tract. 16. (Quasi verò ea, quae sequuntur ex Dialecticorum regulis non sequantur ex regulis prudentiae & vice versâ. Quinimò statuere, quod aliquid legitime concludatur, & tamen non congruat regulis Dialecticæ consequentiae, idem est, ac si quis diceret, se additionem numerorum facere, non quidem ex regulis Arithmeticis, sed Geometricis.)* 5. Quando dicimus, *esse in verbis Christi exaggerationem Rhetoricam, absolutam negationem includentem, regerit Maldonatus in hunc locum, ineptam esse exaggerationem, ubi alteri parti nihil respondetur &c.* Sed respond. ex ipso Maldonato in Matth. 19. vers. 24. ubi super verba: *Facilius est camelum transire per foramen acus, quam divitem ingredi in regnum caelorum,* sic commentatur: *Hæc*

oratio hominibus absurda esse videtur, qui non intelligent, quò absurdior videtur, eò veriorè oportere esse orationem. Ex hoc enim absurdo, facilius esse, camelum animal transire per foramen acus, significare voluit alterum absurdum, Impossibile esse divitem ingredi in regnum cœlorum. 6. Quando verba Christi apud Matthæum, non remittetur neq; in hoc, neque in futuro seculo, exponimus ex verbis Christi apud Matthæum, non remittetur in æternum, regerit Bellarm. d. l. non debere exponi Matthæum per Marcum, sed potius Marcum per Matthæum, cum constet, Matthæum copiosius scripsisse, & Marcum fecisse quasi compendium ex Mattheo. Sed resp. Maldonatus in h. l. concedit, Marcum esse Matthei interpretem, quod tamen Bellarminus negabat. Resp. etiam ex Gregorio de Valentia lib. de indissolub. vinculo matrim. cap. 4. §. Tertiò. Marcus hoc in loco, ubi de divortio agitur tanquam Matthei interpres est adhibendus. (Si ergò Valentiano licuit Matthæum exponere per Marcum, quidni idem nobis liceat, cum Matthæus loquatur figuratè per Rhetoricam exaggerationem, Marcus verò propriè?) 7. Corn. Jansenius in Conc. Evang. super h. l. adducit verba Chrysostomi. (Quibus nullam pœnam in futuro agnoscit, nisi damnatorum, id est, æternam.) 8. Provocant ad Augustinum libr. 21. de Civitate Dei cap. 24. purgatorium ex hoc loco deducentem. Sed Ludovicus Vives in Commentar. illius loci testatur, quòd duodecim illi versùs, in quibus peccata etiam in futuro seculo remitti dicuntur, in multis antiquis Codd. Brugensibus & Colonensibus non inveniuntur, ac verisimile sit, eos margini primùm adscriptos, postea in textum irrepsisse. 9. Pontificiorum hypothesis est peccata in purgatorio puniri. Cum hac hypothesis non congruit probatio ex hoc dicto Christi. Sic enim concludunt: *Remittuntur aliqua peccata in futuro seculo, Ergò est purgatorium.* Atqui remissio peccatorum non est punitio, sed opponitur punitio, cum misericordiam facere. & punire iniquitates sibi invicem opponantur Exod. 20. v. 5. Rectius ergò contrario modo posset colligi. *Peccata remittuntur in futuro seculo. Ergò non est purgatorium.* Dicuntur autem peccata remitti in futuro seculo, quia tunc eorum remissio publicè manifestabitur. Sicut dies iudicii Rom. 8. v. 23. vocatur dies redemptionis.

tionis ac adoptionis nostræ, quia tùm plenè redemptio ac adoptio manifestabitur: ita eodem sensu potest dici *dies remissionis peccatorum*. 2. Tim. 1. v. 16. *Præstet Dominus misericordiam Onesiphori familia die illo*. 10. Suarez tom. 4. in 3. p. Disput. 45. *fateretur, hoc dictum Christi à Chrysofomo Homil. 24. in Matth. & Græcis Patribus longè aliter, quàm de purgatorio exponi*. (Jam verò ipsimet Pontificii requirunt unanimum Patrum consensum.) 11. Gregorius de Valentia lib. de purgator. cap. 3. p. 279. scribit, *in altera vita non esse locum nisi justitiæ in retribuendo, videlicet pœnam vel præmium pro meritis, aut de meritis hujus vitæ*. (Jam verò remissio culpæ non est actus justitiæ distributivæ, quia pœnam illam nec pœna, nec præmium distribuitur, sed est actus divinæ misericordiæ, condonantis peccatum. Ergò remissio culpæ in futuro seculo non habet locum, & per conseq. ex verbis Christi probari nequit, *peccata quædam remitti in futuro seculo, quæ in hoc seculo non fuere remissa*.) 12. Si ex verbis Christi probari posset, quædam peccata remitti in futuro seculo, & per consequens dari purgatorium, sequeretur, in purgatorio gravissima quædam peccata remitti. Ratio connexionis est, quia Christus loquitur de blasphemia in Filium & in Spiritum sanctum, quæ sunt peccata longè gravissima ac mortalia. Consequens Pontificii non concedunt, sed venialia tantùm & leviora peccata in altero seculo remitti docent. Ergò nec antecedens statuere debent. 13. Alfons. de Castro lib. 12. adv. hæreses, verbo Peccatû, hæresis 6. Richardus de S. Victore illa Christi verba dicit esse intelligenda non de remissione culpæ, sed pœnæ &c.

Argum. 5. Matth. 12. v. 36. *Dico vobis, de omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, rationem reddent in die judicii*. Ergò dantur quædam peccata parva & irremissa, de quibus etiam sancti, qui sæpè otiosa verba loquuntur, rationem reddere tenentur. Hoc autem non fiet in extremo judicio, quia ante illud plenam remissionem sancti consequuntur. Fiet igitur in purgatorio. Salmeron tom. 4. Disput. 26. pag. 228. Bunderius in Compend. tit. 28 art. II. Resp. 1. Johannes Ferus, Franciscus Lucas, & Maldonatus in h. l. per diem judicii intelligunt *Universale judicium*, in die novissimo instituendum, in quo impii non tantùm de externis factis, sed etiam de otiosis verbis rationem reddere tenebun-

tur. Similiter 2. Salmero sibi contrarius tomo 8 tract. 16. pag. 127. 3. Barradius tom. 2. Concord. Evang. lib. 8. cap. 17. pag. 558. exponens hæc verba Christi, nullam planè *purgatorii* mentionem facit. Tirinus itidem nihil de purgatorio. 4. Cornelius Jansenius in cap. 49. Conc. Evang. disjunctivè loquitur. Eodem modo 5. Emanuel Sa. (Ergò nondum est certum, intelligi iudicium particulare in morte, ac proinde ex hoc loco non potest certum argumentum colligi pro astringendo purgatorio.)

Argum. 6. Luc. 12. v. 47. & 48. *Qui (servus) non cognovit & fecit digna plagis, vapulabit paucis.* Hunc locum pro astringendo purgatorio adducit Franc. Polygranus in assertionibus cap. de suffragiis defunctorum & Purgatorio. *Id, inquit, de futuro dici palam est. Modò parùm vapulare referrì nequit, nisi ad pœnam temporariam: eterna quippe vapulatio pauca dici non debet.* Resp. 1. Gorranus in h. l. sic commentatur: *Inter omnes pœnas mitissima omnium pœna est eorum, qui præter originale nulum addiderunt: major postea eorum, qui ex ignorantia peccaverunt: postea eorum, qui ex infirmitate, tamen scienter: postea eorum, qui ex malitia.* Ecce quatuor gradus damnatorum. Similiter 2. Dionys. Carthusianus in h. l. *Plagis vapulabit paucis, id est, minoribus subiacet pœnis, nihilominus æternaliter punietur, si in mortali peccato discessit.* ac 3. Didacus Stella in h. l.

Argum. 7. Luc. 16. v. 9. *Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.* Ergò homines post mortem juvantur precibus sanctorum, & per consequ. datur purgatorium. Bellarminus lib. 1. de Purg. cap. 8. Loricus in voce Purgatorium, num. 3. Schoppius in Comment. de Indulgent. cap. 46. fol. 36. &c. Resp. 1. Didacus Stella in annot. h. l. sic scribit: *In litera rigore, si hæc verba (Facite vobis amicos &c.) perpendantur, nihil aliud Christus nobis hîc innuere voluit; nisi ut bona nostra pauperibus impartiamur, ut cum è vita excesserimus, in æternis habitaculis recipiamur.* Similiter exponunt 2. Maldonatus in hunc loc. pag. 320. item Cajetanus ac Tirinus. (Ergò de beatitudine & cælo, non autem de purgatorio hîc agitur.) 3. Salmeron in h. l. tom. 7. tract. 29. scribit, locum hunc multis difficilem admodùm & perobscurum visum esse. (At-
qui

qui ex locis obscuris & parabolicis non possunt probari fidei dogmata, nisi ex clarioribus Scripturæ locis applicatio & explicatio probetur.) Multi, qui ex professo hanc parabolam tractarunt & exposuerunt, nullam purgatorii faciunt mentionem. Thomas, Dionysius Carthusianus, Gorranus, Cajetanus, Sa in Lucam, Royardus Domin. IX. post Pentecost. Barradius Comm. in Concord. tom. 3. lib. 4. cap. 2. Salmero d. l. & c. 4. Si de purgatorio Christus loqueretur, consequens foret, etiam Apostolos in purgatorium venisse, quia v. 1. ad *madra* hanc parabolam dixisse legitur. At consequens illud Pontificii non concedunt. 5. Bellarminus fatetur, *desicere hic esse idem, quod mori*. Quod si ergo statim, *quando desicimus*, hoc est, morimur, pauperes, quos ekëmosynis nobis amicos fecimus, *in aeterna tabernacula* nos recipiunt, utique non descendimus in purgatorium. 6. Barradius tom. 3. Conc. Evangel. lib. 4. cap. 3. pag. 246. locum hunc non accommodat ad purgatorium, sed de ipso Deo ac Christo exponit, quod nempe in aeterna tabernacula auro fulgentia nos recipiant. 7. Eodem ferè modo Salmeron d. l. ac Cornel. Jansenius in h. l.

Argum. 8. Luc. 16. v. 23. *Dives epulo videns Abrahamum à longè & Lazarum in sinu ejus, orat, ut Lazarus in auxilium sibi mittatur & linguam refrigeret. Ergo dives fuit in purgatorio.* Jacobus Faber Stapulens. in h. l. Fevardentius lib. 12. Theomachia cap. 2 n. 2. & seqq. Resp. 1. Bellarminus lib. 1. de Purgatorio cap. 8. sic scribit: *Catholici ferè omnes epulonem in gehenna esse dicunt, proinde Petrus Martyr in vanum pugnat.* 2. Barradius tomo 3. Concord. Evangel. lib. 4. cap. 5. & seqq. *ex statu divitis in hac vita & post hanc vitam probat, ipsum fuisse in gehenna.* 3. Si dives fuit in purgatorio, & tamen non impetrat subsidium ab Abrahamo, consequens fuerit, animas in purgatorio æstuentes, nullum à sanctis, vel viventibus, vel defunctis impetrare subsidium. Consequens Pontificii non admittunt. 4. Abrahamus disertè dicit, *chasma magnum firmatum est inter nos & vos, ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc, transmeare, v. 26.* At juxta hypothefin Pontificiorum ex purgatorio patet transitus in cœlum. 5. Dives epulo petit

guttu.

gutturam aquæ, id est, consolationis. At juxta hypothefin Pontificiorum animæ in purgatorio habent quandam consolationem, cum de salute sint certæ, ac tranfeant per aquam & ignem.
 6. Tirinus in h. l. addit, *voluisse Christum integra damnati divitis supplicia, qua post refumtum corpus habiturus erat, ob oculos penere.* (At in refumtione corporum five refurrectione evacua-bitur purgatorium.)

Argum. 9. Luc. 23. v. 42. *Domine memento mei, cum veneris in regnum tuum. Latro non ita dixisset, nisi putasset, Christum posse ipfi post hanc vitam peccata remittere. Alioqui dixisset, memento mei, antequam moriamur ambo in cruce.* Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 8. Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. n. 58. Moldonatus tom. 2. de Sacramentis pag. 152. &c. Resp. Ostendimus superius. §. 10. multos ex ipsis Pontificiis agnoscere, latronem conversum non descendisse in purgatorium, sed rectâ subvolâsse in cœlum. 1. Barradius tom. 4. Conc. Evang. lib. 7. cap. 15. pag. 353. scribit, *latronem perisse, post mortem (& quidem eo ipso momento, quo Christus venturus erat in regnum suum.) in regnum Messie duci.* nullum igitur vel credidit, vel metuit purgatorium. 2. Jacobus Tirinus ad h. l. sic annotat: *S. Cyprianus & Augustinus latronem hunc vocant Martyrem.* (At Martyrum animæ non veniunt in purgatorium, sed in cœlum. 3. Latro non levium & venialium, sed gravissimorum ac mortalium peccatorum remissionem à Christo petebat. At in purgatorio ex hypothefi Pontificiorum non, mortalia, sed venialia peccata remittuntur.

Arg. 10. Act. 2. v. 24. *Deus suscitavit Christum solutis doloribus inferni, juxta quod impossibile erat teneri illum à morte. Ergo Christus ex illis inferorum locis, ad que descendit, solvit quasdam animas ex doloribus & cruciatibus, in quibus antea detinebantur.* Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 8. Fevardentius lib. 12. Theomach. cap. 8. n. 1. Costerus in Enchirid. cap. 16. p. 493. & alii. Respond. 1. Benedictus Arias Montanus in Comment. sic exponit: *Solutis doloribus inferni, hoc est, vinculis sepulchri, quibus constringuntur mortui, scil. legibus corruptionis, de quibus scriptum est; Cinises & in pulverem converterentis. Hujus corruptionis legibus*

caro

cavo Christi fuit soluta, utpotè sanctissima & aliena secundum seipsam ab omni corruptione carnis. 2. Johannes Ferus in h. l. sic commentatur: *Christus solvit dolores mortis & inferni, sed solis piis. Mortem quidem solvit, ne gustare oporteat &c.* 3. Cajetanus in h. l. *Dolores mortis soluti sunt pœnalitates anime separatae. Et dicit pluraliter, doloribus mortis, eo quòd plures pœnalitates suffererebat anima Christi separata à corpore. Ipsum enim esse separatum à corpore, pœnalitas quadam est anime, locus quoque inferni nonnulla pœnalitas erat: & utrumque mortem consecutum fuerat.* Quam sententiam repetit in notis in Thomam part. 3. q. 12. art. 4. Eodè ferè modo explicat 4. Lorinus Jesuita in h. l. 5. Andradius lib. 2. defens. Trident. ac 6. Johannes Hoffmeisterus in h. l. per dolores mortis & inferni intelligunt omnium gravissimas passiones & dolores, quos omnes Christus pro nobis passus est, & à quibus omnibus liberatus est. Similiter ferè 7. Ribera in Comment. Osee 13. n. 23. pag. 173. & 8. Jacobus Tirus Jesuita ad h. l. qui etiam in hanc sententiam adducit *S. Augustinum Epist. 99. Basilium, Theodoretum in Ps. 17. Suarez parte 3. q. 52. Disputat. 43. sect. 1. & Cornelium à Lapide.* (Hæc expositio nullum purgatorio suppeditat fomentum.) 9. Si Christus solvit dolores animarum purgatorii, tum piis non est ampliùs metuendum purgatorium. Ut enim rectè infero, quia Christus solvit dolores inferni, ideò infernus piis non ampliùs metuendus: ita quoque de purgatorio idem rectè inferre possumus. At hanc illationem sive hoc consequens Pontificii non concedunt. Ergò nec antecedens statuere debent.

Argum. 11. Rom. 12. v. 13. *Orationi instantes, necessitatibus sanctorum communicantes* Pro voce Græca *χρειών* legendum est *preceus*, ut sit sensus. *Communicantes memoriis sanctorum, hoc est, preces & elemosynas Deo offerite pro animabus è purgatorio liberandis.* Salmero tom 14. Disp. 25 p. 217. Tutrianus lib. 4. pro Epist. c. 14. Resp. 1. Vulgata versio in Tridentino Concilio Pontificiis facta est authentica. Ea verò non legit memoriis, sed *necessitatibus*. 2. Dominicus à Soto in h. l. *Lectioem nostram (usibus sanctorum communicantes) ferè Patres in universum sequuntur.* Eandem retinendam censet Benedictus Justinianus

in h. l. Toletus in h. l. *Nostra tamen lectio communis est & legitima.*
 3. Benedictus Arias Montanus & Sanctes Pagninus non legunt *uereus*, sed *xpeus*, quo modo etiam Syrus expressit. 4. Glossa interlinearis, Lyranus, & Benedictus Justinianus Jesuita exponunt *de sanctis in hac vita constitutis*, quod ipsis in egestate constitutis ex Christianâ caritate subuenire, & hac ratione necessitatibus eorum communicare debeamus. Franciscus Toletus in h. l. eodem ferè modo. Sic quoque Franc. Lucas Brugenensis in h. l. 5. Erasmus ad h. l. sic annotat: *Videtur hoc agere Paulus, ut non solum presentes presentibus impertirent caritate mutuâ, sed absentium quoque memores essent, juxta id, quod Paulus à Petro monitus facit in Epistolâ ad Galatas, ut pauperum memor colligeret donatitiam pecuniam.* (Ergò si vel maximè legitur *uereus*, nondum tamen accensum erit purgatorium.)

Argum. 12. I. Cor. 3. v. 14. *Si cujus opus arserit, detrimentum patietur. Ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem.* Per ignem h. l. intelligitur poena aliqua purgatoria & temporalis, ad quam post mortem adjudicantur, qui in judicio particulari inveniuntur *adificasse lignum, foenum aut stipulam.* Bellarm. lib. 1. de Purgat. cap. 5. Gregor. de Valent. lib. de Purgat. cap. 3. p. 274. & reliqui ferè omnes. Suarez tom. 4. in p. 3. D. 45. sect. 1. n. 14. vocat *præcipuum & celebrem locum.* Resp. Bellarminus d. l. fatetur, *hunc locum esse ex difficilioribus, & adducit dictum Augustini lib. de fid. & operibus cap. 15. ubi vocat sententiam planè ad intelligendum difficilem.* Salmero agnoscit, *quod omnes Patres hunc locum perplexum & impeditum esse dixerint.* (At loca Scripturæ, ex quibus præcipuè & principaliter fidei articuli probandi sunt, debent esse clari & perspicui.) 2. Idem Bellarmin. lib. 3. de Verb. Dei cap. 3. *ex sola sensu literali firma in fidei articulis argumenta deduci posse docet.* (At locus hic totus est metaphoricus, fatente Peltano c. 6. de Purg. p. 243. ac Ben. Justinian. in h. l. 3. Pauci ex veteribus hunc locum exponunt *de purgatorio*; & qui de purgatorio eum exponunt, a ibi nostram expositionem sequuntur, ut Augustinus lib. 21. de Civ. Dei c. 26. Gregor. 1. 4. Dial. cap. 39. ubi per diem & ignem intelligunt *diem tribulationis & ignem tentationis.* Chrysostomus & Græci Patres

Patres accipiunt *de igne infernali*. (At Pontificii requirunt unanimum Patrum consensum.) Augustinus d. l. inquit. Forsitan verum est. (Ergo non habuit pro fidei articulo.) 4. Thomas, Dionysius Carthus. Lyran. & Cajetanus per architectos in textu Apostolico intelligunt *Ecclesie Doctores*, quam expositionem Bellarm. §. Utraque; vocat *bonam & magis literalem, quam eam, qua intelliguntur omnes Christiani*. At si per architectos intelliguntur soli Ecclesie Doctores, non poterit ex hoc loco purgatorium demonstrari, aliàs sequeretur, solos Ecclesie Doctores venire in purgatorium.) Idem Bellarm. d. l. §. Sexta sententia, per *stipulas & fœnum* intelligit *doctrinam Predicatorum curiosam, inutilem, supervacaneam*. At non omnes Christiani sunt Predicatores, proinde nec superædificant stipulas, vel doctrinam curiosam. Ergo non omnes per istum ignem stipulas absumentem transeunt, sed soli Predicatores, & per consequens ignis ille non est ignis purgatorii, qui ex hypothese Pontificiorum est omnibus Statibus communis.) 5. De tali igne loquitur Apostolus, per quem omnibus transeundum, ut ostendunt ipsa verba, quia non solum *stipulas & fœnum*, sed etiam *aurum & gemmas* illo igne probari dicit. Jam verò non omnes in purgatorium descendunt, uti disertè docet Bellarminus lib. 1. de Purg. cap. 5. §. Denique & c. ac lib. 2. de Purgator. c. 1. 6. Bellarmin. lib. 1. de Purg. cap. 5. vocem *ignis* in v. 13. primùm exponit *de igne propriè sic dicto, qui in die judicii omnia consumet*; secundò *figuratè de igne severi judicii divini*; postremò in v. 15. iterùm *propriè de vero igne purgatorii*. Turrianus lib. 4. pro Epist. Decretalibus contra Magdab. c. 13. exponit *de duplici igne propriè sic dicto, videl. de infernali, per quem iudex peccata mortalia in æternum*; ac *de igne purgatorii, per quem venialia peccata temporaliter sit puniturus*. Suarez d. l. Disp. 45. sect. 1. ubique exponit *de igne propriè sic dicto*. Benedictus Justinianus accipit de igne purgatorii. Cajetanus & Lyranus, itemq; Dionysius Carthusianus & Benedictus Arias Montanus in Comm. h. l. per *ignem* nusquam intelligunt *ignem propriè sic dictum, sed figuratum, videlicet severum & iustum iudicium divinum, ex quo tamen pœna venialium peccatorum temporalis sequatur*.

In quam sententiam etiam Bellarminus tandem abit, *triplici ratione* hanc interpretationem vocabuli *ignis* confirmans. (At quæ potest esse interpretationis hujus certitudo, cum in ignis voce explicanda tot modis variant? Præterea, quo sensu accipit Apostolus vocem *ignis* in vers. 13. eodem etiam accipit eam in vers. 15. ut ostendit indivulsa connexio. Ergò in v. 15. non loquitur de igne propriè dicto, & per consequens non loquitur de purgatorio, quod continet ignem propriè dictum, juxta Bellarmini hypothefin. Sic igitur concludimus. Qui ignis uniuscujusque opus probabit, per illum ignem salvi fient Doctores stipulas superædificantes, ut patet ex contextu. At non ignis purgatorii, sed *ignis judicii divini est, qui uniuscujusque opus probabit*, exponente Bellarmino. Ergò non per ignem purgatorium, sed per ignem divini judicii salvi fiunt Doctores stipulas superædificantes.) 7. Ignis, de quo Paulus loquitur, tam bona, quàm mala opera revelat. At ignis purgatorius bona opera non revelat, sed mala duntaxat, à quibus purgantur animæ, ut Salmero in h. l. concedit. Ignis verò extremæ diei utraque revelat. Ergò Paulus non loquitur de igne purgatorii. (Lutherus tom. 5. Jenens. Germ. fol. 166. in Palinodia circa Purgatorium urget hoc argumentum. Quale est illud, quod igne debet probari, *aurum, argentum, lapides pretiosi, lignum, fœnum, stipula*, talem etiam oportet esse ignem, quo hæc omnia probari debent, cum apud Apostolum sit continuata metaphora, sive allegoria. Atqui agnoscunt Pontificii, voces *fœni, stipularum, ligni, auri, argenti* metaphoricè sumi. Ergò etiam agnoscant, vocem ignis metaphoricè accipi, ac proinde non posse materialem, corporeum & sensibilem purgatorii ignem hac voce intelligi.) 8. Guilielmus Estius in Comm. h. l. & in 4. sent. dist. 47. quanquam concedat, *per consequentiam posse trahi hæc verba ad purgatorium, genuinum tamen sensum esse de igne conflagrationis futuro in die illo Domini magno*, cujus interpretationis B. Augustinum, Gregorium, Chrysostrum, Theodoretum, autores laudat. 9. Francisc. Turrianus d. l. sequitur expositionem Chrysostromi Homil. 9. in 1. Cor. Nazianzeni Orat. 39. Athanasii q. 131. Anastasii Niceni q. 60. Clementis Alexandrini lib. 5. Stromat. Hieronymi in c. t. Jer. inc. 1. Nahum, in cap. 1. Zachar. Pauli.

Paulini in Epist. 29. ad Aprum, quod Apostolus loquatur etiam de illis, qui damnantur, quodque per stipulas intelligat peccata mortalia. (At hæc expositio evertit fundamentum purgatorii, quod in hoc loco Apostolico quæritur.) 10. Bellarminus d. l. provocat ad Origenem, quod locum Apostolicum de purgatorio apertissime exponat. Sed respond. ex Suarez d. l. v. 7. *Animadvertendum est, licet hæc loca Origenis expositionem hanc confirmant, non tamen veritatem purgatorii, quia ille omnem ignem future vite purgatorium facit.* Provocat ibidem Bellarminus ad Oecumenium & Theodoretum. Sed resp. ex Gregorio de Valentia lib. de Purgatorio cap. 3. *Oecumenius & Theodoretus hunc locum exposuerunt de purgante igne conflagrationis divini judicii.* 11. Ipsimet Pontificii in expositione hujus loci sibi non constant, sed variis modis dissentiunt. Per architectos Cajetanus & Bellarminus intelligunt solos Doctores & Evangelii Prædicatores. Alii intelligunt auditores. Fevardentius lib. 12. Theomach. c. 4. n. 2. utrosq;. Per aurum & argentum Stapletonus & Esfengrein intelligunt opera bona, per stipulas & fœnum peccata venialia. Sed Bellarminus & Peltanus per aurum & argentum intelligunt doctrinam utilem & salutarem docentium; per lignum, fœnum & stipulas doctrinam non quidem hereticam, vel malam, sed tamen curiosam, inutilem, supervacaneam. Valentianus & Fevardentius per aurum & argentum intelligunt tum veram doctrinam Pastorum, tum virtutes Pastorum & auditorum; per lignum, fœnum & stipulas peccata levia & temporales pœnas, judicio Dei reservatas. 7. Per diem Bellarminus, Peltanus, Justinianus & c. negant significari presentem vitam. Sed Thomas in Comment. h. l. contrarium habet. Per diem Domini Cajetanus, Fevardentius, Peltanus, Pistorius, Costerus intelligunt judicium particulare; Bellarmin. universale & ultimum; Gregorius de Valent. ac Tiri-nus diem mortis & ultimi judicii simul. Verbum revelabitur Bellarminus refert ad diem. Valentianus ad opera. Per ignem probantem uniuscujusq; opus Valentianus intelligit ignem purgatorii, per quem non transeunt superædificantes aurum & argentum. Sed Bellarminus hanc expositionem refellit, & ignem universalis judicii intelligit, per quem omnes transeant, quicquid su-

peradificent. Verbum *invenio* *de* *decrementum* *patientur*, Valentianus *de persona operante, non de opere* intelligit. Bellarminus *contra non de operante, sed de opere ipso* accipit. Verba Apostoli, *uniuscujusque opus ignis probabit*, de Purgatorio exponit Valentianus. Sed Peltanus & Bellarminus statuunt, ea non loqui de purgatorio, sed tantum ultima verba, *salvus erit quasi per ignem*, eò accommodant. Per particulam *quasi* in verbis Apostoli, *salvus erit quasi per ignem*, similitudinem aliquam, notari Bellarminus concedit, sed Valentianus illud negat, & potius notari putat per *emphasin* quandam ipsam rei proprietatem & veritatem. (Cum igitur ipsimet Pontificii in expositione hujus loci tot modis invicem dissentiant, non poterunt apodicticum argumentum pro purgatorio adstruendo ex illo formare.) 12. Quinimò Bellarminus à se ipso in explicatione h. l. dissentit. Ceu patet ex coll. libr. 1. de amiss. grat. & stat. pecc. cap. 9. lib. 1. de Purgatorio cap. 5. 13. Merito igitur Erasmus in annot. h. l. p. 352. censet, hunc locum non esse de purgatorio accipiendum.

Argum. 13. 1. Corinth. 15. v. 29. *Alioqui quid facient, qui baptizantur pro mortuis, si mortui omninò non resurgunt? ut quid & baptizantur pro illis? ubi Apostolus loquitur de Baptismo lacrymarum & pœnitentiæ, qui suscipitur orando, jejunando, elemosinas faciendo, ut sensus sit: Quid facient, qui orant, jejunant, gemunt, affligunt se pro mortuis, si mortui non resurgunt?* Bellarminus lib. 1. de purgatorio cap. 6. Stapletonus in Antidot. pag. 807. Salmero in hunc loc. Becannus in Manuali libr. 1. cap. 8. pag. 147. Thyraeus, Turrianus, Peltanus, Tirinus &c. Resp. 1. Bellarminus agnoscit, diversimodè hunc locum à veteribus exponi, & adducit sex diversas illius loci explicationes. Salmero tom. 14. Disputat. 24. in 1. Cor. *Locus hic sanè perdifficilis quibusdam videtur, & varia ac diversa Patrum intelligentia satis indicant, non adeò perspicuum esse, ad quam morem & ritum alludat Apostolus, esse scopus obscurus non sit.* Suarez part. 3. quæst. 56. Disp. 50. sect. 1. Cornelius à Lapide & Benedictus Justinianus in Commentar. 1. Cor. 15. *itidem varias ac diversas Patrum expositiones recensent.* (Atqui ex loco obscuro & variis Patrum expositionibus subjecto non potest certum & immotum purgatorii funda-

fundamentum peti, cum ipsimet Pontificii *unanimem Patrum consensum* requirant, cumque Patres illi omnes Baptismum non *metaphoricè* sed *proprie* sumtum in verbis Apostoli intelligant.) 2. Glossa ordinaria aliquot expositiones affert, de *suffragiis & purgatorio* nihil habet. Nec 3. Lyranus nec 4. Cajetanus Jentaculo 2. q. 3. ubi tamen prolixè de hoc loco disserit. 5. Claudius Guilandus locum sic exponit: *Baptizantur pro mortuis Martyres, qui patiuntur & affliguntur pro fide & articulo resurrectionis mortuorum.* Similiter 6. Cornelius à Lapide in Comm. 7. Maldonatus in cap. 12. Luc. v. 50. Confer hunc locum Apostolicum cum verbis Christi *Baptismo habeo baptizari.* Hanc interpretationem ex professo confirmat in Disput. de Baptismo tom. 1. pag. 75. 8. Benedictus Justinianus fatetur, illorum explicationem, quasi Paulus agat de solitudine illà, quã animæ piorum suffragio juvantur, esse *coactam* & tamen communem errorem sequens, interpretationem de metaphoricò Baptismo retinet. 9. Thomas in h. l. *Ut per hoc, quod dicit, mortuis, intelligantur opera peccati, quæ sunt mortua, quia carent virtutibus, & donant ad mortem. Et secundum hoc plana est litera. Quid scilicet facient illi, qui baptizantur pro mortuis, id est, pro peccatis ablendis, si non sint vitam gratiæ habituri?* Eandem expositionem amplectitur Contarenus Cardinal. (Bellarminus & Salmero hanc interpretationem refellunt: nobis sufficit, Thomam hic non vidisse purgatorium.) 10. Gagneus Doctor Sorbonæ, Prædicator ac Elcemosynarius Regis in cap. 15. Act. accipit quidem *baptizari* pro affligi, interim purgatorium non elicit ex hoc loco vel ex hac baptizandi significatione. 11. Cardinalis Baronius tom. 1. Annal. ann. 57. sect. 165 & 166. hujus loci mentionem faciens, videtur in eorum opinionem inclinare, qui crediderunt, *Apostolum loqui de quibusdam hereticis, contra quos resurrectionem ex ipsorum Ceremoniis, licet à se non prebatis, defendat, ut Epiphanius, Chrysostomus & Terullianus.*

Argum. 14. Phil. 2. v. 10. *In nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, terrestrium & inferorum. Per nax Jovius intelliguntur anima in purgatorio. Qui enim in gehenna sunt, non flectunt Christo genua.* Reffensis Episcopus art. 17. col. 7. 9. Eccius in Enchir. 100.

loc. de Purgat. pag. 219. Canisius in opere Catech. q. 9. de poenit. pag. 309. Peltanus, Fevardentius, Thyraus, Stotanus & alii. Resp. 1. Thomas de Aquino lect. 3. in cap. 2. Phil. per τὰς κατάχθονίας intelligit *Damonas*. Eodem modo exponunt Haymo, Lyranus ac Lombardus in illum locum. Suarez tom. 3. in 3. Disp. 43. & Benedictus Justinianus ac Jacobus Tirus in cap. 2. Philipp. 3. Bellarminus ipse non multum tribuit huic purgatorii fulcro. *Per illud infernorum*, inquit lib. 1. de Purgat. cap. 4. *non improbabiler accipiuntur Damonas*. 4. Idem Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 6. & eum secutus Pazmannus in Hodeg. Peltanus de Purgat. cap. 6. fatentur *incertum esse, an infernus sit in centro terra, an verò in eo loco, ubi peccarunt anima*. (Quomodo ergò ex vocabulo κατάχθονίας purgatorium evidenter probare poterunt?) 5. Schoppius in Apologet. cap. 6. fol. 85. scribit, *argumentum hoc esse parum efficax ad asserendum purgatorium*. Non utuntur sufficiente enumeratione. Constituunt enim etiam *puerorum limbum infra terram*, cujus tamen hinc nullam habent rationem.

Argum. 15. 2. Tim. 1. v. 16. *Det misericordiam Dominus Onesiphori domui, quia saepe me refrigeravit*. v. 18. *Det illi Dominus invenire misericordiam à Domino in die illa*. Ex hoc loco Fevardentius in Theomach. *Purgatorium* colligit. Resp. 1. Benedictus Justinianus in Comment. statuit, hunc Onesiphorum fuisse post Timotheum Episcopum Ephesinum, utique ergò eum adhuc in vivis esse oportuit. *Hunc*, inquit, *fuisse Ephesinum, ejusque deinde urbis Episcopum perhibent, quamquam Dorotheus Corona illi Episcopatum adscribit*. 2. Justiniano suffragatur Salmero. (Atqui tum, cum hæc scriberet Apostolus, Ecclesie Ephesinae Episcopus erat Timotheus. Timoth. 1. v. 3. cap. 3. v. 15. inde Salmero in hunc loc. super verba, *Quanta Ephesi mihi ministravit, tu melius nosti*. Quomodo ergò potuit Onesiphorus esse mortuus, cum Paulus hæc scriberet, si post Timotheum fuit Ephesinus Episcopus?) 3. Posset quis ex eodem principio concludere, Paulum orasse pro animabus defunctorum ex inferno liberandis, quia Onesiphori majores fuerant *Ethnici*. At consequens hoc Pontificii non admittunt. 4. Verba illa, *Det illi Domine*

Dominus invenire misericordiam à Domino in die illa, Ipsimet Pontificii Interpretes referunt ad diem Universalis iudicii, in quo purgatorium ex ipforum hypothefi penitus extinguetur. Salmero in hunc loc. *In die illa, scilicet iudicii postremi.* Benedictus Justinianus in hunc loc. *Quod addit, in illa die, refertur ut explicat Chrysostomus, ad diem extremi iudicii.* Cajetanus in hunc loc. *Orat pro aeterna retributione in die iudicii.* Sequuntur hac in parte Thomam in h. l. sic commentantem: *In illa die, in qua scil. Dominus iudicabit omnes.*

Arg. 16. 1. Petr. 3. v. 19. *In quo & his, qui in carcere erant, Spiritu veniens predicavit, qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë, cum fabricaretur arca. Hic agit Apostolus de quorundam animabus peccatricibus, ab hoc mundo profectis, & in altero seculo detentis carcere & pœnis, quas Christus visit, eis evangelizavit, ipsasq; ex carcere liberavit.* Turrianus lib. 4. pro Epist. Pont. contra Magdeb. cap. 14. pag. 465. Fevardentius lib. 12. Theomachia cap. 9. num. 1. & 2. Tirinus in 1. Pet. 3. Resp. 1. Bellarminus lib. 4. de Christo cap. 13. ac Salmero in illum loc. per *φυλακήν* intelligunt *limbum Patrum*, non purgatorium. 2. Mendoza in controvers. Theol. quæst. 1. pag. 73. nec limbum, nec purgatorium, sed ipsum *infernum* intelligit. 3. Lorinus in hunc loc. sic commentatur: *Improbabile est, illas animas tamdiu (à temporibus usque Noë) in purgatorio fuisse. Est item incertum, an Christus tunc aliquas animas eduxerit de purgatorio.* 4. Salmero in Comment. h. l. cum dixisset, quosdam ex Catholicis de purgatorii carcere verba Petri interpretari, subjungit, *Sed ex falso hoc sensu &c.* 5. Bellarminus d. l. scribit, hunc locum Petrinum semper *obscurissimum fuisse habitum.* Similiter Salmero ibid. (Atqui ex loco obscurissimo & variis interpretationibus exposito non potest controversum fidei dogma probari.) 6. Benedictus Arias Montanus in h. l. intelligit de prædicatione, Noë ac iis qui in arcâ inclusi factâ. 7. Jacobus Payva Andradius lib. 2. Defens. fidei Trident. observat, in textu esse *ἄνθρωποι existentibus*, non verò *erant*. Hinc infert, *Christum, qui jam dudum in Spiritu advenerat, prædicasse Spiritibus illis, qui jam in inferno pœnas sue incredulitatis meritas luunt, quod*

justis Noe arcam edificantis admonitionibus credere noluerint. (Sequitur hac in parte Bedam, qui eandem expositionem amplectitur.) Sed quoque 8. Thomas part. 3. q. 52. artic. 2. ad 3. sequutus Augustinum.

Argum. 17. Hebr. 10. v. 25. Voluntariè peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis non relinquitur hostia pro peccato. Ex hoc loco, inquit Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 14. resp. ad 2. habetur argumentum insigne pro purgatorio. Nam statim additur adversativa particula, sed terribilis expectatio iudicii & ignis amulatio, qua consumtura est adversarios. Si enim iste ignis significaret solum ignem gehenna, sequeretur omnes, qui peccant post Baptismum, necessario damnandos, vel certè Paulum ineptè loqui. Similia de hoc dicto Hebr. 10. occurrunt apud Stapletonum part. 2. Promt. Cathol. pag. 282. Resp. 1. Ignis purgatorii non consumit, sed purgat, ac animæ in purgatorio æstuentes non expectant terribile iudicium, sed potiùs latam ex illo igne liberationem, ut nos docent Pontificii. Quà ergò veritatis species ad purgatorium hic locus accommodari potest? 2. Bellarminus ipse lib. 1. de Verbo Dei cap. 17. resp. ad 3. argum. docet, Apostolum non loqui de quocunque peccatore, sed de eo, qui peccat in Spiritum sanctum, hoc est, qui voluntariè oppugnat cognitam & exploratam veritatem. 3. Eadem est sententia Gregorii de Valentia, Vasquez, Ribera & Jacobi Tirini. Et hanc ipsam 4. Cornel. à Lapide in Comment. Hebr. 6. & 10. latè probat. (Stante hac hypothese, in famum abeunt, quæ pro accendendo igne purgatorio ex hoc loco eliciuntur.) 5. Apostolus loquitur de tali igne, qui devoraturus sit adversarios. Atqui ignis purgatorii non ipsos peccatores, sed tantùm peccata devorare fingitur.

Argum. 18. 1. Johan. 5. v. 16. Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat & dabit ei vitam peccantibus non ad mortem. Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, ut roget quis. Peccatum ad mortem est peccatum finalis desperationis. Quare cum non vult D. Johannes, ut pro eo, qui in eo peccato è vita decessit, oretur, certè hoc ipso significat, pro iis, qui aliis peccatis admissis ex hac vita discedunt, utiliter & bona cum spe orari posse, ut scilicet ab eiusmodi peccatis, si quid illis præterea expiandum in illis
super-

superest, penitus exolvantur, posito quidem, quod in gratia aliqui discesserint. Rossensis artic. 37. col. 719. Gregorius de Valent. lib. de Purgator. cap. 3. p. 279. Canisius in opere Catech. q. 9. de pœnit. p. 308. Viguierius cap. 16. Inst. Theol. §. 4. v. 28. &c. Peltanus, Slotanus, Salmero & alii. Resp. 1. Lyranus in h. l. accipit de oratione pro viventibus. Similiter 2. Erasmus ad h. l. p. 618. 3. Cajetanus Jentac. 8. q. 3. agnoscit, *Apostolum loqui de precibus, quæ pro viventibus funduntur, non pro defunctis.* Similiter 4. Bartholomæus Petrus in Supplem. Comment. Guilielmi Estii 1. Iohan. 5. v. 16. 5. Lorinus in h. l. sic commentatur: *Probabile arbitror, sermonem hic esse tantum de peccatis vivorum, & non de statu jam mortuorum cum mortali peccato.* (Atqui hoc non esse probabile, sed certum, constat ex verbis ipsius Iohannis. Qui viderit *ἀμαρτάνοια* &c.) 6. Iacobus Tirius in Comment. h. l. *Qui scit, fratrem suum peccare, dummodò peccatum non sit ad mortem, id est, dummodò non inducat certò, certitudine morali eternam mortem, eò quòd sit quasi insanabile, seu incorrigibile, petat pari fiducia spiritualem vitam gratiæ reddi tali fratri, & dabitur ei.* (Atqui vita gratiæ spiritualis post mortem fratri non redditur. Ergò non loquitur Iohannes de precibus pro defunctis.)

Argum. 19. Apoc. 5. v. 3. & 13. mentio fit *creaturarum sub terra, per quas non possunt alii intelligi, quàm qui sunt in purgatorio, quia damnati non dant benedictionem Deo, ac Patres non amplius erant in limbo, cum Johannes hæc scriberet.* Bellarm. lib. 1. de Purgat. cap. 8. Salmero tom. 14. Disp. 25. p. 222. Costerus cap. 16. p. 493. Canisius in opere Catech. q. 9. de Pœnit. p. 309. &c. Resp. 1. Bellarminus ipse non multum tribuit huic purgatorii fulcro. Sic enim scribit d. l. *Ueniunt nostri hoc loco, sed tamen non videtur multum urgere.* Confer. idem ibi plurib. 2. Idem Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 6. fatetur, *ab Ecclesiâ Romana nondum esse definitum, ubi sit purgatorium, an super, vel subtus terram.* ac Maldonatus dicit tomo 2. Disp. de Sacram. p. 171. *de purgatorii loco nihil certi colligi posse ex Scripturis.* (Quomodo igitur per creaturas *subtus terram* existentes infallibiliter intelligi possunt animæ in purgatorio?) 3. Lyranus in Comm.

h. l. per creaturas subtus terram intelligit *Dæmonas*. (Fevardentius d. l. hanc expositionem insectatur: sed approbat eam Blasius de Viega in cap. 5. Apoc. sect. 2. p. 238. sic scribens: *Flentem Johannem, quòd nullus neque in terra, neque in cælo, neque subtus terram, id est, neque Angelus, neque homo, neque Dæmon, librum illum, quem viderat, posset respicere, nedum aperire, unus è viginti quatuor Senioribus animavit.* Iacob. Tirinus in Comm. agnoscit, Gregorium & Rupertum per eos, qui sunt subtus terram, intelligere *Dæmones* ac damnatos, & addit: *Coguntur enim omnes extortâ confessione, vel saltrem concessione, tam Christum, quam Deum pro Domino suo agnoscere ac revereri.* Similia habent Lyra ac Pererius ibid. 5. Per creaturas *subtus terram* Ambrosius & Theodoretus intelligunt *mortuos*. Huic expositioni obvertunt Pontificii, quòd mortui negantur *Deum laudare* Psal. 6. vers. 6. Resp. Ipsimet Pontificii Interpretes agnoscunt, non negari absolute confessionem in inferis, sed tantum *laudari* &c. Lorinus in Psal. 6. *Non est ex mortuis ullus, qui apud viventes agat memoriam tui, non in inferno, sepulchrove, qui celebrare apud mortales nomen tuum possit.* Confer. Cornelius Jansenius ibid.

Argum. 20. Apoc. 6. v. 9. *Sub altari vidi Johannes animas Martyrum, clamantes vindictam contra interfectores suos.* Resp. 1. Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 6. dicit, *Ecclesiam Romanam nondum desinuisse, ubi sit purgatorium.* At si hic locus de purgatorio ageret, sciretur purgatorii locus. 2. Idem Bellarminus lib. ejusd. cap. 1. 9. Hæc sententia &c. negat, *Martyres venire in purgatorium.* At hic locus agit de Martyribus. 3. Pontificii dicunt, *animas in purgatorio torqueri igne, qui solâ duratione ab infernali distat.* At hæ animæ nihil de tormentis conqueruntur. 4. Blasius de Viega in cap. 6. Apocal. comm. 4. sect. 8. per aras martyrum intelligit loca, ubi corpora martyrum sepulta. Postea subjungit ex Gregorio lib. 2. moral. c. 6. *Magnum earum clamor, magnum est desiderium tam resurrectionis, tum judicii.* (Nihil hîc de purgatorio audimus.) nec de eodem quicquam. 5. Jacobus Tirinus in h. l.

Argum. 21. Apocal. 15. v. 2. *Et vidi tanquam mare vitreum, mixtum igni, & eos, qui vicerunt bestiam & imaginem ejus & numerum*

merum nominis ejus, stantes super mare vitreum, habentes cytharas Dei, & cantantes canticum Moſis ſervi Dei & canticum Agni. Mare illud adumbravit Baptiſmum. Admixtio ignis non tantum denotat afflictiones temporales, ſed ipſum unam ignem purgatorium. Fevardentius lib. 12. Theomachia cap. 10. n. 5. & ſeqq. Reſp. 1. ex Bellarmino lib. 2. de Verbo Dei cap. 3. Ex ſolo ſenſu literalis petuntur firma argumenta 2. Gloſſa interlinearis ad h. l. ſic annotat: *Mare vitreum, quia in eo baptizatis datur Spiritus ſanctus.* Eodem modo exponit Lyranus ibid. 3. Blaſius de Viega in Comm. Apocal. pag. 746. accipit de Victoribus AntiChriſti. 4. Ribera ad n. l. n. 2. de adſectis AntiChriſti. 5. Jacobus Tirinus ad hunc locum. *Mare vitreum, cryſtallinum, pellucidum eſt cœlum empyream, myſtum igne, id eſt, coruſcum ſplendore divinae præſentia, & fervens ardore caritatis Sanctorum.* (In cœlo autem eſſe purgatorium, nemo dixerit.)

3. Patres magno numero citant pro aſtruendo purgatorio. Origenem, Nyſſenum, Nazianzenum, Theodoretum, Oecumenium, ex Græcis; Tertullianum, Cyprianum, Ambroſium, Hieronymum, Auguſtinum, Eusebium Emiſſenum, Gregorium, ex Latinis. Reſp. 1. Origenis autoritatem ipſimet paſſim repudiant. Gretſerus lib. 2. de jure & more prohibendi libros noxios cap. 10. *Fuit Origenes olim in ſynodo Synodis damnatus, & Gelafius Pontifex Tertullianum & Origenem, eſſi Patres valde antiquos, lege latã manibus orthodoxorum excuſſit.* Quinimò in hoc ipſo purgationis dogmate erroris ipſum accuſant. Bellarm. lib. 2. de Purgat. cap. 1. *Origenes ſine ullã excuſatione aut commodã explicatiõne tenuit, purgari debere tam bonos, quàm malos, uno Chriſto excepto, poſt hanc vitam.* Confer Sixtum Senenſem lib. 5. Bibl. annot. 131. 2. De Nyſſeno Græci in ſua Apolog. ſcribunt, quod reſtitutionem omnium adeoq; etiam dæmonum adſeruerit. 3. De Theodoret, quem citat Thomas in Catena, Græci dictã Apologiã negant, quicquam de purgat. illum habere. 4. Ambroſium, Hilarium, Hieronymum, Lactantium, Rupertum Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 1. numerat inter eos, qui ſtatuerunt, omnes animas ignis divini paſſuras examẽ, eſſi non omnes cruciatum. Primus, inquit, error fuit, purgari debere poſt hanc vitam tam bonos, quàm malos, uno Chriſto

sto excepto. Hæc sententia solet tribui Alcinno: sed videtur non esse ejus solam, sed multorum Patrum. Postea illorum nomina subjicit. (At si in hoc ipso purgationis dogmate erroris peraguntur, quomodo testes veritatis poterunt statui?) 5. Turrianus præfat. Græcâ in Διαταγὰς Clementis locum Nazianzeni, quem pro purgatorio ex orat. in sancta lumina Bellarm. adducit, fraudis Origenistica suspectum quibusdam visum fuisse memorat. Adde, quod Nicetas in orat. Nazianz. in sancta lumina rectè moneat, *Nazianzenum de igne inferni loqui*. Confer dicta superius lib. 1. part. 2. cap. 13. n. 4. 6. Ipsimet Pontificii non amplectuntur omnia, quæ Patres de purgatorio tradunt. Alphonsus Mendoza in contr. q. 6. p. 77. adducit quosdam Patres, qui statuerunt, *damnatorum etiam poenas per suffragia viventium mitigari posse*, quam tamen sententiam ut falsam repudiat p. 481. Conf. Gregor. de Valent. lib. de Purgat. cap. 5. p. 281. (Quod si ergo Pontificii non existimant, in omnibus se teneri ad assensum præbendum Patrum dictis: utique nec nos ad eorum expositiones atque opiniones absolutè & simpliciter astringere debent.) 7. Ex illis Patrum scriptis testimonia pro purgatorio sæpiùs afferunt, quæ alii ex ipsis Pontificiis repudiant & supposititia esse agnoscunt. Primum ex Patribus testimonium Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 10. producit ex *Constitutionibus Clementis*. Sed eas inter *Scripta Apocrypha* ab omnibus numerari tradit Baronijs tom. 2. ad annum 102. & fateatur ipse Bellarminus lib. de script. Ecclesiast. p. 59. & lib. 2. de Rom. Pont. cap. 2. Sic idem Bellarminus lib. 1. de Purg. c. 10. Campianus rat. 5. & Anglo-Rhemenses in c. 17. Act. v. 43. adducunt testimonium *Dionysii Areopagita* de Hierarch. Eccl. Sed librum hunc non esse genuinum Dionysii illius Areopagita, cujus in Actis Apostolicis fit mentio, & cujus nomen præ se fert factum, sed scriptum supposititium, testantur Sixtus Senensis lib. 6. annot. 219. Cajetanus & Erasmus in cap. 17. Actor. Sic idem Bellarminus d. 1. purgatorium probat ex Homil. 3. de Euphania *Eusebii Emiffeni*. Sed Homilias illas supposititias esse, docent Sixtus Senensis lib. 4. Biblioth. tit. Eusebius; ac Baronijs ad annum 441. Sic idem Bellarminus purgatorium probat

ex

ex libro *Damasceni* de illis, qui in fide migrarunt. Sed hunc librum non esse *Damasceni* asserit, ac proinde testimonium ex eo adductum rejicit idem *Bellarminus* lib. 2. de Purgat. cap. 8. Plura hujus generis occurrunt in iis, quæ lib. 1. part. 2. c. 13. adduximus. 8. Talia Patrum dicta pro astruendo purgatorio afferunt, quæ de alio igne, quàm purgatorii Pontificii igne agunt. ceu patet ex collat. 1. 1. *Bell. de Pur. c. 10. cum ejusd. lib. de Purg. c. 1. §. Adde. it. 1. 1. de Purg. c. 10. cum Sixto Senensi l. 5. Annot. 171. it. Bellarm. l. 1. de Purg. c. 6. cum Sixto Senensi l. cit. 9. Adduximus superius confessionem quorundam Pontificiorum, quod apud Patres antiquissimos, Græcos præsertim, nulla purgatorii mentio fiat. (Quomodo igitur ad unanimum Patrum consensum provocare possunt?) 10. Interdum adducunt talia Patrum dicta, quæ alii fatentur esse corrupta, *Bellarminus* lib. 2. de Purgator. cap. 6. adducit dictum *Theodoret* in scholiis 1. *Corinth. 3. Hunc ignem purgatorium credimus.* Sed *Sixtus Senensis* lib. 6. annot. 258. verba illa nec in *Græcis*, nec in *Latinis Theodoret* Commentariis extare asserit. Idem *Bellarminus* lib. 2. de Purgator. cap. 11. in loco *Gregorii* agnoscit quoddam mendacium *Scriptorum*. Sed ei contradicit *Pineda* in cap. 20. *Jobi v. 26. 11. Plerosque Patrum* nullum omninò agnovisse purgatorium, quale Pontificii agnoscunt, probamus hoc modo. *Suares* tom. 2. in *Thom. p. 3. q. 59. artic. 6. sect. 1. §. Veruntamen &c. sic differit: Qui opinantur, animas hominum non judicari in morte, nec præmium, nec poenam recipere, sed reservari abditis locis usque ad judicium Universale, consequenter dicunt, eas non purgari, donec facta est generalis resurrectio & judicium, ex quo satis consequenter dicere potuerunt, purgandos esse homines igne conflagrationis.* Subsumo. Plerique Patres hoc opinati sunt, ut probavimus lib. 1. part. 2. cap. 13. n. 5. §. 6. ex *Sixto Senensi* lib. 6. *Biblioth. annotat. 345. Stapletono* lib. 1. de autorit. *Script. cap. 5. §. 2. Valquez* tom. 1. in *Thomam Disput. 19. cap. 1. n. 1. Conclusio* sponte emergit. Ergò plerique Patres statuunt, animas non purgari, donec facta est generalis resurrectio. 12. Pontificii unanimum Patrum consensum ad fidei dogmata stabilienda, & infallibilem *Scripturæ* expositionem requirunt. (Sed non possunt.*

upta)

possunt pro purgatorio consentientes Patrum sententiæ & expositiones proferri.)

IV. Rationes. Primò, ab orationibus pro defunctis. Si est traditio Apostolica, orandum esse pro defunctis, quis non advertat, continuo inde sequi, animas quorundam post hanc vitam esse in pœnis temporalibus, & per consequens dari purgatorium? Nam non oratur pro illis, qui sunt in cœlo, nec pro illis, qui sunt in inferno. Bellarminus lib. I. de Purgat. cap. 9. 10. & 15. Canis. in opere catech. q. 9. de pœnit. pag. 303. Costerus in Enchir. cap. 16. pag. 497. & alii complures. Resp. 1. Innocentius III. c. cum Marthæ, §. ult. ext. de celebrat. Missarum sic loquitur: *Nonnulli antiquiores crediderunt, beatorum gloriam semper usque ad extremum Dei iudicium augeri posse, indeq; colligebant, licere ad Deum preces fundere pro gloria illius sanctorum incremento.* Alphonsus Mendoza in controvers. Theol. q. 6. p. 480. *Quidam dixerunt, preces viventium prodesse mortuis ad augmentum gloria.* (Ergò ex precibus pro defunctis non statim probatur purgatorium. In Liturgia Chrylostomi etiam oratur pro sanctis defunctis. Offerimus tibi hunc rationalem cultum pro Patriarchis, Prophetis, Apostolis, quàm orandi pro Apostolis & Martyribus formam in Ecclesia Rom. meritò per consuetudinem exolevisse, scribit Mendoza in controvers. Theol. q. 6. Schol. p. 492. Epiphanius hæresi 75. testatur, quod oraverint pro justis & peccatoribus, ubi nomine peccatorum intelligit manifestè impios, ut seipsum declarat. Damascenus in sermone de defunctis probat aliquot exemplis, etiam pro damnatis rectè orari. Quòd si Pontificii nolunt obligari his veterù dictis & exemplis, nec nos illis astringere possunt; ac si etiam pro sanctis & manifestè impiis olim orarunt, utiq; ex precibus pro defunctis non statim probari potest purgatorium.)

2. Ludovicus Nogarola de Apostol. instit. tradit. 32. *orationes pro defunctis fatetur, non tam ex Scriptura esse, quàm ex traditione, quod confirmari potest ex Caroli Magni lib. 2. de Imag. cap. 31. ubi orationem pro defunctis vocat Ecclesiasticam constitutionem.* Idem dicit: *Secundùm Ecclesiasticum usum poscimus veniam nostris.* Quin & ex Epiphanio hæresi 75. contra Etianos, & qui eo antiquior est, Tertulliano lib. de coron. milit. cap. 4.

(Atqui

(Atqui ostendimus superius, lib. 1. part. 1. cap. 1. quosdam ex ipsis Pontificiis agnoscere, quòd articuli fidei ex *Scriptura* probari debeant.) 3. Vincentius in *Speculo* lib. 25. cap. 82. sic habet: *Presbyter die obitus sui trigesimo apparuit amico suo, preces, jejunia & eleemosynas vivorum nihil prodesse mortuis, asserens, quòd Dei judicia sint immutabilia.* (Quòd si preces defunctis nihil profunt, utique ex illis non potest probari purgatorium.) 4. Agnoscunt ipsimet Pontificii, plurimis ex veteribus fuisse persuasum, animas detineri in locis quibusdam, expectantes diem iudicii ultimi, id est, divinam de seipsis sententiam, destitutas adhuc beatificà visione Dei, ut ostendimus lib. 1. part. 2. cap. 13. membro 5. §. 6. Hæc etiam fuit ipsis causa orandi pro mortuis, non purgatorium. Nam in purgatorio tormenta sunt præsentia, à quibus postulantur animæ liberari: deinde non expectatur ultimi iudicii dies, imò nulla alia sententia, sed duntaxat præstitutum tempus, quo exacto, nullà novâ interveniente cognitione evolatur in cœlos. (Atqui sententiam illam veterum Pontificii agnoscunt, esse erroneam. Ecceur igitur orationes pro defunctis eidem superstructas nobis objiciunt?) 5. Alphonsus de Castro responsurus ad argumentum, quòd Ecclesia pro defunctis sic oret: *A porta inferi erue Domine animas eorum.* scribit inter alia, non semper dubitari de illis, quæ petuntur. (Ergò quamvis pii veteres certi fuerint, in fide Christi defunctos esse cœlestis gaudii participes factos, orare tamen poterant, ut Deus eos cœlestis gaudii participes faceret.) 6. Georgius Cassander in consultat. cap. de iterat. Missarum pag. 1003. concedit, quòd preces piorum veterum pro defunctis non fuerint *satisfactiones* pro peccatis defunctorum, nec *redemptiones* animarum ex purgatorio, sed publicæ *celebrationes* & *obsignationes* divinarum promissionum, *consolationes* lugentium, *declaraciones* piorum affectuum erga defunctos &c. quo modo etiam Dionysius in Hierarch. Eccles. part. 2. cap. 7. veterum consuetudinem interpretatur, ὁ ἱερεὺς, inquit, πρῶτον τὰ ἐκεί τῶν αἰῶν θεῶν ἐν χαριστήριον ἐυχῆν, Pontifex primùm precem gratiarum actoriam proferebat; deinde οἱ λειτουργοὶ ministri promissiones de resurrectione recitabant, & postea ministrorum primus dimittat

Bbb

tedae

rebat Catechumenos sanctosq; defunctos, & nuper mortuum pari lan-
 datione prosequeretur & hortabatur, ut & sibiipsis beatam in Chri-
 sto consummationem precarentur: Denique o iegapxns precem sacra-
 rissimam super defuncto peragebat, & post orationem ipse Pontifex
 eum, qui obdormiverat, salutabat, & qui post illum astabant reli-
 qui omnes, formulis illis usi, Vale & salve: aeternum salve: Cujus rei
 etiam luculentum testimonium esse potest illud Augustini lib. 9.
 Confess. cap. 13. orantis pro matre sua defuncta. Credo, inquit,
 quod jam feceris, que rogo, sed voluntaria oris mei approba Domi-
 ne. Ambrosius in orat. de obitu Valentin. Imperat. pollicetur,
 se pro Imperatoribus oraturum. Nulla dies, inquit, vos silentio
 prateribit: nulla nox non donatos aliquam precum mearum contexio-
 ne transcurrer. At num Valentianum purgatorii pœnis ob-
 noxium putabat? minimè verò, dicit enim paulò antè Creda-
 mur, quia ascendit è deserto, id est, ex hoc arido & inculto loco ad
 illas florulentas delectationes, ubi cum fratre conjunctus, æterna vi-
 ra fruatur voluptate. In orat. de obitu Theodosii inquit: Ma-
 net ergò in lumine Theodosius, & sanctorum caribus gloriatur. Nihilo
 tamen minùs pro iis orat. Da, inquit, requiem perfectam seruo
 tuo Theodosio, requiem illam, quam preparasti sanctis tuis &c. 7. Sal-
 mero tom. 14. Disp. 25. p. 220. §. Secunda &c. sic differit: Mi-
 nùs solida consequentia est. Pro aliquo oratur. Ergò est in purgatorio,
 quia sæpè preces sunt pro eo, qui punitur in gehenna, quando-
 quidem animarum status & conditio in certa nobis relinquitur.
 Confer. idem Disputat. 26 pag. 235. §. Stapletonus part. 2.
 Prompt. Cathol. pag. 285. hoc habet: Recentiores isti Græci schi-
 smatici hujusmodi locum (purgatorii) agnoscere nolunt, pro defun-
 ctis tamen fidelibus nihil minùs orant. (Ergò preces pro defunctis
 non statim inferunt purgatorium.) 9. Bellarminus lib. 1. de
 beat. sanctor. cap. 2. §. 1. adducit locum Innocentii III. c. Apo-
 stolicam ext. de Presbyt. non baptizato, ut probet, fideles ante
 diem iudicii visione Dei frui. (Atqui idem Innocentius pro eo-
 dem Presbytero, quem cœlestis patrie gaudium adeptum esse asse-
 rit, preces & oblationes fieri, ibidem jubet. Quòd si ergò Bellar-
 minus Innocentii autoritate stare velit, agnoscere cogitur,
 ex precibus pro defunctis non posse probari purgatorium.)
 10. Idem

10. Idem Bellarminus lib. 2. de Purgator. cap. 5. §. Verùm, ista &c. Orationem illam, quæ in sacrificio Missæ recitatur, *Domine Jesu Christe, Rex gloria, libera animas omnium fidelium defunctorum de pœnis inferni & de profundo lacu &c.* explicat de liberatione à rigore extremi judicii. (Atqui eodem modo ad orationes veterum pro defunctis respondere possumus, quòd scilicet beatam corporum resurrectionem & liberationem à rigore extremi judicii, non liberationem ex purgatorio respiciant. 11. Alphonsus de Castro lib. 12. advers. hæres. fol. 264. sic differit: *Sapissimè petuntur illa, quæ certò sciuntur eventura, ut petuntur: & hujus rei plurima sunt testimonia &c.* Idem statuunt Bellarminus lib. 2. de Purgator. cap. 5. §. Duæ igitur &c. (Pari ratione non frustrà oratur pro resurrectione gloriosa piè mortuorum, licet credamus & sciamus, illos certò ad vitam resurrecturos, ac proinde ex precibus pro defunctis non statim sequitur Purgatorium.) 12. Idem Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 8. §. ultimò. *Liturgiam Chrysostomi, in quo oratur pro Apostolis & Martyribus, sic explicat: Offerri pro sanctis & Martyribus, non ut remittantur eis peccata, sed ut gratia agantur, unde nominat sacrificium gratiarum actionis, ac habet pro oblatione non propitiatoria, sed Eucharistica.* (Eodem modo preces veterum pro defunctis explicare possumus, quòd non fuerint satisfactorie, vel propitiatorie pro defunctorum peccatis expiandis, iisdemque ex purgatorio liberandis, sed Eucharisticæ & gratulatoriæ.) 13. Idem Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 18. §. 3. testis est, Orationem illam, quæ in antiquis Missalibus in die S. Leonis, dicebatur, *Annue, quæso, Domine, ut anima B. Leonis hæc profit oblatio, etiam hodie, quamvis paululum immutaram in secreta Oratione in eodem festo à Sacerdote in Rom. Ecclesia dici, & ad argumentum ex ea petitum respondet §. 16. fortasse peti gloriam corporis, quam habebunt sancti in die resurrectionis.* Stante hac responsione, ex precibus pro defunctis non potest probari purgatorium. 14. Peltanus de Purgat. cap. 9. pag. 341. adducit orationem Clementis Romani lib. 6. Constitut. Apostol. ex quâ videre est, quòd veteres orârunt etiam, pro illis, quos in alteram vitam, adeòque in statum æternæ

felicitationis & gloriæ jamdum translatos crediderunt.) 15. Denique Pontificii non consentiunt in quæstione de oratione pro mortuis. Pleiſq; enim statuunt, eam ex traditione ἀγνάτωρ descendere. Sed Tyskivitiſ in Theol. Antilogica eam deducere conatur ex Thren. 2. v. 19. *Eva ad eum (Deum) manus tuas pro anima parvulorum, qui defecerunt in fame, in capite omnium compitorum.* Sed Resp. Jeremiam ibi de vivis agere, non de mortuis. Cornelius à lapide in h. l. quidem addit. *Quare minùs rectè hæc aliqui referunt ad preces pro animabus existentibus in purgatorio, quod hinc probare contendunt, cum alia clara argumenta suppetant.*

Ratio 2. à reliquiis peccati originalis. *Reliquie peccati originalis semper hærent in renatis, quamdiu vivunt, juxta Protestantium hypothefin. At in cœlestem Hierosolymam nihil intrabit coinquinatum Apoc. 21. v. 27. Ergò anima à peccati originalis reliquiis in purgatorio expurgande.* Becanus tom. 2. opusc. 10. cap. 1. lib. 1. Manual. cap. 8. n. 49. Peltanus de Purg. cap. 10. pag. 356. &c. Resp. 1. *Infantes statim post Baptismum decedentes & Martyres, ex hypothefi Pontificiorum, non veniunt in purgatorium. At illi non minùs, quàm reliqui homines peccati originalis fomitem ac reliquias adhuc circumgestant.* 2. *Inde Bellarminus libr. 2. de Purgat. cap. 9. §. Alter error &c. negat, Pontificios propter fomitem purgatorium statuere.* 3. *Salmero tract. 14. Disput. 26. pag. 228. disputat, per infirmitates & dolores mortis quos quisque fidelis patienter in fide & caritate tolerat, purgari animam à reliquiis peccati.* Cum quo consentit Costerus in Enchirid. art. 16. pag. 492. (*Ergò propter reliquias peccati originalis non est opus introducere purgatorium.*)

Ratio 3. à reliquiis peccatorum venialium. *Fieri potest, ut homo cum solis venialibus peccatis ex hac vita decedat, à quibus post hanc vitam ante ingressum in regnum cœlorum purgandus. Ergò datur purgatorium.* Bellarminus lib. 1. de Purgator. cap. 11. Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. n. 45. Stapleton. part. 2. Promt. Cathol. p. 278. &c. Resp. 1. *Repetimus dictum Salmeronis, quòd per infirmitates & dolores mortis, quas quisque fidelis patienter in fide & caritate tolerat, anima purgetur à reliquiis peccati.* (Ergò, ut

gò, ut

gò, ut propter originalis peccati reliquias non opus est introducere purgatorium, ita quoque ex peccatorum actualium reliquiis illud probari nequit. Addit quidem Salmero, non esse prorsus certum, an quisq; fidelis in totum purgetur, ut Lazarus; an ex parte, ut reliqui omnes, qui hinc decedunt, ac verosimilius & probabilius esse, non semper, nec necessariò omnes peccati reliquias in morte exolveri. Sed quilibet videt, ipsum petere principium. Quando enim id ipsum probare debet, subjungit, quoniam si omnia expurgaret mors, frustra esset purgatorium, frustra essent orationes & oblationes vivorum pro defunctis &c. Huc referrì potest, quòd Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 9. §. Credibile &c. concedit, reliquas propensiones ad malum tolli per primum actum contrarium anime separatae, quem statim à separatione elicit; quòdq; Petrus à Soto in assertione fidei Catholicae fol. 80. statuit, purgari multos à leviorib. peccatis ipso mortis cruciatu. 2. Martyres, ex hypothesi Pontificiorum, non veniunt in purgatorium. At fieri potest, ut ipsi quoque cum reliquiis peccatorum venialium moriantur. 3. Pontificii statuunt, poenitentiam virtualem sufficere ad remissionem peccatorum venialium. Ita dissertè Baldvinus Junius in Manuali Theologico libr. 18. cap. 3. dogm. 8. Emanuel à Sa in Aphorismis pag. 330. Harphius libr. 2. myster. Theolog. cap. 2. p. 127. peccatum veniale per solam displicentiam remitti afferunt. (Jam verò nullus verè pius & fidelis moritur, qui non habeat virtualem illam poenitentiam. Ergò nullus verè pius & fidelis propter peccata venialia descendit in purgatorium.) 4. Peltanus de Purgat. cap. 6. p. 276. seqq. largitur, nullum peccatum veniale ut culpa est, ad purgatorium deferri, utique ergò ad venialium peccatorum culpam expiandam nullo opus erit purgatorio. 5. Inde Maldonatus tomo 2. Disput. de Sacramentis pag. 174 sic scribit: Non credo, verum esse, quòd dicunt aliqui, purgatorium esse factum à Deo propter peccata venialia. Nam cum Theologi doceant, quolibet bono affectu, & qualibet actione caritatis remitti peccatum veniale, quid opus fuisset ad remittenda peccata venialia facere purgatorium?

Ratio 4. à debito veniarum temporalium post culpam mortalem remissam. Cum reconciliantur Deo peccatores, non dimittitur

semper, cum peccato tota pœna temporalis, ac potest fieri, & sæpè fit, ut in tota vita aliquis non satisfecerit plenè pro temporali illa pœna. Ergò necessariò statui debet purgatorium. Bellarminus lib. 1. de Purgatorio cap. 11. Becanus lib. 1. Manual. cap. 8. n. 32. Gregorius de Valent. cap. 3. de Purgat. p. 279. &c. Resp. 1. Bellarminus lib. 1. de Purgatorio cap. 12. resp. ad 6. object. disputat, mortem latronis conversi durissimam potuisse justè in plenam satisfactionem reputari. Ergò etiam infirmitates & dolores, quos pii in morte sustinent, poterunt in plenam satisfactionem pro pœnis temporalibus reputari.) 2. Infantes baptizati ex hypothesi Pontificiorum, non veniunt in purgatorium. Iidem tamen multis calamitatibus, post remissam culpam sunt subiecti. Ergò ex illis calamitatibus, quibus fideles adulti post impetratam peccatorum remissionem subiecti sunt, colligi nequit, quòd sint obstricti ad debitum luendæ pœnæ temporalis, vel in hac vita, vel in purgatorio. 3. In articulo de pœnitentia ex quorundam Pontificiorum suffragiis ostendemus, nec pro culpa, nec pro pœna, à nobis Deo satisfieri posse. (Falsa igitur est hypothesi, quâ argumentum hocce nititur.)

Ratio 5. ex consequenti incommodo. Opinio, quæ tollit purgatorium, non solum falsa est, sed etiam perniciofa, siquidem homines socordes facit in peccatis cavendis & bonis operibus faciendis. Bellarminus lib. 1. de Purgat. cap. 11. &c. Resp. 1. Per inversionem. Opinio de purgatorio alit potius peccandi licentiam, quia tradit, ex flammis illis per aliorum suffragia, quæ ditiores facili negotio sibi comparare possunt, liberationem obtingere. Albertus Magnus de offic. Missæ tractatu 3. cap. 16. Toti possunt fieri suffragia pro uno aliquo, quòd statim in momento liberatur. Et ideo in hoc solo casu melior est conditio divitis, quàm pauperis, quia habet, unde suffragia fiant pro ipso. 2. Pontificii damnant errorem Novatianorum docentium, Christianis semel lapsis reditum non patere ad gratiam. (Atqui pro stabiliendo isto errore eodem modo quis argumentari posset, quòd opinio, quæ tollat assertionem Novatianorum, homines socordes faciat in peccatis cavendis.) 3. Rossensis art. 18. contra Lutherum scribit, in primitiva Ecclesia purgatorium non fuisse notum. (At in primitiva

mitiva Ecclesia vel maximè viguit pietas.) 4. Doctrina de Purgatorio desiderium moriendi in cordibus piorum extinguit, & vivificam consolationem ipsis adimit. Non diffitetur id omninò Bellarminus libr. 1. de Purgat. cap. 15. §. Ad illud. 5. Bellarminus libr. 1. de Indulgentiis cap. 14. §. Quartò requiritur & c. sic differit. *Sed hæc Cajetani sententia, ut est utilis & pia, quia excitat viventes ad bona opera, ita videtur minùs vera & ab omnibus passim refellitur.* (Si sententia quædam utilis & pia, excitans ad bona opera est minùs vera & ab omnibus passim refellitur, utique ex eo, quòd doctrina de purgatorio homines excitat ad bona opera, non potest inferri, quòd hæc doctrina sit vera.) 6. Doctrina de pœnis inferni æternis maximè reprimat studium peccandi. videatur Scribanus Instit. politico Christianæ cap. 27. p. 392.

Ratio 6. *ab exemplis eorum, qui in hanc vitam revocati.* Salmeron. tom. 14. Disp. 25. tale necit argumentum. *Constat ex Evangelio & Actis Apostolicis, multos fuisse ad vitam revocatos, ut puellam filiam Archisynagogi, adolescentem filium viduæ & Lazarum à Christo, Dorcadæ à Petro, Eutychem autem puerum à B. Paulo. Isti autem mortui ab inferno non sunt revocati, quia ab illo loco nullus evadit: nec etiam sunt à beatitudine jam adepta excitati, quia tunc resurrectio non esset beneficium, quod à cœlesti gloriæ dejecteret. Dicendum ergò est, locum medium Purgatorii fuisse, in quo post mortem ad tempus manserunt, donec redirent ad vivos post resurrectionem.* Idem argumentum urget Bailius Jesuita in Cartech. controvers. tract. 2. q. 43. Resp. 1. Lorinus in cap. 20. v. 10. quæstionem, *ubi fuerint animæ revocatorum in hanc vitam, vocat otiosam.* Ergò non tenemur ad eam respondere. 2. Pelletanus de Purgatorio cap. 10. argumentationem non necessariam esse, agnoscit, *cùm ex omnibus sedibus quidam remearint.* Vid. 3. de Dorcadæ Lorinus in Comment. Act. 9. 4. Bellarminus libr. 2. de Purgatorio cap. 8. statuit, *ex cœlo & inferno quosdam ad vitam revocatos fuisse.* Blasius Viegas in cap. 11. Apocal. Comment. 5. sect. 5. disputat. *opinionem illam, quæ Paradisum terrestrem jam non existere, sed aquis diluvii obrutum & planè dissipatum peruisse, atque adeo Enoch & Eliam in eo non esse statuit, esse*

esse probabilem, & divinæ literis consentaneam. Locum verò, ubi jam est Enoch, esse amœnissimum, sed nobis incognitum. (Quòd si ergò alio responso destituti Lazarum ac Thabitham in amœno illo loco detentos fuisse diceremus, donec in hanc vitam revocarentur, quid possent nobis curiosi isti disputatores opponere?)

APPENDIX HUIUS ARTICULI,

QUERELAS, CALUMNIAS ET OPINIONES ABSURDAS ET ERRONEAS ADVERSARIORUM COMPLECTENS.

I. QUERELÆ.

1. Pistorius in Hodeg. cap. 12. p. 545. *Infernale mendacium esse scribit, si quis ex Platonica Philosophia dicat Ecclesiam purgatorium didicisse.* Resp. Bellarminus lib. 1. de Purgator. c. 11. inter cætera purgatorii fundamenta recenset *communem opinionem omnium gentium*, ac nominatim meminit *Platonis*. Quinimò, ut Platonem magis suum faciat, Augustinum corrigi lib. 21. de Civitate Dei cap. 13. scribentem, *Platonicos nullas pœnas purgatorias, agnoscere post mortem.* Conf. Idem Bellarmin. l. 1. de Purgat. cap. 2.

2. Per calumniam sibi tribui conqueruntur, quòd pecunie aucupande causâ purgatorium tam acriter propugnent. Resp. 1. Johannes Fischerus art. 37. col. 725. captationem illam lucri non omninò diffitetur. 2. Salmero inter salutare purgatorii fines & effectus numerat *amplificationem cultus Dei ex legatis, qua pro Ecclesie sacellis instituuntur.* tom. 14. Disp. 25.

II. CALUMNIÆ. Generales.

1. Bellarminus lib. 4. de Eccl. cap. 9. §. Aëriani & c. conjungit nos cum hæreticis *Aërianis, propterea quòd negemus, orandum esse pro defunctis.* Conf. idem lib. 1. de Purg. cap. 2. Resp. 1. ex Alphonso de Castro adv. hæres. tit. Cibus, & tit. Nuptiæ ex Philastrio. *Tatianorum heresi adhasit Aërius, dicens: Non licere vesci carnibus.* Item. *Aërius in eo errore fuit, ut neminem ad communionem admitteret, nisi continentem.* (Ergò ob errores in dogmaticis

maticis Aërius hæreseos fuit damnatus, sicut Epiphanius d. l. memorat, Aërium fuisse Arianum in totum.) 2. Nec Theodoretus, nec Historia Ecclesiastica Aërianorum tanquam hæreticorum meminit, etsi ante Socratem, Sozomenum, Evagrium vixerit Aërius, quæ tamen eadem Historia Eccl. *Eustathianos* contemporaneos sæpè commemorat hæreticos. Epiphanius quidem hæresi 75. scribit, *Aërium docuisse, mortuis viventium preces non prodesse*, sed eam sententiam in Aërio ab Ecclesia antiqua, tanquam hæresin damnatam esse non dicit, eamque non ex ullo Scripturæ loco, quod fieri omninò oportebat, si res eò modò sese haberet, sed tantùm ex traditione à Patribus acceptâ refutat. August. de hæresibus c. 53. non affirmativè, sed dubitanter asserit, Aërium id docuisse. *Fertur, inquit, docuisse.*

2. Jodocus Ravenstein in Confut. Confess. Antwerp. probare vult, quòd *Purgatorium in Apologia Augustana Confessionis approbatum sit*, quo sine adducit c. 20. f. 116. hæc verba, & quidem majusculis literis descripta ex articulo de Missa. *Scimus, veteres loqui de oratione pro mortuis, quam non prohibemus. Cum igitur pro mortuis nihil à Deo ritè postulare possumus, si jam in æterna requie & pace constituti sint, manifestè constat, eos, pro quibus orationes ritè fiunt, adhuc retineri in loco aliquo, donec plenâ peccatorum remissione obtentâ ad quietem æternâ admittantur.* Hic lector aliud cogitare non potest, quàm Apologiæ esse omnia illa verba, cum ejus nomine à Ravensteinio citentur, & propterea majusculis literis exprimantur. Sed manifesta fraus est, cum hæc tantùm sint Apologiæ verba p. 74 *Scimus, veteres loqui de oratione pro mortuis, quam non prohibemus.* Conf. Dn. D. Meisnerum de Purgat. c. 9. p. 865 ubi plenius de hac fraude lectorem monet. Cæterùm, quando Apologia dicit, *nos non prohibere orationes pro defunctis*, tum non intelligit oblationem pro defunctis, quâ liberentur ex loco tormentorum, sed stylo veteris Ecclesiæ *vota*, quibus defunctis optamus requiem, de ipsorum beatitudine bene sperantes, & nos ad similem exitum cohortantes. Origenes lib. 3. in Job. *In fide morientium devotè memoriam agimus, tam illorum refrigerium gaudentes, quàm etiam nobis piam consummationem in fide postulantes.*

3. Fevardentius lib. II. Theomach c. 6. n. 16. *Nulli Protestantès utuntur religiosis Ceremoniis in funere suorum, nec majorem curam*

Ccc

impen-

impedunt iis, quàm si maleficorum corpora forent, quæ raperentur ad gemonias, vel brutorum cadavera; quæ in sterquilinia & locis congestiis traberentur. (Manifesta praxis contrarium testatur.)

4. Flavianus Monachus in lib. de Purgat. cap. 24. referente Bleffkeno in suo Refrigerio cap. 9. f. 71. Lutherani & Zwingliani suos mortuos, ut asinos aut mortuos equos abjiciunt, eò quòd neq; anima immortalitatem, neq; carnis resurrectionem credant. (Contrarium testantur Symbolici Ecclesiarum nostrarum libri.)

5. Peltanus de Purgat. cap. 11. pag. 379. Illi ipsi quoque, qui sectis addicti purgatorium negant, non discedunt, ante Christum passum tria aut quatuor ejusmodi domicilia exitisse, nimirum infernum, Abrahæ sinum, puerorum limbum & cælum empyreum, quamvis istud ad illud usque tempus omnibus hominibus occlusum fuerit. (At duo tantum animarum receptacula, tum ante, tum post Christi passionem statuiamus. cælum scilicet & infernum.)

6. Jodocus Coccius tom. 2. Thesauri lib. 10. art. 5. pag. 1094. Lutherani, quia cuilibet ad solam fidem regnum cælorum promittunt, negant, fidelibus hoc judicium esse metuendum. Hinc illi Augustæ Vindelicorum judicii extremi effigiem imprimentes desertis verbis apposuerunt, quemlibet in illa die secundùm fidem remunerandum fore. Lindanus Dial. 1. Dubitantis ait, se hujusmodi effigiem in Suevia vidisse. Resp. 1. Norma judicii erit Christi verbum Joh. 12, 48. Heb. 4, 21. quod complectitur legem & Evangelium. 2. Pii non ex lege, sed ex Evangelio judicabuntur, & in judicio absolventur, quin & in possessionem æternæ hereditatis vocabuntur. Impii ex lege judicabuntur, & quia in Christum, qui est legis impletio, non crediderunt, damnabuntur. 3. Opera in judicio producentur, tanquam externa interioris fidei in piis, & interioris incredulitatis in impiis testimonia. 4. Augustinus ante nos docuit in enarr. Psal. 100. formidandum esse malis judicium propter pœnam, amandum bonis propter coronam.

II, In specie.

1. Bellarminus libr. 4. de Verbo Dei cap. 4. & libr. 1. de Purgatorio capite 2. Luthero objicit inconstantiam, quod primùm purgatorium planè Catholicè admiserit in Disputatione Lipsiensi; deinde admiserit quidem, sed multis admistis erroribus, qui reperiantur inter articulos à Leone damnatos, tandem verò simplici-

placiter sustulerit in lib. de abroganda Missa privata. Idem objicit Gregorius de Valent. cap. 2. de Purgat. p. 273. Resp. 1. Lutherus in præfatione tom. 1. Lat. priora sua scripta non solum cum iudicio, sed etiam cum commiseratione legenda esse admonet, si quidem erroribus Papisticis tum fuerit altè adhuc immerfus. In assert. art. 37. dicit, se credere purgatorium non ut rem certam, sed ut probabilem, sicut credat, Thomam Aquinatem esse sanctum, quod non credidit fide infallibili ac certâ. Tandem in publico scripto Germanico Ann. 1530. edito, purgatorium oppugnavit. tom. 5. Jen. German. f. 161. (Revocatio errorum non est signum inconstantia culpabilis, sed profectus in veritatis agnitione laudabilis, quâ de re sic scribit Lutherus tom. 3. in libro contra Regem Angliæ fol. 521. Si hoc est, sibi non constare in dogmatibus, ut Rex Thomisticus desinit, si quis aliter sentiat cognita veritate & errore revocato, quàm antea senserat, obsecro, quis vel sapientissimorum, vel sanctissimorum virorum sibi unquam constitit? Damnabimus Epistolas Pauli universas, quòd ille post conversionem penitus stercorea vocat, quæ antea in iudaismo sibi lucra fuerant. Damneamus & Augustinum, qui singulari libro multa retractavit, & longè contraria primis docuit. Quin juxta hujus Regis sapientiam inastimabilem peccatores desinant pœnitere, & sententiam in melius mutare, ne Rex Angliæ iratus libro edito damnet eos inconstantia & dissensionis propria.) 2. Luther. etiâ primis jamdum annis non habuit Purgatorium pro fidei articulo, ceu patet ex enarrat. Evang. die Epiphan. ex Matth. Ann. 21. edita. Conf. idem tom. 4. Latin. pag. 368.

2. Wilhelmus Lindanus lib. 4. panopl. cap. 53. p. 37. scribit: *Lutherus purgatorium in mortem usque & credidit & docuit. (Contrarium testatur Bellarminus ipse lib. 1. de Purgat. cap. 2.)*

3. Gretserus lib. 3. de funere Christiano cap. 7. pag. 179. sic scribit: *Dic Lutherus, estne tibi infernus, damnatorum sedes merum somnium & figmentum humanum? Ita profectò sentis, & quidem apertius, quàm necesse sit. Quâ de causa? quia Petrus & Paulus clarè affirmant, Demones versari in aère. (Sed Gretserus ita profectò calumniatur, & quidem apertius, quàm ut negari possit. Locum inferni in centro terra præcisè statuendum esse, negavit, non autem infernum ipsum negavit.)*

4. Pistorius in Hodeget. cap. 12. p. 497. 536. Luthero tribuit, quòd negat anime immortalitatem, quòd statuat, animas in spirituale quoddam sepulchrum recondi, quòd asserat, animas absq^{ue} omni sensu & intellectu mortuas manere usque ad diem novissimum, quòd nondum sit infernus, nec Diabolus in inferno &c. Idem *ἔχλημα*, de anime mortalitate. Luthero intendant Jodocus Coccius tom. 2. Thesauri lib. 1. art. 2. pag. 16. & Pazmannus lib. 3. Hodegi, idq^{ue}; probare conantur ex assertione arr. 22. à Leone Pontif. damnati tom. 2. Jen. Lat. f. 307. Resp. 1. Luther. vel centies in suis scriptis docet & inculcat, animã esse immortalem. 2. Gretser. & alii Jesuitæ Luthero tribuunt errorem de *ἡχοπαυχία*. Ergò non negavit anime immortalitatem. Aliud enim est dormire, aliud non existere. 3. Quæ in assertione articuli 22. habentur, non eo fine scripsit, ac si articulos illos improbaret, & in Romano sterquilino demum natos arbitraretur, quam Lutheri mentem fuisse Pazmannus nugatur, sed taxat Lutherus audaciam Pontificis, quòd hos articulos, tanquam à se conditos proponere ausit, ejusdem autoritatis cum illis, quòs ibi addit, nimirum *panem & vinum in eucharistia transsubstantiari*, *Papam esse Imperatorem mundi & Regem cœli & Deum terrenum*, & plura hujusmodi portentosa in sterquilinio Decretorum, quæ nullum in verbo Dei habent fundamentum, sed papali autoritate credenda Ecclesiæ proponuntur. 4. Hanc esse Lutheri mentem, manifeste constat ex Germanica eorundem articulorum per Bullam Pontif. damnatorum assertione, quæ habentur tom. 7. Witteb. fol. 127. Ex quâ manifestum, quòd irrideat Romanum Pontificem, qui novos fidei articulos in suis Conciliis promittat, & cum ad rem ventum, proferat vel eos, qui jam antè in Scripturis & Symbolo Apostolico satis firmati, qualis est *de immortalitate anime*, quam non ita pridem Concilium Lateranense ubi Leo. e X. definiat, vel eos qui ex *Scholis Philoso.* horum periti & ad salutis doctrinam nihil quidquam pertinent, qualis est *de essentiali forma corporis*, vel etiam falsos Antichristianos & inpios, quales sunt *de purgatorio*, *de transsubstantione*, *de sacrificio Missæ*, *de potestate Papa*, *de ciborum delectu* &c.

5. De Johanne Husso sic scribit Fevardentius lib. 12 Theomachix cap. 38. num. 1. *Ego probabo, illum fidem purgatoris non*

tan-

tantum tenuisse, verum & Missas frequenter pro defunctis celebrasse. Contra Clingius lib. 4. locorum communionem capite 49. pag. 453. refert Hussium inter eos, qui negarunt purgatorium, & orationes pro defunctis.

6. Jodocus Coccius tom. 2. Thesauri lib. 1. art. 2. pag. 16. inter eos qui negant animæ immortalitatem, refert etiam Brentium. Idem repetit libr. 10. artic. 9 pag. 1155. Atqui D. Brentius hos Epicuræos sermones & vitam quorundam Epicuræam gravissimè taxat. Nec in Papatu, credo, defuit ejusmodi Epicuræi, quibus ex ipsis Pontificibus quosdam favisse, alibi demonstratum fuit.

7. Idem tom. 2. lib. 10. art. 7. inter errores numerat, quòd Brentius in Lucam scribit. *Cælum omnia comprehendit, & in hoc cælo etiam sunt inferi cum Satana & Angelis ejus. Ubi Satan, ibi inferi sunt. Caro Christi est cælum; inferi, Angeli, Demones ubique sunt absque locorum spaciis.* Resp. Contra calumnias illas Brentius publico scripto seipsum purgavit. Quoniam *cælum Dei* nihil aliud significat, quàm potens imperium vel manifestationem gloriæ & majestatis divinæ, inde Brentius quadruplex cælum vel regnum Dei constituit. 1. *potentie*, quod est universalis mundi gubernatio, per quam Dei potentia manifestatur. 2. *gratiæ*, notans collectionem fidelium in hoc mundo & gubernationem Ecclesiæ militantis, cui speciali suâ gratiâ adest. 3. *gloriæ*, significans gloriosam Dei præsentiam apud electos; & 4. *iræ vel justitiæ*, quo nihil aliud intelligit, quàm iratam & vindicatricem ejus præsentiam in inferno apud damnatos Spiritus & homines.

III. Opiniones absurda & erroneæ.

1. Bellarm. lib. 1. de Purgator. c. 11. *Tertia ratio* (pro purgatorio asserendo) *sumitur à communi opinione omnium gentium. Idem sentiant Hebræi, Mahometani gentiles, utq; tam Philosophi, quàm Poëtæ.* (Atqui absurdum est, articulos fidei ex occæcatis Judæis; blasphemis Mahometanis & idololatricis gentilibus probare. Inde Gretserus in Disp. de recept. animarum thesi 32. negat, hoc argumento Catholicorum quenquam usum. Resp. Contrarium patet ex adductis Bellarmini verbis, qui fundamentum aliquod & argumentum pro purgatorio petit ex communi opinione gentium.)

Ecc 3.

2. Bel-

2. Bellarm. lib. 2. de Purgat. c. 8. Peltanus c. 5. de Purgat. pag. 223. tradunt, *animas ex omnibus receptaculis, praterquam ex limbo puerorum egredi posse & egressas esse.* Contrà Maldonatus tom. 2. de Sacramentis pag. 173. *Non arbitror, esse credibile, ex caelo & ex inferno ullas animas redire.*

3. Lombardus 4. sent. dist. 65. lit. D. *Potest dici, illa plura subsidia contulisse diviti celeriores absolutionem, non pleniorum.* Cui conformiter Albertus Magnus de officio Missæ tract. 3. cap. 26. *cujus verba supra adducta.*

4. Raynerius in Pantheologia tom. 1. pag. 175. *Quando quis piè & humiliter ex desiderii adimplentione, non cum presumptione, nec cum dubitatione petit ab aliquo, ut post ejus mortem sibi appareat, non peccat. Cujus ratio est, quia cum omnes homines Naturâ scire desiderent, requirere adimplentionem desiderii naturalis, non est peccatum.* (Hâc ratione liceret etiâ petere, ut Deus revelet diem & horam judicii, numerum salvandorû &c. Rectius nos instruit Apostol. 1. Joh. 5, 14. *Quando petimus secundum voluntatem Dei, audit nos*)

5. Dicitur Es. 8, 9. *Fevardentius lib. 11. Theomach. cap. 8. num. 4. corrumpit, hoc modo legens: Nunquid populus à Deo suo requiret visionem pro vivis & mortuis? ut hinc colligat, preces olim pro vivis & mortuis conceptas esse.*

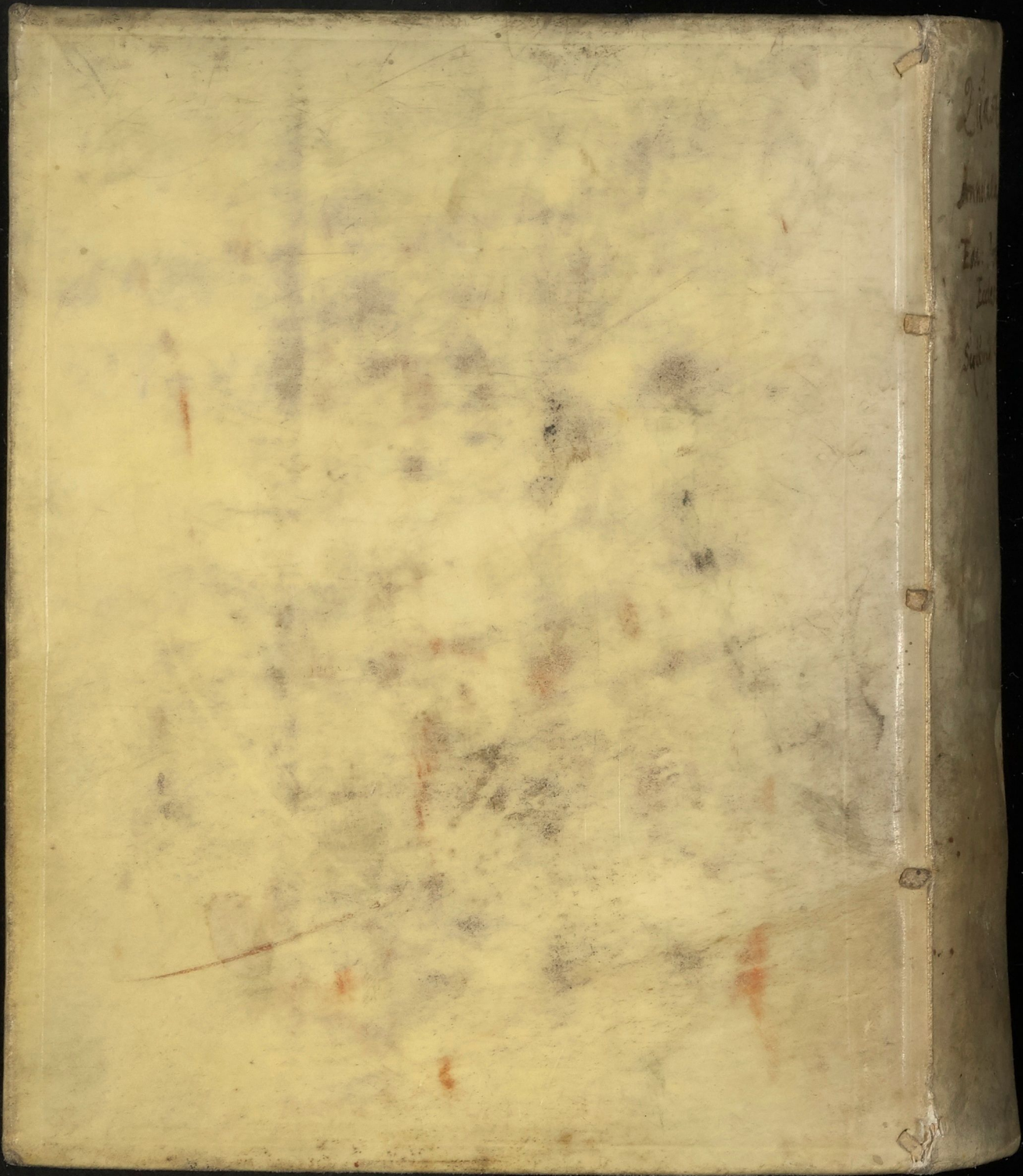
6. *Mos gestandarum facularum in processionibus exequialibus, in Papatu receptus, ab Ethnicis originem traxit.* Vid. Polydorus Vergilius lib. 6. de rer. inventoribus cap. 10. pag. 123.

7. *Animam Trajani Imper. Ethnicis precibus Gregorii I. ex inferno fuisse liberatam, asserit Damascenus in sermone de defunctis. Pontificii de hac Historia differentes, mirè invicem variant, ut patet ex illis, quæ occurrunt apud Gregorium de Valentia tom. 4. Disp. 11. q. 1. punct. 2. Bellarminum lib. 2. de Purgat. cap. 8. Salmeronem 1. Cor. 15. Disput. 26. & 27. Azorium tom. 1. Moralium lib. 9. cap. 31. Melchiorem Canum lib. 11. Locor. cap. 2. Dominicum à Soto in 4. sent. dist. 45. n. 2.*

Alphonsum Ciaconum in Apologia pro hac Historia &c.

23 ~~24~~

EPITOME CONFESSIONIS CATHOLICÆ,

in quâ ea,
Quæ in Tomis Confessionis Catholicæ

JOHANNES GERHARDUS b. m.
uberius sunt exposita, in Compendium redacta

operâ ac studiô

JOHANNIS ERNESTI GER-
HARDI, SS. Theol. D. & Prof. Publ.

Eodem Præfide

